

Paralele

Judecând, de pildă, după rezultatele remarcabile ale tinerilor concurenți români la Olimpiadele de matematică, concluzia nu poate fi decât una singură: la noi în țară se cunoaște atât geometria plană, cât și cea în spațiu. Privind, însă, spre viața politică internă, o asemenea convingere se clatină serios, până la demolare, ajungând să crezi că, pe meleagurile noastre, cei din sfera de după decembrie '89 a politichiei nu au auzit de faptul că, dincolo de foaia de hârtie pe care sunt trasate, două sau mai multe paralele se întâlnesc, se întretaie, chiar dacă au culori diferite. Altfel, poate s-ar inspira și ar face ca, și în spațiul românesc, o asemenea teoremă să dobândească expresie materială.

Vrând-nevrând, gândul te duce la un blestem care acționează asupra țării. Un blestem la dezbinare, chiar - sau mai ales - declarativ, interesele și telurile sunt prezentate identic. Nu se vrea să se privească în aceeași oglindă, ci în oglinzi paralele. Toți vor - și vrem - să se afle adevărul despre evenimentele de la sfârșitul lui 1989, despre morții de atunci, despre cine i-a expediat pe drumul fără întoarcere. S-au făcut comisii de anchetă, s-au întocmit rapoarte. Nu unul, ci cel puțin două. Așa că lucrurile sunt la fel ca în faza inițială: fiecare tabără cu adevărul său. Consecințele pentru dorita încredere reciprocă se constată. În materie de descoperire a actelor de corupție - la fel. Dintr-o parte și din cealaltă a "baricadei" se arată cu degetul. Adevărul s-ar putea să fie la mijloc. Dar nu este din simplul motiv că, iar s-au ticluit două adevăruri, două rapoarte. Intre timp, cei vinovați își văd de treabă, netulburati în "opera" lor de ruinare - materială și morală - a țării.

Se pare că lecțiile istoriei nu se lipsesc de mulți politicieni - reali sau pârâți - români. Știm una și bună: două paralele nu se întâlnesc. Chiar dacă, așa cum s-a dovedit la Strasbourg și cum sperăm să se dovedească în legătură cu mult discutata clauză de care avem nevoie, atunci când se recurge și la... geometria euclidiană în politică, rezultatele sunt în folosul României, al poporului său, prea împins în greutatea tranziției economice ca să nu dozească finalul celei politice care, la noi, cu excepțiile pe care le-am evocat, cunoaște numai fațetele învrăbirii. Din orgoliu, cei ce exercită puterea guvernării nu se apleacă spre opoziție, iar cei care pot conferi putere opoziției așteaptă ruina țării pentru a dovedi că acuzațiile pe care le lansează au fost și sunt îndreptățite.

Poate nu sunt puțini cei care consideră că asta face parte din competiția electorală. De acord. Dar, până la un punct. Pentru că nevoile României cer ca să fim europeni nu numai până la Otopeni, sensul de mers fiind din afară spre inima țării, ci, mai ales, deplasându-ne în direcție inversă. Interesele națiunii cer ca paralelele politice să se întâlnească și în spațiul românesc, inclusiv diaspora, în expresia sa geografică, dar și spirituală. O cere "geometria" dezideratelor naționale în orice stat care este sau vrea să intre în "clubul" democrației veritabile.

Eugen PRAHOVEANU

2	LUMEA ÎN TOP	Elena Gugu
4	TELEFAX	
5	EDITORIAL. Paralele	Eugen Prahoveanu
6	De la București la Viena. Cu brevetul de democrație în buzunar	Rodica Avram
7	Drumul României spre CE	
8	DOSAR. Francofonia	
9	DOCUMENTAR. Port-Louis sau fascinația istoriei	
10	Zimbabwe - aur, ferme, diamante	Ileana Ionescu
LUMEA ÎN EVENIMENTE		
11	Cine zice ăla e!	Marin Păltinaș
12	Căștile albastre	Ion Stoica
14	Moscova. Iertare numai pentru cei morți	Crăciun Ionescu
20	Sfidarea chineză	I. Stănescu
20	Germania. Petrecerea s-a terminat	Corina Ștefan
21	Somalia. Un nou Vietnam?	
22	Polonia. Înainte și la stânga	Mihai Dinescu
23	Argentina. Un vot cu bătaie lungă	Al. Tudor
	Canada. Alegeri la umbra "frunzei de arțar"	Corina Ștefan
25	Ce mai face echipa Bush?	Mirela Iamandi
	Furtună în Alpi	Ioana Dumitriu
15	LA EST DE VEST. Duiosie pe marginea unui bal sângeros	Radu Budeanu
16	1000+1	Victor Dârdăiac
18	REPORTAJ PE GLOB. Columbia. Țara haiducului cocainei	Rodica Țepeș
24	ECONOMIE. Privatizarea "spontană"	Gh. Cercelescu
26	Omul care a spart Banca Angliei. George Soros. Oracolul din Wall Street	Ioana Dumitriu
27	SPECIAL. Florida. Un imperiu al violenței	Mirela Iamandi
28	Serial. Fapte din umbră (5). Tenebroasa poveste a unui spion dublu	Crăciun Ionescu
30	LUMEA ÎN DIALOG	

Revistă editată de

IANUS INF s.r.l. și EDITURA LUMEA s.a.

Director:
Marian Oprea
Director adjunct:
Sterică Florea
Director artistic:
Victor Ciobanu
Secretar
coordonator
de redacție:
Radu Dobre

COLECTIV REDACȚIONAL:

- ★ **Redactori:**
Mirela Iamandi, Odette Hanganu,
Elena Gugu
- ★ **Secretariat tehnic:**
Simona Tomoiță, Dan Constantinescu
- ★ **Corectură:**
Mariana Paraschiv, Georgeta Vasiliu,
Cristina Dârdăiac
- ★ **Fotoreporter:**
Cristian Tănase
- ★ **Administrație publicație:**
Victor Dârdăiac, Mircea Erusencu

Responsabil de număr: **Mirela IAMANDI**

Redacția și administrația:
București, Anghel Saligny
nr. 2, sector 5, cod poștal
70623

Telefon: 615.45.71
Fax: 312.48.93

Tehnoredactare computerizată

ianus
S.R.L.

Lucian Lupu
Adrian Mitu
Cornel Kuzel

TIPOGRAFIA
ROMÂNIA AZI S.A.

De la BUCUREȘTI la VIENA

Cu brevetul de democrație în buzunar

Deoarece suntem un popor care nu-și pierde ușor nici răbdarea, nici speranța, am reușit chiar să ne bucurăm, în "momentul istoric" în care România a devenit membru cu drepturi depline al Consiliului Europei. Drumul spre acest moment nu a fost ușor, dar acum toate acestea au trecut: România a devenit al 32-lea stat al familiei paneuropene sau, cum s-a exprimat doamna Catherine Lalumière, în discursul rostit la ceremonia de aderare a țării noastre, desfășurată la Viena, la 7 octombrie, "România și-a validat biletul de intrare". Momentul a fost, într-adevăr, emoționant. S-a intonat Imnul de Stat al României, a avut loc solemnitatea ridicării drapelului național, iar ministrul român de externe, Teodor Meleșcanu a semnat Statutul Consiliului Europei și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce a marcat, sub raport juridic, aderarea țării noastre la Consiliul Europei.

Imediat după aceea, în zilele de 8 și 9 octombrie, tot la Viena - căci Austria asigură, în această perioadă, președinția Comitetului Miniștrilor și organizației paneuropene - a avut loc prima reuniune la nivel înalt a Consiliului, consacrată drepturilor omului, reuniune la care a participat președintele Ion Iliescu. Majoritatea comentariilor pe marginea reuniunii la vârf, din capitala austriacă, au avansat ideea că ea a marcat punctul de plecare în edificarea "noii Europe", în care securitatea democratică să constituie un element esențial. Ceea ce ar însemna înlăturarea divizării Europei și folosirea șansei istorice de afirmare a păcii și stabilității pe bătrânul nostru continent.

"Declarația de la Viena", adoptată de șefii de stat și de guvern prezenți la reuniunea la nivel înalt, afirmă disponibilitatea Consiliului Europei de a se înnoi, în vederea construirii noii Europe, de a contribui la transpunerea în practică a obiectivelor stabilite în acest sens, lucru ce nu ar fi posibil fără deschiderea către tinerele democrații din Europa centrală și de est.

Nu trebuie pierdut din vedere contextul istoric deosebit, în care a avut loc această reuniune "a organismului european, cu vocație de universalitate", la care au participat cele 32 de state membre. Dacă obiectivul principal l-a constituit evidențierea schimbărilor care au avut loc pe plan european și a preocupărilor tuturor țărilor continentului de a consolida climatul de comunicare și de cooperare general-europeană, în același timp, s-a insistat asupra rolului Consiliului Europei în procesul integrării europene. "Europa este deținătoarea unei imense speranțe care, cu nici un preț, nu trebuie să fie distrusă de ambițiile teritoriale, de renașterea naționalismului agresiv, de perpetuarea zonelor de influență, de intoleranță sau de ideologii totalitare" - se specifică în "Declarația de la Viena" care, în continuare, condamnă asemenea manifestări. De fapt, participanții au adoptat și un **Plan de acțiune în lupta împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței**, primul raport asupra modului în care au fost realizate obiectivele propuse, urmând să fie prezentat în cadrul celei de-a 94-a sesiuni a Comitetului Miniștrilor, din mai 1994.

România a prezentat, în cadrul reuniunii de la Viena, "un mesaj de amplă deschidere și decizie de a participa activ la

afirmarea rolului Consiliului Europei, ca factor de largire a cooperării între state egale, care să însemne și o nouă filosofie a relațiilor internaționale, bazată pe egalitate și parteneriat, nu pe dependența celor slabi față de cei puternici". Precizarea aparține președintelui României, Ion Iliescu, și aceste idei au fost prezente și în discursul rostit în cadrul reuniunii. "Sperăm ca mesajul nostru să fie în concordanță cu spiritul vremii pe care o trăim" - a mai spus șeful celui de-al 32-lea stat membru al Consiliului Europei.

În ceea ce privește delicata problemă a minorităților naționale, discutată în contextul respectării drepturilor omului, aceasta se regăsește într-un document care consemnează declarațiile de bună-intenție ale statelor semnatare ale "Declarației de la Viena", însă unele dintre aceste state ar fi dorit ca scopul principal al reuniunii la nivel înalt să fie chiar dezbaterea problemei minorităților și semnarea unei convenții în acest sens. Această dorință nu a fost posibilă având în vedere că există mari rezerve față de o asemenea convenție, atât din partea unor țări din estul și centrul Europei, cât și al unora din vest, cum sunt Franța, Spania și Marea Britanie, care doresc să se ajungă mai întâi la reglementarea definiției unice a drepturilor minorităților (în cadrul drepturilor individului sau al drepturilor colectivității).

Oricum, dezbaterile de la "Austria Center" nu și-au propus să clarifice aceste lucruri, iar, pentru România, ele au însemnat, dincolo de momentul istoric ca atare, începutul unei noi experiențe, după ce am obținut "brevetul de democrație".

Rodica Avram

Plicul și timbrele emise de Consiliul Europei cu prilejul celei de a 44-a sesiuni a Adunării Parlamentare, la care România a fost admisă ca membru cu drepturi depline a CE. Trei din timbrele aplicate prezintă portretele celor trei invitați speciali la lucrări: dna Vigdis Finnbogadóttir, președintele Islandei, dl Liuben Berov, premierul Bulgariei, și dl Adrian Năstase, președintele Camerei Deputaților a Parlamentului României. Dîncolo de semnificația aparte pentru noi, românii, este vorba de rarități filatelice, fiind emise numai 400 plicuri numerotate pe care sunt aplicate timbrele respective.

• Țara noastră a depus la 16 martie 1990, cererea de aderare la Consiliul Europei • La 25 iunie, același an, într-o scrisoare adresată președintelui AP, președinții Senatului și Camerei Deputaților din cadrul Parlamentului român, domnii Alexandru Bîrlădeanu și, respectiv, Dan Mărțian au solicitat acordarea statutului de invitat special pentru România • Între 28 septembrie și 4 octombrie 1990, la Strasbourg are loc sesiunea AP a CE, la care sunt autorizați să participe și parlamentarii români prezenți la dezbaterile privind dimensiunea parlamentară a CSCE • În octombrie 1990 este prezent la sediul CE domnul Petre Roman, în calitate de prim-ministru român. La 21 ianuarie 1991 participă la lucrările Adunării Parlamentare • La 1 februarie 1991, României i se acordă statutul de invitat special • În aceeași lună, în ziua de 21, ministrul român de externe din acea perioadă, domnul Adrian Năstase participă, la Madrid, la reuniunea extraordinară a Comitetului Miniștrilor al CE • La 19 aprilie 1991 reprezentanți ai parlamentarelor români sunt invitați să ia parte la reuniunile comisiilor și sub comisiilor AP. Între 22 și 26 aprilie o delegație a Parlamentului României, condusă de domnul Vasile Moiş, vicepreședinte al Senatului, participă la prima parte a sesiunii AP • Continuă seria de vizite de informare în țara noastră a reprezentanților CE • 26 - 29 iunie 1991 - o delegație parlamentară română este prezentă la sesiunea de vară a AP, la Helsinki. Apoi, între 18 - 25 septembrie, participă la partea a doua a celei de a 43-a sesiuni a Adunării • În septembrie, octombrie și noiembrie 1991, membrii ai delegației Parlamentului României iau parte la ședințele unor comisii • 26 noiembrie 1991 • Comitetul Miniștrilor adresează României invitația de a adera la Convenția Culturală Europeană, hotărâre adoptată de Senat la 16 decem-

Drumul României spre C.E.

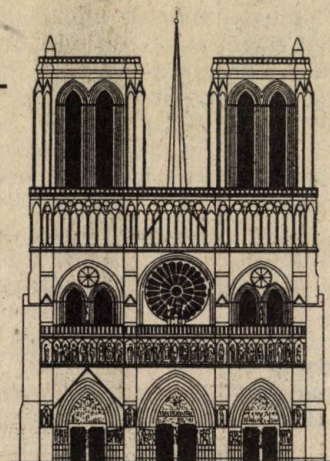
brie și de Camera Deputaților peste două zile • 11 - 13 decembrie 1991 - la Szeged și Arad se desfășoară reuniunea comisiei pentru agricultură a AP, iar la București cea a comisiei pentru relații cu țările europene nemembre ale AP • 16 și 19 decembrie 1991 - Senatul și Camera Deputaților adoptă hotărârea privind împuternicirea Guvernului de a solicita statutul cu drepturi depline în Consiliul Europei • 19 decembrie 1991 ministrul de externe, domnul Adrian Năstase, depune cererea oficială de aderare cu drepturi depline a României la CE. Actul a fost înmănat doamnei Catherine Lalumière, secretar general al Consiliului • Februarie 1992 - Comisia politică desemnează ca raportori pentru România pe domnul Friedrich König, deputat din partea Partidului Austriac al Poporului, iar cea juridică pe domnul Gunnar Jansson, membru al Partidului Suedez al Poporului. La 29 mai, domnul Theodor Pangalos, deputat PASOK, va fi desemnat, în aceeași calitate de Comisia pentru relații cu țările europene nemembre. • La sesiunea de vară a AP, 29 iunie - 1 iulie 1992, la Budapesta, este fixată data vizitei celor trei raportori în România: 23-29 noiembrie 1992. Este stabilită și componența delegației de observatori din partea Adunării pentru alegerile parlamentare și prezidențiale din țara noastră • Urmează o perioadă de intense contacte bilaterale în România sau la Stras-

bourg, în cadrul discuțiilor fiind vizibile efectele unor influențe politice și etnice. Delegația parlamentară română, în noua componență, ce ilustrează structura forului legislativ, în urma alegerilor din toamna anului trecut, a participat, în mai multe rânduri, la reuniuni ale AP sau ale comisiilor. În speță, este vorba de domnii Florea Duduță, senator PSDR - care, fiind numit în diplomatie, a fost înlocuit cu dl Florin Rădulescu-Botică, senator PSDR - Cristian Ionescu, deputat PSDR - devenit ministru al comerțului și înlocuit cu dl Mihai Golu, senator - Dumitru Buzatu, deputat PSDR, Valentin Gabrielescu, senator PNȚCD, Adrian Severin, deputat PD (FSN), Gheorghe Frunda, senator UDMR, Adrian Moțiu, senator PUNR, Adrian Păunescu, senator PSM, Iuliu Ioan Furo, deputat PRM, Valentin Iuliano, deputat al minorității italiene. Trecând peste diferențele de opinii în probleme interne, determinate de apartenența la partide cu platforme politice care se deosebesc între ele, parlamentarii români au acționat unitar, cu unele excepții ce se referă la poziția UDMR, în privința situației minorității maghiare din România, cu toții situând în prim plan interesul țării de a fi primită în forumul democratic european. După mai multe tergiversări, cererea de aderare a României ca membru cu drepturi depline al CE a primit avizul comisiilor implicate pentru probleme juridice și drepturile omului, pentru relații cu țările europene nemembre și pentru relații parlamentare și publice. Au urmat, în ziua de 28 septembrie 1993, dezbaterile din Adunarea Parlamentară și votul. La ora 13 și 58 de minute s-a anunțat rezultatul: din 224 de deputați, 207 s-au pronunțat favorabil, 6 împotriva și 11 s-au abținut. România a fost primită, formal, în rândul democrațiilor europene. Drumul spre democrație deplină continuă, însă...

Ion STOICA

FRANCOFONIA

Mai mult o stare de spirit și civilizație, francofonia nu este o organizație internațională, ci un spațiu cultural, social și economic, reunind statele în care se vorbește limba franceză. Pe scurt, este vorba despre o mișcare a țărilor ce au în comun folosirea limbii franceze.

Componentă: Are, în prezent, 47 de membri, printre care state dezvoltate precum Franța, Canada, Belgia, Elveția, Luxemburg, care asigură mijloacele financiare, asistența tehnică și intelectuală, și țări în curs de dezvoltare, în special din Africa, Asia, ca Senegal, Tunisia etc, interesate în forme de cooperare care să le sprijine efortul de propășire și formare de cadre bine pregătite.

Istoric: Mișcarea a apărut în deceniul al VI-lea, ca o inițiativă a președinților Léopold Sédar Senghor (Senegal), Hamadi Diori (Côte d'Ivoire) și Habib Bourguiba (Tunisia).

De la început s-a vădit caracterul său eterogen, atât din punct de vedere economic, cât și cultural și politic. De asemenea, în timp, s-au delimitat în cadrul mișcării, câteva curente ca și o serie de tendințe, astfel încât, deși Franța continuă să aibă un cuvânt important, țări precum Canada, Elveția, Belgia tind să imprime direcții mai pragmatice de colaborare, atât bi- cât și multilaterală, în diverse domenii, diferite de cele culturale și lingvistice, preferate de Paris. Prin măsurile adoptate, țările slab dezvoltate beneficiază de ajutoare și asistență, programele mai vaste de cooperare făcând parte dintr-o politică generală de asistență și colaborare între metropole și fostele colonii, în condiții de interese convergente.

Structură: Mișcarea francofonă nu are structuri instituționalizate, ci factori operatori, între care cel mai important este Agenția de cooperare culturală și tehnică (ACCT), și singurul organism interguvernamental, care are mandatul de a aplica programele adoptate la conferințele la nivel înalt.

Există de asemenea:

— **Conferința ministerială a Francofoniei**, convocată anual, ce reunește miniștrii de externe ai statelor membre.

— **Înaltul Consiliu al Francofoniei**, creat în 1984. Este prezidat de șeful statului francez și include 33 de personalități din lumea științei, literelor, artei, dreptului, politicii. Are drept sarcini: prospectarea și reflecția asupra comunității francofone, a posibilităților ei de dialog și solidaritate; avansarea unor propuneri de stimulare a cooperării în sectoarele creative, cercetării, comunicării; asigurarea informării și documentării asupra stării francofoniei în lume.

— **Comitetul de pregătire** a conferințelor la nivel înalt.

— **Comitetul internațional de urmărire** a deciziilor adoptate la conferințele la nivel înalt.

Activitate: deciziile se iau în cadrul a patru tipuri de conferințe:

— conferința la nivel înalt a șefilor de state și guverne din statele membre (convocată, în principiu, din doi în doi ani, pentru a dezbate marile probleme politice și economice și a adopta programul de cooperare)

— conferința ministerială

— conferința generală a Agenției de cooperare culturală și tehnică

— conferințele miniștrilor educației, culturii, mediului, tineretului și sporturilor.

La prima conferință la nivel înalt, din februarie 1986, de la Paris, Franța s-a ma-

Conferințe la nivel înalt

— Paris

17-19 februarie 1986

— Quebec

2-4 septembrie 1987

— Dakar

24-26 mai 1989

— Paris-Chailot

17-19 noiembrie 1991

nifestat ca lider al unui curent favorabil asocierii și cooperării în direcția protejării limbii și culturii franceze. Ulterior, a câștigat în însemnătate necesitatea adoptării unor proiecte concrete de sprijinire a membrilor mai puțin dezvoltați ai mișcării. Astfel, un an mai târziu, la conferința de la Quebec, s-au adoptat programe vizând formarea de specialiști în agricultură, în domeniul energiei, stabilirea unei rețele francofone de televiziune-TV5 Europa, America, Africa etc. În 1989, la Dakar, în Senegal, a fost adoptată "Declarația de solidaritate a țărilor care au în comun folosirea limbii franceze", care recomandă organizațiilor francofone consolidarea unui spațiu în care limba comună să favorizeze libera circulație a valorilor culturale, schimburile de cunoștințe, transferul și adoptarea noilor tehnologii. La aceeași întrunire s-au deschis perspective noi și solidarității în plan practic, fapt evidențiat prin "Declarația de la Dakar". Conferința din 1991, de la Paris-Chailot a însemnat o cotitură spre un real proces de instituționalizare a mișcării. În acest sens, se înscrie adoptarea "Rezo-

luției privind simplificarea și consolidarea instituțiilor francofone", care instituie organizarea, odată pe an, a conferinței ministeriale a francofoniei și precizează atribuțiile Consiliului permanent al francofoniei - ACCT.

Scopul mișcării francofone a fost mai bine definit la ultima conferință la nivel înalt de la Paris-Chailot, din 1991, și anume afirmarea unei strategii francofone în concertarea internațională, avându-se în vedere câteva principii. Între acestea însoțirea cooperării economice și de o dimensiune culturală; asocierea francofoniei cu o politică de dezvoltare multilaterală și de adâncire a democrației; afirmarea solidarității țărilor francofone, în cadrul organizațiilor internaționale; pluralismul lingvistic și cultural, respectiv sprijinirea răspândirii culturii tuturor statelor care folosesc limba franceză; sporirea mijloacelor financiare și diversificarea nivelurilor de cooperare; extinderea ariei francofoniei în Est.

România și Francofonia. România a aderat la Francofonie, în 1991, cu statut de observator. Aderarea a avut loc o dată cu participarea la a patra conferință la nivel înalt, a unei delegații române conduse de președintele Ion Iliescu. Ulterior, România a aderat și la singurul organism interguvernamental ACCT.

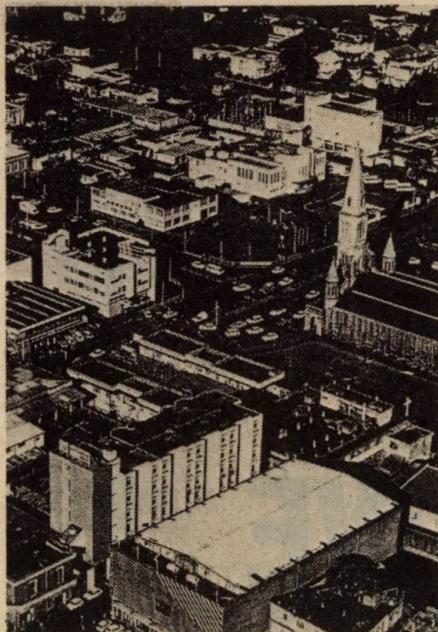
Dar chiar înainte de momentul aderării, personalități și instituții românești aveau relații cu organismele francofone. De pildă, a existat o participare românească, cu statut de observator, la conferința generală a Asociației internaționale a parlamentarilor din țările francofone, de la Montreal, din septembrie 1991. De asemenea miniștrii români ai culturii, respectiv, ai mediului au fost prezenți la reuniunile ministeriale de la Liège, în 1990 și Tunis, în 1991. Totodată, au existat forme de colaborare pe linie de mass-media, învățământ, fiind create filiale francofone la Universitatea București, Institutul Politehnic, Academia de Studii Economice. Prin participarea, în diferite modalități, la mișcarea francofonă, România i se oferă posibilitatea exprimării opțiunilor sale în probleme importante, legate de cooperarea cu statele dezvoltate ca și cu țările lumii a treia. I se creează posibilități de acces la importante programe și proiecte, aderarea corespunzând intereselor sale de apropiere de țările culturii latine, de o grupare cu structuri flexibile, adecvate dinamizării și valorificării schimburilor internaționale.

Port-Louis

SAU fascinația istoriei

Un oraș straniu, "unul din locurile cele mai neobișnuite din lume" - definea capitala țării sale scriitorul și pictorul mauritian, Malcolm de Chazal.

Situat în nord-estul principalelor insule a arhipelagului ce formează Republica Mauritius, Port-Louis este un amestec de Africă și Asie, cu toate misterele, aromele, coloritul și vacarmul specifice celor două continente. Este un oraș fascinant atât prin reminiscentele istorice, cât și prin

aspectul său cosmopolit, câștigat în vremea administrării sale de către britanici.

În pofida asaltului construcțiilor din beton, din anii '60, Port-Louis a păstrat o serie de clădiri din lemn, datând încă de la începuturile sale ca oraș, un frumos teatru construit în secolul trecut, biserici, grădini (una cu un bust al lui Lenin), câteva grațioase conace înălțate înainte de marile exoduri, provocate de epidemiile din secolul 19. Sunt spații în care timpul

parcă s-a oprit sau așteaptă, încă, să se întâmple ceva.

Altfel stau lucrurile în cartierul portuar sau al concentrărilor comerciale, unde activitățile imprimă un ritm alert. Aglomerația e aspectul predominant cu precădere în cartierul chinezesc, în preajma Bazarului, marea piață centrală de fructe, legume, mirodenii, îmbrăcăminte, numeroși funcționari sau muncitori vin să lucreze în oraș, dar locuiesc în afara sa.

Odată cu lăsarea serii, peste întregul oraș coboară liniștea, străzile se golesc iar rugăciunile musulmane ale muezinilor plutesc până departe, risipindu-se deasupra mării.

Doar 150 000 din cei 1,1 milioane locuitori ai țării locuiesc la Port-Louis. Două treimi din totalul populației mauritiene este de origine asiatică - indiană și chineză. Se vorbește engleza, franceza, creola, hindi. Economia țării se bazează pe agricultură, în special pe cultura trestiei de zahăr. De asemenea, se cultivă porumb, orez, ceai, legume. Industria are în vedere producția alimentară, electronică, petrolieră, textilă. Un rol important revine turismului. Se exportă zahăr, confecții, ceai, rom; se importă mașini, echipamente industriale, petrol, produse alimentare.

Ca țară ce și-a proclamat, în 1968, independența de stat, în cadrul Commonwealthului, Republica Mauritius este deschisă colaborării cu alte state, avantajoasă atât propriei dezvoltări, cât și instaurării unui climat larg de conlucrare în lume.

Ambasada României din Paris a lansat, în condiții grafice deosebite, primul număr al revistei "Dialog franco-român", publicație a ambasadei pe teritoriul francez. Cel dintâi capitol este destinat datelor generale despre România: stema, informații istorice, politice, geografice și culturale. Este descris apoi palatul contesei de Behangue din Paris, achiziționat de statul român, la 27 martie 1939, prin poeta Elena Văcărescu, la vremea respectivă, consilierul cultural al Ambasadei. Palatul din strada Saint Dominique nr 123 păstrează intactă biblioteca îngrijită de Paul Valéry, secretar particular al contesei în acei ani.

"România în lume" este următorul capitol, ce schițează probleme legate de Zona Mării Negre, expediția echipei Cousteau pe Dunăre, protecția ecologică a Deltei, perspectivele cooperării bilaterale. Jean Peuch, președintele Consiliului General al Aveyronului, promotor al relațiilor cu România, mărturisește în acest sens că legăturile Franței cu Bucureștiul trebuie consolidate, într-un moment în care el a câștigat acest loc în inima unui popor prieten.

Un spațiu larg este dedicat cooperării economice bilaterale. Pornind de la faptul că, până în prezent, 860 de societăți franceze au fondat firme mixte în România, se estimează că, prin crearea Camerei de comerț și industrie franco-română, cu sediul la Paris, colaborarea dintre cele două state este în ascensiune și are o influență benefică asupra trecerii la economia de piață în România. Dl Maurice Genoyer, președintele Grupului cu același nume, argumentează că a investit în România și că, după un an și jumătate, se felicită de alegerea făcută.

Cu multă emoție este apoi evocată figura marelui diplomat român Nicolae Titulescu, de secretarul general al Academiei Diplomatice Internaționale din Paris, dna Kyra Bodart. În continuare, Andrei Magheru, consilier cultural și pentru francofonie, schițează "lunga poveste de dra-

goste a relațiilor franco-române", cu accent deosebit pe preferința românilor pentru literatura franceză. Autorul precizează că francofonia și francofilia sunt vii în conștiința românilor, deoarece franceza este "limba inimii" lor.

Revista prezintă și figura sculptorului Idel Iankelevici, veritabilă punte de legătură între România și Franța. Instalat definitiv în Franța, după o ședere de câțiva ani în Belgia, Idel Iankelevici a revenit în mai multe rânduri în țară. În ultimii doi ani, a donat sculpturi și desene Muzeului Național de Artă din București, Ministerului român de Externe și Muzeului de Artă vizuală din Galați. Decorat de ministrul francez al culturii, Jack Lang, cu ordinul "Chevalier des Arts et des Lettres", cetățean de onoare al orașului unde domiciliază, Maison-Lafitte, el a fost ales, în 1992, membru de onoare al Academiei Române. În arena sportivă, prietenia franco-română este demonstrată de Cristian Topescu, în două discipline - handbal și rugby.

Mulțumind sponsorilor români și francezi, care au facilitat apariția revistei, redactorul șef Doru Cojocaru își exprimă speranța că ea va deveni, în timp, o tribună a unei mai bune cunoașteri reciproce. Cu siguranță, așa va fi!

Magda CADIA

O centură de munți străvechi, de peste 500 de km, străbate centrul statului Zimbabwe, ca o adevărată coloană vertebrală, ale cărei ramificații conțin aur, argint, pietre prețioase, minereuri - un fabulos tezaur, demn de legendarul Ophir.

Puține țări din lume posedă o asemenea bogăție de minereuri. Ascunse în rocile lanțului muntos, zăcămintele de aur, argint, platină, cupru, tungsten, crom, fier, cositor, magneziu, azbest, smalturi, diamante rămân însemnate chiar și azi, după multe decenii de exploatare. Ele formează, în subsolul țării, un mozaic geologic, de care, vreme îndelungată, nu oamenii locului au fost cei care au profitat.

ZIMBABWE

aur,
ferme,
diamante

Regiunile centrale formează "inima" industriei naționale actuale. Însemnătatea lor a făcut ca prima linie ferată electrică din Zimbabwe să fie cea care leagă capitala, Harare, de orașul Gweru, din centrul țării și al centurii industriale. Se găsesc, în acest larg spațiu, numeroase mine, oțelării, rafinării, fabrici - semne ale unei intense activități industriale, dar și întinse ferme de vite sau arături, strălucind sub dogoarea soarelui african.

Printre ranch-uri, mine, uzine, s-au păstrat sanctuare de viață sălbatică și de mirifică natură-lacuri, dealuri acoperite de păduri, căderi vijelioase de ape. Orașele regiunii sunt străbătute de largi bulevarde, străjuite de copaci, au multe parcuri și grădini înfloritoare. O combinație ce ar face fericit pe orice ecolog este alăturarea armonioasă a moștenirii naturale de prelucrarea industrială a bogățiilor aceleiași naturi.

Gweru, Breitbridge, Harare, Bulawayo - sunt marile așezări umane ale zonei.

Gweru se află chiar în inima centurii industriale. E al treilea oraș al țării, cu circa 80000 de locuitori. Începuturile sale datează din 1894, când dr Leander Starr Jameson a stabilit aici o halță pentru diligențele ce străbăteau drumul dintre Harare și Bulawayo. În mai puțin de un an, s-au înălțat șase hoteluri și Gweru a devenit un loc preferat de căutătorii de aur. În 1896, s-a deschis prima bancă și, doi ani mai târziu, o bursă de schimb. Dar chiar înainte de aceasta, în 1897, a apărut primul ziar editat în țară pentru prospectori - "Northern Optimist", transformat, apoi, în "Gweru Times".

Evenimentul care a catalizat dezvoltarea localității a fost conectarea sa, în 1902, la calea ferată. A rămas încă multă vreme doar o așezare rurală, dar perspectivele sale erau altele și, treptat, s-a ridicat la rangul de oraș. Al doilea eveniment determinant pentru modesta localitate a fost decizia companiei de încălțăminte Bata de a deschide o fabrică la Gweru, în 1939. Acum, aceasta a devenit cel mai mare complex industrial de fabricare a încălțăminte din sudul Africii, cu o producție anuală de peste 10 milioane perechi de pantofi, valorificată pe piața internă și externă. A urmat instalarea altor companii, deschiderea altor obiective.

Între altele, Gweru de azi e și un important centru de antrenament militar.

Al doilea oraș, ca mărime, al țării, **Bulawayo** este spațios, veșnic însorit și oferă o existență, în genere, calmă celor circa o jumătate de milion de locuitori. A fost și a rămas un punct vital, la mijlocul drumului dintre Breitbridge și Cascada Victoria, la întretăierea unor importante artere terestre, aeriene sau de cale ferată. Încă de la nașterea sa, în urmă cu un secol, s-a prefigurat drept unul dintre cele mai atractive orașe ale Africii, cu o arhitectură aparte. Are un loc distinct și în istoria țării, legat fiind de momente importante, de lupte și victoriile decisive ale populației locale, africane, de încercări-cheie ale colonialismului britanic de a-și extinde imperiul african. Vestitul înfăptuitor al acestor planuri, Cecil Rhodes a trimis o delegație la Bulawayo să negocieze anumite concesii teritoriale cu regele Lobengula, ce domnea peste popoșul ndebele. Scurt timp mai apoi, începea distrugerea civilizației locale; profitând de deruta din rândurile populației băștinașe, sute de coloniști s-au năpustit asupra modestei așezări, punând stăpânire pe ea și transformând-o într-un tipic oraș colonial.

Primele case s-au înălțat la numai un kilometru și jumătate de cenușa capitalei lui Lobengula. Primul european născut în oraș era fetița Lilian Tempofski, care a văzut lumina zilei în 1894. În același an, același dr Jameson ridica primul hotel. La inaugurare declara: "Treaba mea, domnilor, e să proclam deschis acest oraș și nu vreau să spun nimic mai mult. Înăuntru e plin de whisky and soda, deci, poftiți!". Apoi, devenirea orașului a cunoscut sinuozitățile, dramele, dar și perioadele de înflorire ale celorlalte localități, ale istoriei acestei țări. O istorie de neîncetată luptă pentru libertatea și independența deplină. În 17 aprilie 1980, steagul libertății statului Zimbabwe era înălțat de Robert Mugabe în capitala denumită azi **Harare**, oraș modern și atractiv, cu multă verdețură și bulevarde însorite, hoteluri și mari magazine. În 1990, orașul și-a sărbătorit centenarul - 100 de ani de când expediția a 500 de mercenari britanici sosea pe aceste meleaguri, la capătul unei călătorii de trei luni și 600 km, începute la granița dintre Botswana și Zimbabwe. Amplasând un drapel în spațiul care, azi, se numește Piața Unității Africii, comandantul grupului, colonelul Edward Pennefather numise noua localitatea Fort Salisbury, în onoarea premierului englez de atunci, al treilea marchiz de Salisbury.

Restabilirea drepturilor firești, ale oamenilor locurilor, asupra propriei țări a schimbat denumirea orașului în Harare. Capitala țării, cu cei peste 800000 de locuitori, chiar dacă nu e cel mai frumos oraș, este cel mai plăcut vizitatorilor săi.

Ileana IONESCU

Motto. Igor Smirnov: "Pe cuvânt

de onoare că n-am trimis mercenari la Moscova!"

Cine zice ăla e!

Correspondență din Chișinău
de la Marin PĂLTINĂȘ

La sfârșitul săptămânii trecute, pe aerodromul militar din Tiraspol a aterizat un avion cu încărcătură misterioasă, de care grănicerii anticonstituționali republicii n-au fost lăsați să se apropie. În pofida măsurilor de precauție, s-a aflat totuși că avionul venise cu vești triste de la Moscova, aducând sicriile cu cadavrele gardiștilor transnistreni căzuți în luptele pentru apărarea Casei Albe.

Creștinește nu putem să nu le zicem "Dumnezeu să-i ierte", chiar dacă, bănuim, printre ei s-au aflat și dintre cei care au săvârșit atrocități inimaginabile și în timpul tragicelor evenimente din vara trecută la Nistru. Știe Mântuitorul mai bine cum se răsplătesc isprăvile astea.

Vorba e, însă, că răposatii... n-au știut când să moară și au pus autoritățile de la Tiraspol într-o situație cel puțin penibilă, dacă nu și idioată.

Când evenimentele de la Moscova au luat o turnură sângeroasă, printre apărătorii lui Ruțkoi și Hasbulatov au fost recunoscuți mai mulți mercenari din Transnistria, în special gardiști din batalionul de elită "Dnestr". Ziaristul sankt-petersburghez Alexandr Nevzorov, șovin înveterat și promotor fanatic al "republicii moldovenești nistrene", lăcrima, de nestăvilită bucurie, întâlnind pe coridoarele Casei Albe vechi cunoscuți din faimosul "Dnestr". Prezența mercenarilor de la Tiraspol a fost atestată și de televiziunea "Ostankino", de mai multe publicații de la Moscova.

Însuși Boris Elțin avertiza, în ajunul tragicei confruntări (probabil înțelegând pe cine a susținut și a încălzit la sânul-i) că n-ar dori ca sânge rusec să fie vărsat de către combatanții din "Dnestr" sau OMON-ul din Riga.

În speranța că vine la putere echipa lui Ruțkoi-Hasbulatov, liderii suverani și independenți de la Tiraspol n-au ascultat de sfatul babacului și s-au plasat, spre propria-le stupoare ulterioară, pe o pistă falsă, fără perspectivă.

Având amara experiență a puciiului din august '91, pe care l-au susținut cu vădită încurajare, autoritățile transnistrene nu s-au grăbit să-și facă publică poziția față de cele ce se întâmplau în capitala Rusiei. Doar ministrul securității, Vadim Șeytov-Antiufiev, răsturnând curajos stereotipul că un tip de meseria lui trebuie să-și țină limba după dinți și să nu rostească cu voce tare chiar tot ce gândește, a trântit-o fără ocolișuri la televiziunea tiraspoleană: "Cu suflul sunt alături de apărătorii Casei Albe". Stai, mă Bondică, l-au tras de

manecă Smirnov și Maracuța și, ca să repare ceea ce nu se mai putea repara, au organizat o conferință de presă. "N-am trimis nici un gardist la Moscova, pe cuvânt de onoare" - s-au adresat capii "republicii" ziaristilor, implorându-i să scrie numai și numai purul adevăr, adică ceea ce și auzeau la moment. Și-apoi, se poate una ca asta? Noi respectăm dreptul internațional și ne pronunțăm cu hotărâre "pentru neamsestecul în afacerile interne ale altor state."

Ca să fie mai convingător, Igor Nicolaevici a organizat o inspecție foarte exigentă în batalionul cu gâlceavă. Poftim, pistoalele se află în teacă, baionetele la fel. Ce-i drept, mai mulți gardiști erau lipsă, dar totul s-a produs conform legii: absenții au rugat să fie lăsați în concediu. Mă rog, e toamnă, gospodarii harnici recoltează porumb și bostani, se pregătesc de iarnă...

Cum să nu-l crezi pe Igor Nicolaevici dacă vorbește atât de inocent? Chișinăul l-a mai crezut și, se pare, nu o singură dată. După puciul din august '91, când Smirnov declarase, fără ocolișuri, că asta și este unica salvare, șansa de renaștere a Uniunii Sovietice, serviciile speciale ale Moldovei au realizat, la Kiev, o operație elegantă, rugându-l să binevoiască a merge în oșpeție la Chișinău. Smirnov s-a rugat atunci cu lacrimi în ochi să fie lăsat în libertate, deoarece s-a decis să abandoneze orice activități politice și să se reîntoarcă la baștină, în Rusia. Autoritățile chișinăuane l-au crezut pe cuvânt. Dacă zice omul...

Cum a reacționat la bătălia de la Moscova prietenul românilor de pretutindeni, Alexandr Lebed? Mai calm și mai neutru decât se aștepta. Se cunoaște faptul că ambele părți beligerante au încercat să-l atragă pe comandantul Armatei a 14-a de partea lor. Ruțkoi, bunăoară, i-a oferit portofoliul de ministru al apărării în guvernul paralel pe care începuse deja să-l formeze, iar Pavel Graciov, Ministrul legal, l-a convocat de urgență la Moscova, evident, nu de flori de cuc. Lebed s-a dovedit

a fi mai precaut și, recunoaștem, mai deștept decât mulți dintre patronii săi, refuzând ambele oferte. Mai mult decât atât, generalul a adresat autorităților de la Moscova un apel în care propunea anularea tuturor decretelor semnate, după 21 septembrie, atât de Boris Elțin, cât și de Ruslan Hasbulatov. Alexandr Ivanovici poate fi înțeles: la ce bun să-și bage nasul sub tancuri, la Moscova, când la Tiraspol s-ar putea să-i pice un fotoliu de președinte?...

Președintele Mircea Snegur a susținut, fără rezerve, linia adoptată de omologul său rus, sperând că victoria lui Elțin va asigura și o rezolvare cât de cât echitabilă a problemelor Transnistriei. "Forțele care sunt în opoziție cu dumneavoastră - telegrafia solidar domnia sa într-un mesaj expediat la 22 septembrie - au organizat și în republica noastră un front de respingere a reformei, sub forma autoprocamației republicii nistrene". Ca orice putere ce se respectă, alături de SUA, Marea Britanie și alte state, Republica Moldova și-a reconfirmat sprijinul moral pentru Boris Elțin. Unde mai pui că participarea gardiștilor și a kazacilor ghioga transnistreni la luptele anti Elțin s-a dovedit a fi cum nu se poate mai potrivite pentru a-i reaminti președintelui Federației Ruse pe cine a susținut atâta timp, o bună parte a conducerii sale.

Trădarea liderilor de la Tiraspol se vede că l-a supărat rău pe Elțin. N-am pune mâna în foc pentru o legătură directă între poziția univocă a conducerii Republicii Moldova și una din ultimele decizii ale guvernului Federației Ruse, dar fiți de acord că știrea, pentru moment, este grozavă: executivul de la Moscova a stopat livrările de produse și materie primă către Tiraspol, aceeași decizie s-a luat și vizavi de plățile și decontările între băncile Rusiei și Transnistriei. Guvernul rus a decis să închidă chiar și banca militară a Armatei a 14-a prin intermediul căreia, de asemenea, se efectuau operații nesupuse văzului și controlului tuturor.

Iar lumea, pe-aici și pe-acolo, nu poate găsi răspuns la o întrebare: dacă generalul Ruțkoi se consideră un ofițer cu onoare, precum de nenumărate ori îi plăcea să sublinieze, de ce nu s-a sinucis când și-a dat seama (dacă și-a dat) la ce a adus confruntarea al cărei inițiator a fost? Delicat de tot ar fi răspunsul, dar, mai știi, poate că s-o fi gândit și el că scapă cu zile și-și cheiltește în tihnă milionul câștigat cinstit, de data aceasta? Uitasem să vă spunem că a intentat un proces telejurnalistului scandalagiu Andrei Karaulov, care l-a luat peste picior într-o emisiune afirmând că generalul Ruțkoi, pe timpurile când a căzut prizonier în Afganistan, a făcut-o, știți cum? - ridicând mâna-n sus, s-a predat mojahezielor.

Am urmărit la televizor secvența cu cea de-a doua arestare a învinsului. Parcă nu era cu mâinile ridicate, dar mustățile, celebrele mustăți ale lui Alexandr Ruțkoi erau pleoștite rău de tot...

ÎN lumea noastră frământată, în care știrile despre stări de tensiune, conflicte și înfruntări armate sunt, practic, nelipsite din fișa fiecărei zile, o sintagmă a devenit aproape familiară: "căștile albastre". Pornind de la culoarea steagului Națiunilor Unite, "căștile albastre" reprezintă forțe ale Națiunilor Unite de menținere a păcii sau observatori cu misiunea de a îndeplini una din rațiunile de a fi ale celei mai cuprinzătoare organizații mondiale: evitarea conflictelor armate, cu tot cortegiul de consecințe funeste ale acestora. Este vorba de unități militare, furnizate de statele membre ale ONU și plasate, ca tampon, între combatanții dintr-un conflict militar, creând zone de securitate. Au un mandat strict definit prin documentele ONU, sunt constituite de Consiliul de Securitate sau de Adunarea Generală pornind de la rezoluții adoptate pentru fiecare caz în parte și se bazează pe consens, implicând acordul prealabil al părților aflate în conflict și al țărilor din care provin unitățile militare ce sunt plasate și acționează sub drapelul ONU. În cadrul operațiunilor pe care le întreprind nu trebuie să se amestece în treburile interne ale țărilor-gazdă sau să favorizeze vreuna din părți. Este interzis ca militarii respectivi să folosească armele în timpul misiunii, recurgerea la acestea fiind permisă numai în legitimă apărare.

Forțele ONU de menținere a păcii au fost inițiate în 1948. Până în 1988, când li

s-a acordat Premiul Nobel pentru pace pentru că "au jucat un rol hotărâtor în punerea în aplicare a unuia dintre principiile fundamentale ale ONU - ceea ce a determinat participarea mai directă a organizației la problemele internaționale și o întărire a încrederii" - căștile albastre au fost prezente la 16 operațiuni, fiind implicați peste 500 000 militari și civili. În aceeași perioadă, circa 730 de "soldați fără dușmani" din aceste efective și-au pierdut viața în timpul prezenței sub steagul Națiunilor Unite. Prima forță de urgență a ONU - UNEF 1 a fost amplasată în Orientul Mijlociu în timpul crizei Canalului Suez, în noiembrie 1956 și a ființat până în iunie 1967. Au urmat - operațiunea din Congo-ONUC (iulie 1960-iunie 1964), din Iranul de Vest-UNSF (septembrie 1962-aprilie 1963), iar din Orientul Mijlociu-UNEF II (octombrie 1973-iulie 1979). La mijlocul acestui an, numărul militarilor implicați concomitent în asemenea acțiuni cărora li se vor adăuga și români, recent fiind anunțată **constituirea unui corp special de "căști albastre" provenind din România**, care va începe să îndeplinească

misiuni sub egida ONU de anul viitor - era mai mare ca oricând - în jur de 35 000, la care se adaugă persoane civile. Între timp, s-au adăugat efectivele substanțiale din Somalia. Cheltuielile efectuate pentru întreținerea și echiparea acestora, la nivelul anului trecut, erau apreciate la circa patru miliarde dolari.

"Căștile albastre" se află în 15 zone geografice:

• **Ierusalim** - efectivele ONUST (Ogănisul Națiunilor Unite însărcinat cu supravegherea sunt compuse din 300 membri sosiți în regiune în 1948 și a căror misiune se va încheia odată cu semnarea unui tratat general de pace între Israel și țările arabe vecine. În anii care au trecut și-au pierdut viața în misiune 28 observatori. Fondurile alocate pentru activitatea lor, în 1992, s-au ridicat la 31 milioane dolari.

• **Granița dintre India și Pakistan** - UNMOGIP (Grupul de observatori ai Națiunilor Unite în India și Pakistan). Constituit în 1949 din 40 persoane. Și-au pierdut viața 6. Costul operațiunii într-un an: 5 milioane dolari.

• **Cipru** - UNFICYP (Forța Națiunilor Unite însărcinată cu menținerea păcii în Cipru). Și-a început activitatea în 1964. Este compusă din 2 100 soldați și 38 polițiști. Cheltuielile totale legate de menținerea acestor efective: 228 milioane dolari, din care 31 milioane în 1992. În timpul misiunii au murit 158 persoane.

• **Înălțimile Golan** - FNUOD (Forța Națiunilor Unite însărcinată cu observarea și dezangajarea militară). Instituită în 1974, este formată din 1 130 soldați și 96 observatori militari. Alocațiile în 1992: 43 milioane dolari. Au murit 31 persoane.

• **Liban** - FINUL (Forța intermediară a Națiunilor Unite în Liban). Și-a început activitatea în 1978 și este compusă din 5 300 militari care au misiunea de a asigura retragerea trupelor israeliene din sudul

CĂȘTILE ALBASTRE

Libanului în vederea ajungerii la pace. Pentru întreținerea efectivului s-au cheltuit, anul trecut, 153 milioane dolari. Și-au pierdut viața 189 membri.

● **Angola** - UNAVEM (Misiunea de Verificare a Națiunilor Unite în Angola). Instituită în 1991 și prelungită în mai multe rânduri. Este compusă din: 350 observatori militari, 160 civili, 125 polițiști, 400 observatori electorali. Cheltuieli: 125 milioane dolari, între iunie 1991 și octombrie 1992. Morți: 1.

● **Frontiera dintre Irak și Kuweit** - MONUIK (Misiunea de Observatori ai Națiunilor Unite pentru Irak și Kuweit). A început să funcționeze în 1991. Este compusă din 500 membri, dintre care 300 observatori în zonele demilitarizate. Alocații: 67 milioane dolari. Pierderi omenști: 1 persoană.

● **Sahara Occidentală** - MINURSO (Misiunea Națiunilor Unite pentru Referendum în Sahara Occidentală). A fost amplasată în 1991, fiind compusă din 346 militari, dintre care 223 observatori, 300 polițiști și 1 000 funcționari civili. Cheltuieli: 64 milioane dolari. Nu a înregistrat pierderi de vieți omenști.

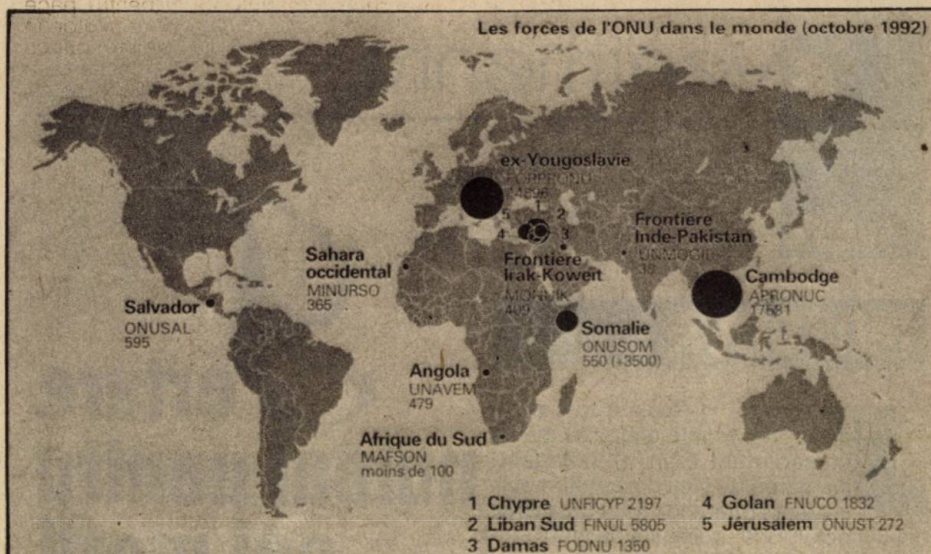
● **Salvador** - ONUSAL (Grupul de Observație al Națiunilor Unite în Salvador). A început să funcționeze în 1991, având în componență 146 funcționari civili, 309 observatori militari, 360 polițiști și 400 soldați și urmărind încetarea focului între părțile salvadoriene angrenate într-un adevărat război civil. Menținerea acestor efective a costat 49 milioane dolari numai în primele 10 luni ale anului trecut. Nu a fost vreo pierdere de vieți omenști.

● **Somalia** - ONUSOM (Operațiunea Națiunilor Unite în Somalia). Incepută în 1992, are ca scop supravegherea încetării focului și protecția celor implicați în acțiuni de ajutor umanitar. Cuprindea inițial: 50 observatori militari, 3 500 însărcinați cu securitatea, 720 membri ai trupelor logistice, 200 civili. În ultimele luni s-au înregistrat câteva zeci de morți din rândurile acestora.

● **Mozambic** - ONUMOZ (Operațiunea Națiunilor Unite în Mozambic). A debutat în 1992, sfârșitul fiind prevăzut pentru 31 octombrie acest an. Participă circa 7 000 persoane, majoritatea militari, având misiunea de a supraveghea menținerea păcii până la alegeri și de a-i dezarma pe combatanți. Costul: 332 milioane dolari.

● **Eritreea** - UNOVER (Misiunea Națiunilor Unite pentru Verificare în Eritreea). A început activitatea în 1992. Efectivul s-a ridicat la circa 100 de observatori civili în timpul scrutinului de autodeterminare. Costul estimat al operațiunii: 3 milioane dolari până la expirarea termenului de funcționare prevăzut pentru sfârșitul lunii aprilie 1993.

● **Africa de Sud** - MONUAS (Misiunea de Observatori ai Națiunilor Unite în Africa de Sud). Incepută în 1992, durată încă nedeterminată. Are scopul de a supraveghea "demontarea" mecanismului apartheidului. Structura și costul nu au fost definitivare, preconizându-se trimiterea a 50 observatori civili.

● **Cambodgia** - APRONUC (Autoritatea Provizorie a Națiunilor Unite în Cambodgia). Operațiunea a fost inaugurată în 1992, urmărind supravegherea respectării acordului de pace încheiat la 23 octombrie anul trecut, dezarmarea grupărilor rivale, deminarea și organizarea alegerilor. Au participat: 15 738 militari, 3 224 polițiști, 927 civili. Costul: 2 miliarde dolari pentru 15 luni.

● **Fosta Iugoslavia** - FORPRONU (Forța de Protecție a Națiunilor Unite). Instituită în 1992 și formată din peste 20 000 oameni dintre care 10 400 militari în Croația, 6 800 în Bosnia-Herțegovina, 1000 în Macedonia. S-au adăugat câteva sute de americani. Costul prevăzut inițial: 607 milioane dolari pentru 12 luni a fost demult depășit.

În alcătuirea unităților aflate sub drapelul ONU participă 27 de țări, dintre care patru - Franța, Marea Britanie, Rusia și Statele Unite - sunt membre permanente ale Consiliului de Securitate. Iată țara de proveniență și efectivele în ordine descrescând: Franța - 4 613 persoane, Canada - 2 282, Polonia - 1 835, Ghana - 1807, Indonezia - 1 763, Nepal - 1 747, India - 1 395, Danemarca - 1 297, Finlanda - 1 283, Olanda - 1 249, Marea Britanie - 1247, Pakistan - 1 127, Norvegia - 1 058, Rusia - 1 050, Bangladesh - 963, Austria - 952, Uruguay - 944, Kenya - 940, Malavezia - 930, Argentina - 929, Nigeria - 920, Iordania - 889, Irlanda - 823, Bulgaria - 800, Fidji - 739, Japonia - 600, SUA - 114.

Întrebarea care se pune privește eficacitatea acestor efective și, pe un plan mai larg, oportunitatea recurgerii la o asemenea cale pentru a preveni sau aplana conflicte, pentru menținerea păcii, într-o parte sau alta a mapamondului. Sub aceste aspecte, părerile sunt împărțite. Pentru că, dacă în Cipru, de exemplu, prezența "căștilor albastre" și-a atins, în mare, scopul, în Coreea sau Congo, mai demult, trupele ONU au fost acuzate de amestec în treburile interne, în Somalia au provocat reacții inclusiv violente în rândul populației iar în Iugoslavia ele se dovedesc neputincioase, fiind în imposibilitatea de a-și îndeplini menirea și înregistrând pierderi de vieți omenști chiar în propriile rânduri.

"Forțele de interpunere ale Națiunilor Unite sunt utile facilitând găsirea unei soluții politice. Dar dacă negocierile se prelungesc sau eșuează, căștile albastre devin contraproductive; militarii respectivi devin ostatici virtuali sau ținte vii", afirma

Hartă înfățișând dispunerea misiunilor de pace ale ONU, publicată de revista Geo, în decembrie 1992

un ofițer din cadrul trupelor Națiunilor Unite dizlocate în Liban, exeplicând: "În 1982, Beirutul ne-a primit ca eliberatori. În aprilie 1983, relațiile s-au degradat, iar în octombrie a avut loc atentatul de la Drakar, soldat cu 58 de morți". Ceea ce se întâmplă acum în fosta Iugoslavia sau în Somalia, demonstrează că afirmația nu e gratuită. Și aceasta, poate, și pentru că este foarte greu de coordonat forțe care se compun din efective provenite din multe țări. Articolul 47 din Carta ONU prevede crearea unui veritabil stat major, ca emanație a țărilor membre permanente ale Consiliului de Securitate. Războiul rece a făcut, însă, inoperantă o asemenea normă. Ca variantă s-a ales soluția recurgerii la efective provenite din state neutre. Dar rezultatele n-au fost totdeauna pe măsura cerințelor. Un grup de ofițeri proveniți din mai multe țări, unele lipsite de o reală tradiție militară, nu poate coordona eficient operațiuni adesea de anvergură.

Așadar, se pare că, referitor la eficiența căștilor albastre, părerile sunt împărțite. Și aceasta, în ciuda faptului că ideea existenței unei forțe armate sub control internațional, capabilă să mențină pacea în lume, nu este nouă, ea fiind avansată încă din vremea Societății Națiunilor. Concretizarea ei implică, însă, și punerea în discuție a atributelor suverane ale statelor. Ceea ce a dat și da naștere la opinii diferite. Edward Luttwak, de la Centrul de studii strategice din Washington, a sugerat crearea unei legiuni în care recrutarea să se facă pe bază de voluntariat, fără distincție de naționalitate și fără ca soarta persoanelor respective să-i intereseze pe politicieni. Statele Unite au demonstrat că preferă să pună trupe proprii în serviciul comunității internaționale și să decidă asupra modalităților, mijloacelor și locului acțiunii. Fără îndoială, și într-un caz și în celălalt, soluția preconizată este discutabilă. Și, totuși, este nevoie de "căști albastre". Deci, și de găsirea celor mai potrivite modalități în privința alcătuirii amplasării și rolului efectivelor menite să contribuie la atingerea scopului principal care stă la baza existenței ONU: ferirea generațiilor prezente și viitoare de pârjolul războiului.

Ion STOICA

MOSCOVA

Joiă trecută, în Rusia a fost zi de doliu proclamată oficial de însuși președintele Elțin. Deplângând pierderea de vieți omenești în cursul evenimentelor de la Moscova din 3-4 octombrie, calificate de șeful statului rus drept o rebeliune fascisto-comunistă, autoritățile au hotărât să-i considere pe cei morți, cu acest prilej, victime ale unei manipulări malefice, indiferent dacă au fost militari în misiune sau adversari ai executivului. În consecință, s-au stabilit înmormântări decente și pentru unii și pentru alții, precum și despăgubiri materiale familiilor îndoliolate, inclusiv pensii de stat, cu atât mai mult, cât o parte din victime s-au numărat din rândurile celor neangajați în conflict, prinși între două focuri urmărind, din curiozitate, spectacolul bătăliei.

Dacă pentru victimele directe ale confruntării, regimul de la Kremlin a manifestat clemență fără diferențiere, în schimb, împotriva celor considerați drept autori morali, la toate nivelurile, centrale sau locale, s-au luat măsuri neiertătoare de la încarcerarea vinovaților de vârf până la dizolvarea organelor regionale ale vechii puteri, care au dat dovadă de insubordonare sau duplicitate în cursul evenimentelor.

Fostul vicepreședinte al Rusiei, generalul Ruțkoi, fostul președinte al parlamentului dizolvat, Hasbulatov, și miniștrii din guvernul lor fantomă, arestați după capitularea "Casei Albe" moscovite, se află în închisoarea Lefortovo, fiind anchetați și urmând să fie trași în fața justiției, probabil un complet de judecată militar. Alte 1200 de persoane, luate prizoniere de forțele de ordine în timpul luptelor, sunt reținute și interogate de organele ministerului de interne. Marea răfuială cu cei declarați vinovați, direct sau indirect, de vărsările de sânge de la Moscaova, este vizibilă în noianul de decrete, cu caracter punitiv, emise de președintele Elțin și guvernul Rusiei. Mai întâi au fost interzise formațiunile politice considerate de sorginte comunistă și naționalist-extremistă ca și unele organe de presă apropiate lor, cum ar fi bătrâna "Pravda", timp de decenii răposata Uniune Sovietică.

A urmat apoi suspendarea consiliului orașenesc Moscova și a consiliilor raionale ale capitalei, ca un prim pas spre desființarea tuturor parlamentelor regionale cărora președintele Elțin le-a cerut să

Jertare numai pentru cei morți

se autodizolve. O serie de administratori locali, numiți anterior de la centru, dar care nu s-au dovedit la înălțime în cursul evenimentelor, s-au trezit, la fel, puși pe liber, fără multe discuții. De altfel, așa cum se preconizează, în viitor, toți conducătorii locali nu vor mai fi aleși ci vor fi numiți direct de președintele Federației Ruse, singurul în măsură să-i și revoce.

Profitând de situația crată, președintele Elțin a dat o lovitură capitală vechiului sistem, măturând, dintr-o singură mișcare, de pe scena politică a Rusiei, vestigiile fostului regim sovietic. Este vorba nu numai de eliminarea însemnelor comuniste, ridicarea gârzii de la mausoleul lui Lenin din Piața Roșie sau închiderea muzeului părintelui revoluției bolșevice, dar, în primul rând, de schimbări absolut structurale, de ordin politic și administrativ. Astfel, locul Sovietului Suprem va fi luat în urma alegerilor parlamentare, programate pentru 12 decembrie, anul acesta, de Duma de Stat, denumire ce vine din perioada anterioară revoluției bolșevice din octombrie 1917. Dispar, la rândul lor, și sovietele locale ce vor fi înlocuite de noi organe desemnate de electoratul chemat în fața

urnelor la aceeași dată. Tot acest pachet de decrete și măsuri este de natură să marcheze sfârșitul definitiv al comunismului și puterii sovietice în Rusia, după aproape trei sferturi de veac al unei neîntrerupte existențe.

Victoria lui Elțin și a susținătorilor săi este oare, completă și definitivă? După cum arată desfășurarea evenimentelor, cel puțin în momentul de față se pare că zarurile au fost aruncate și sorții îi surăd. Bucurându-se de un larg sprijin internațional și de loialitate dovedită din plin a forțelor armate ar fi greu de crezut într-o posibilă defecțiune internă, în pofida situației economice catastrofale din care Rusia nu va putea ieși decât printr-o infuzie substanțială de împrumuturi financiare din afară, necesarul fiind estimat la circa 30-50 miliarde de dolari anual.

Tradiția trecutului autocrat al Rusiei, cu alternativa unui regim autoritar luminat,

constituie un atu important pentru Elțin în actuala situație, regulile jocului democratic caracteristic unui stat de drept urmând să fie însușite de acum înainte în mod treptat și în deplină concordantă cu suflul rusesc. Este o problemă nu numai de timp, dar și de context al relațiilor internaționale ale Moscovei. În condițiile date, Moscova a întrunit un precipitat sprijin politic al Occidentului speriat de o posibilă restaurare a comunismului de către adversarii lui Elțin. Dar, când lucrurile se vor liniști și așeza în interlandul dintre Baltică și Pacific, veleitățile de mare putere, la care Moscova nu dă semne că ar dori să renunțe nici măcar în momentele sale critice, va ridica, desigur, îngrijorătoare semne de întrebare. Cu atât mai mult cu cât imperiul de la răsărit, oricum se va numi el, și orice sistem politic va adopta, nu va avea înfățișarea unei Somalii oarecare, ci a unei puteri dispunând, în continuare, de o numeroasă armată și, mai cu seamă, de un arsenal nuclear de primă mână.

Crăciun IONESCU

La EST

Radu
BUDEANU

Stalin rămâne viu în sufletu
nostalgicilor
comunismului sovietic

Duioșie pe marginea unui bal sângeros... de VEST

După victoria comuniștilor în războiul civil care a urmat primei conflagrații mondiale, după coagularea forțată a URSS și așezarea acesteia pe făgașul electricității, după înfririparea glorioasă a colhozurilor și marilor combinate, Stalin și-a finalizat războiul împotriva celui mai alunecos inamic al sovietelor: biserica. Iosif Visarionovici a incendiat lăcașuri sfinte, a tăiat turle și a topit clopote, a transformat catedrale în depozite de vodcă și mănăstiri în grajduri. Și totuși, când i-a fost mai greu, în timpul marelui război de apărare a patriei, Stalin a scos episcopii de la naftalină și i-a pus să-și facă slujbele pentru a susține patosul patriotic și iubirea combatanților față de orizonturile pravoslavnice ale Rusiei mari. Orizonturile pravoslavnice trebuiau conservate cu orice preț, cu automatul și crucea, cu pieptul și cu doctrinele reunite ale partidului ateu și bisericii ortodoxe.

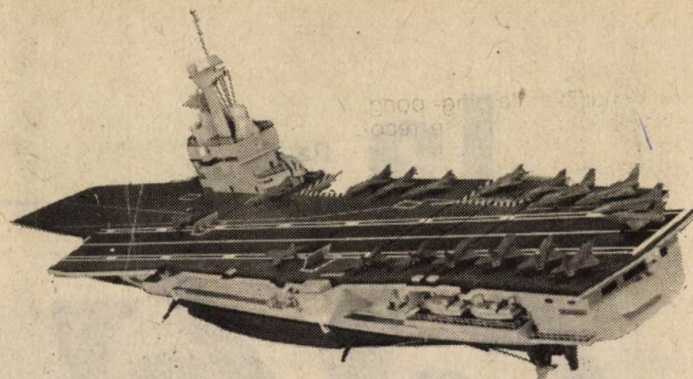
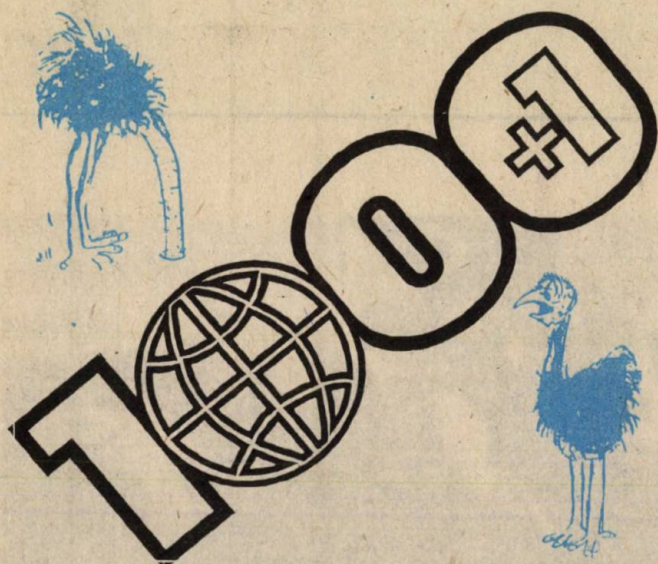
Mai încoace, în cadrul celui mai extravagant conflict din istoria modernă a Europei, în perioada disputei dintre Elțin și parlamentul dogmatic, biserica a fost din nou chemată să lipească gigantice oale sparte. Patriarhul Alexei al II-lea, aliat mărginaș al Kremlinului, a fost împins în centrul atenției pentru a negocia cu blândețe și înțelepciune cu cei doi președinți rebeli - unul al parlamentului și celălalt al ... Rusiei. Apelul la biserică s-a dovedit zdrobitor pentru patriarh: epuizat de meandrele luptei între reformatori și comunisti, acesta a făcut infarct. De fapt, "negocierea" nu a urmărit altceva decât să

dramatizeze la maximum starea critică a Rusiei. Jocurile erau însă făcute: cu sprijinul istericilor din FSN, amatori permanenți de bălciuri stradale, Elțin și-a scos dușmanii pe carosabil, i-a lăsat să-și dea în petec, după care a pus tunurile pe ei și i-a făcut piftie. Bombardarea Parlamentului și mitralierea opozițiilor s-a făcut în prezența entuziastă a operatorilor de televiziune și a corospondenților radio, mediatizarea frenetică a mini-răzbiului civil repetând, într-o bună măsură, experiența românească faimoasă prin capacitatea de a transmite în direct jocuri istorice de o indiscutabilă picanterie.

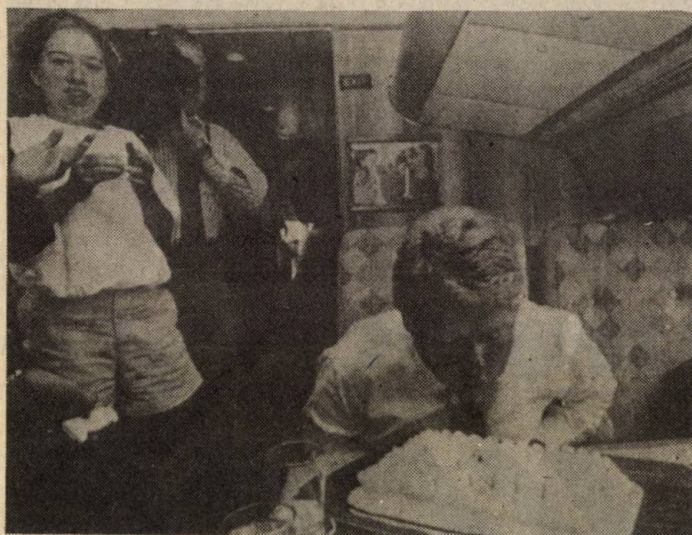
Balul sângeros de la Moscova nu a absorbit toată capitala. El s-a consumat într-un singur cartier, masiv încărcat de gură cască și de actori voluntari. Agenția Reuter remarcă, de altfel, caracterul suprarealist al confruntării; inamicii își făceau treaba cu greu, din cauza căldurilor de gospodine, copii și pensionari care se ambiționaseră să vadă, de aproape, cum se schimbă o epocă...

Spargerea rebeliunii a permis Vestului să reacționeze cu o coerență pe care a exersat-o, până acum, cu un succes rela-

tiv. Sub dușul rece al unei posibile reveniri în forță a comuniștilor și având, în sfârșit, imaginea clară că la valiza nucleară pot avea acces un Ruțkoi sau un Hasbulatov, occidentalii s-au grăbit să îl susțină pe Elțin, necondiționat și cu un entuziasm reparator. Au apărut șanse pentru noi crediții, s-au deschis circuite financiare care păreau blocate, s-au închis ochii în legătură cu recentul avertisment al Moscovei privind inoportunitatea extinderii NATO dincolo de granițele sale actuale. Deși o democrație nu se articulează cu tunul, deși o viață politică democratică nu începe cu dizolvarea parlamentului, deși pluripartitismul nu se pavează cu desființarea unor partide și interzicerea unor publicații, Vestul a înțeles ceea ce era de înțeles: nebunia din Rusia nu se rezolvă cu standarde europene, ci cu mâna de fier a unui despot reformat. Ceea ce nu a mers în România, unde "despotul luminat" a fost contestat decisiv și cu îndărătnicie, a mers în Rusia. În fond ea este a doua putere nucleară a lumii și, aidoma Chinei, ea trebuie tratată cu drag, cu prudență, cu duioșie...

Portavionul francez "Charles de Gaulle", unul dintre cele mai moderne din lume, la ora actuală, costă 14 miliarde de franci și are, printre caracteristicile sale, un deplasament total de 36 000 t; o lungime de 261,5 m; o lățime de 64,36 m iar propulsia îi e asigurată de două reactoare nucleare de 150 MW fiecare și 2 grupuri de turbine cu gaz însumând 61 000 kW; puterea totală - 411 MW. Poate asigura un echipaj de 1 950 de oameni, timp de 45 de zile, plus încă 800 de luptători tip comando; rază de acțiune: 1 000 km pe zi, timp de 45 de zile

În avionul prezidențial, în drum spre Vineyard, pentru o scurtă vacanță în familie, președintele Clinton a suflat în cele 46 de lumânări ale tortului aniversar, sub privirile fiicei sale, Chelsea

Buckingham

Regina Elisabeta a închis porțile palatului Buckingham, după ce, timp de opt săptămâni, prin somptuoasele lui saloane s-au perindat aproape 400 000 de turiști. Experimentul regal este considerat un succes răsunător, în condițiile în care în visteria celei mai bogate femei din Marea Britanie au mai intrat în jur de două milioane lire sterline (trei milioane dolari).

Fortăreața

Președintele Comisiei CEE, Jacques Delors, a apreciat, în discursul său rostit la forumul

În baza unei convenții internaționale, la Crystal Palace din Londra, septuagenarul Iyengar, maestru yoga, a efectuat o demonstrație în fața unei asistențe, compuse din practicanți zeloși

"Bruno Kreisky" de la Viena, că Piața Comună a "celor 12" nu trebuie să se transforme într-o fortăreață în raport cu țările din Europa centrală și răsăriteană.

Barbarie

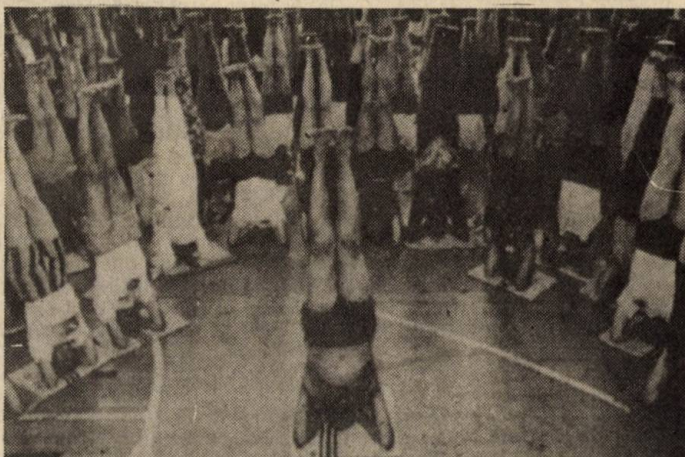
Drama tinerilor Satish, 21 de ani și Sarita, 20 de ani, dintr-un sat aflat la 90 km de New Delhi, a reeditat recent, dar într-un mod barbar, tragedia cunoscutului cuplu de îndrăgostiți din Verona, Romeo și Julieta. Fiind veri și făcând parte din rândul defavorizatei caste paria, s-a considerat, de către propriile familii că ar fi comis un sacrilegiu. În consecință, în centrul satului, în fața a 250 de locuitori, unchiul Saritei i-a decapitat pe cei doi vinovați, imediat ce bunica tinerei femei a pronunțat o scurtă sentință: "Iată soarta celor care pătează onoarea familiei". Evenimentul a produs un val de oroare în India, unde totuși, anumite tradiții, indiferent cât de dure sau scoase în afara legii, sunt respectate mai ales la nivelul comunității sătești. De altfel "unchiul-executor" s-a declarat: "nevinovat".

Venin

Prin cercetări experimentale intense, John Daly a dovedit că veninul unor broaște, originare din America de Sud, poate fi utilizat ca medicament împotriva durerii, fiind, în același timp, de 200 de ori mai puternic, dar mai puțin periculos decât morfina. De curând, o echipă de chimiști ai laboratoarelor Merck, condusă de Stephen Fletcher, au sintetizat această otrăvă, dând posibilitatea ca, în foarte scurt timp, ea să poate fi utilizată în scopuri medicale.

Ping-pong

Tenisul de masă s-a dovedit, pe parcursul ultimilor ani, a nu fi un sport atât de ușor și distractiv cum părea. Concluzia aparține medicilor întruniți la Carnac și are în vedere decesul subit, anual, a 10 până la

50 de jucători de ping-pong. Din această cauză, se recomandă pe plan mondial, ca certificarea participării la meciurile de ping-pong să poată fi obținută numai în urma unui control medical complet și serios.

B-52

Primii 35 de "condamnați la moarte" au fost executați, la începutul lunii septembrie, la baza aeriană Monthan-Arizona, din Statele Unite. "Sentința capitală" s-a pronunțat în urma semnării între SUA și ex-Uniunea Sovietică a Tratatului "START II", privind reducerea armamentului strategic. Deși acest tratat nu a intrat în faza operațională - datorită Ucrainei care a refuzat semnarea - SUA au hotărât, unilateral, să dea o dovadă de încredere, dezafectând o primă tranșă de armament. "Execuția" a fost făcută cu ajutorul unei ghilotine speciale care, în regim normal de funcționare, are o forță de 8 tone. Un al doilea lot de "con-

damnați la moarte", compus din alte 149 de vechi bombardiere B-52 - pentru că despre acești condamnați la moarte este vorba - își așteaptă ziua execuției. Proiectate la nivelul anului 1947 și modernizate pe parcurs, aceste fortărețe zburătoare au devenit un simbol al puterii americane, fiind utilizate intens în cadrul războaielor din Vietnam sau, mai recent, în Golf. Ținând seama că fiecare dintre acești coloși, de peste 50 m lungime, poate transporta ușor 20 tone de bombe, SUA au hotărât păstrarea a numai 130 de bombardiere B-52, pentru îndeplinirea unor măsuri convenționale.

Săraci

Numărul săracilor din America - considerată una din țările cu cel mai ridicat nivel de viață din lume - a atins o cifră record pentru ultimii 30 de ani, ridicându-se la 36,9 milioane de persoane în anul care a trecut. Ponderele celor care trăiesc în sărăcie reprezintă 14,5 la sută din totalul populației americane de anul trecut.

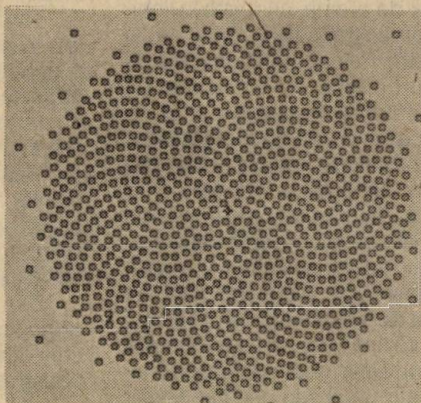
Taiwan

"Este în afară de orice discuție că provincia chineză Taiwan să intre în Fondul Monetar Internațional" - a declarat un purtător de cuvânt al MAE chinez. Taiwanul a angajat o amplă campanie de admitere în forurile internaționale mondiale, inclusiv în ONU, BIRD și GATT.

Cooperare

Președintele Statelor Unite, Bill Clinton, se va întâlni cu omologul său chinez, Jiang Zemin, în orașul american Seattle, cu prilejul desfășurării, în zilele de 19 și 20 noiembrie, a reuniunii Forumului de Cooperare Economică a țărilor din regiunea Asiei și Pacificului (APEC) - a anunțat secretarul de stat american, Warren Christopher.

Floarea soarelui - o plantă atât de cunoscută și totuși surprinzătoare. Efectuând un studiu asupra ei, fizicienii au descoperit, încă o dată, "dezordinea bine ordonată" a naturii. Concluzia, în acest caz,

este că fiecare pălărie de floare a soarelui este formată din două ansambluri de spirale: unul urmărind sensul mișcării acelor de ceasornic, iar celălalt sensul invers. Fiecare ansamblu prezintă un număr de spirale, corespunzând unor numere consecutive ale șirului lui Fibonacci (unde fiecare număr este dat de suma celor două numere anterioare, de exemplu: 0,1, 1, 2, 3, 5, 8, 13,...).

Miniaturistul francez Maurice Masvigner se dovedește a fi un adevărat artist, prin opera sa, un circ miniatural, în care a introdus peste 1 200 de elemente automatizate. Publicul căruia i-a fost prezentată această bijuterie a fost suficient de entuziasmat pentru ca o firmă japoneză să facă propuneri serioase privind brevetul operei sale

Ignoranță

O statistică efectuată între tinerii britanici de 17 ani, furnizează date stupeficante: 10 la sută dintre ei nu-și pot localiza propria țară pe harta lumii, iar 65 la sută nu pot denumi nici măcar doi miniștri din guvernul lui John Major. Jumătate dintre cei cuprinși în sondaj nu cunosc unde se află Noua Zeelandă sau la ce dată s-a încheiat al doilea război mondial.

Osteoporoza

O echipă de cercetători californieni, în frunte cu dr Warren Browner, a descoperit, în cadrul unor cercetări, că foarte multe persoane suferind de osteoporoza sunt mai sensibi-

le la atacurile vasculare cerebrale. S-a putut, de asemenea, observa că, în rândul acestor persoane, cele mai expuse sunt femeile și, în special, acelea care au suferit de fracturi ale femurului. Cercetările nu au fost încheiate.

Interdicții

Se poate oare vorbi de un embargo asupra Vietnamului? Coca-Cola, filme Kodak, ciocolată Snikers, bere Budweiser, imprimante Hewlett Packard, telefoane Motorola, cartofi Pringle și alte duzini de produse americane pătrund fraudulos în Vietnam, venind din Hong-Kong, Thailanda, Laos sau China. Vietnam Airlines utilizează Boeing-uri, închiriate de la o companie elvețiană, iar un magazin Apple, din fostul Saigon, comercializează calculatoare importate de Franța. Un alt exemplu, destul de concludent, îl dă aparatul de condiționare a aerului din biroul șefului relațiilor cu Statele Unite: acest aparat, de proveniență americană, a fost deturnat dintr-un convoi umanitar, destinat spitalelor.

**Rubrică realizată de
Victor DÂRDÂIAC**

COLUMBIA

Bogota. Un oraș frumos, situat la 2 600 m înălțime, cu o arhitectură spectaculoasă în care se îmbină armonios cele mai diferite stiluri

Pe multe ziduri ale capitalei columbiene, Santafé de Bogota, stă scris: "Statul de drept sunt eu: Pablo Escobar". După câteva zile de popas aici, înțelegi că această afirmație nu reprezintă o glumă sau o amenințare nefondată. Imaginați-vă un oraș frumos, colorat, de un pitoresc cu totul aparte - și datorită așezării sale, pe un platou situat la 2 600 m înălțime - cu o arhitectură spectaculoasă, îmbinare armonioasă a celor mai diferite stiluri, cu oameni născuți să trăiască sub semnul buneii dispoziții. Imaginați-vă zgârie-nori, dar și căsuțe mici, albe, cocoțate pe versanții abrupti ai munților Montserrate, ce înconjoară orașul, aflați mai mereu cu piscurile ascunse în ceața norilor. Adăugați la toate acestea aerul curat, tare al muntelui, străduțe ce serpuiesc și se pierd în pădurile de un verde uluitor. Gândul te trimite spre Scheii Brașovului, dar numai pentru o clipă, deoarece frumuseții și liniștii aparente ale capitalei Columbiei i se adaugă acea notă distinctă care te face să nu ignori cuvintele scrise apăsător de narcotraficantii lui Escobar, "regele cocainei", recent evadat din închisoare.

Desigur, Bogota nu se află mereu în starea de asediu pe care am simțit-o imediat datorită măsurilor speciale de pro-

Tara haiducului cocainei

Rodica ȚEPEȘ

tecție luate pentru apărarea oricărui străin. Dar, de la evadarea șefului "cartelului drogurilor de la Medellin", pistolarii acestuia au făcut peste 600 de victime în rândul forțelor de ordine, angajate în lichidarea înfloritorului trafic de droguri, dar și în rândul civililor. Pe capul lui Pablo Escobar s-a pus un premiu de 4 milioane de dolari, însă fără prea mare succes. Oricine știe că Escobar conduce și organizează, din umbră, multe acțiuni, care dau bătaie de cap autorităților, mai ales că o bună parte a locuitorilor, alcătuită din pătura cea mai săracă, vede în șeful cartelului, care funizează cea mai mare cantitate de cocaină pe piața traficului de droguri, un fel de salvator. Motivul? Pablo Escobar îi ajută financiar pe dezmoșteniții soartei, le furnizează medicamente, le asigură locuri de muncă sau plătește taxele

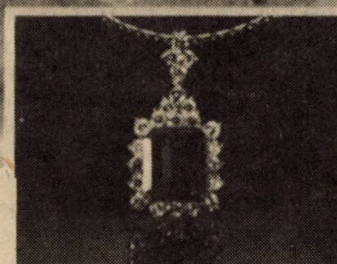
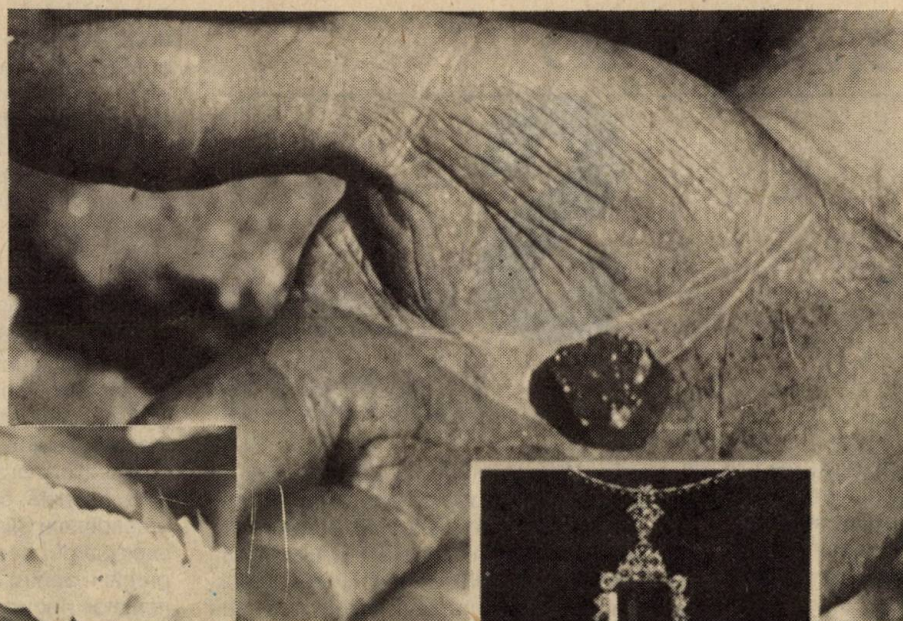
școlare pentru mii de copii, anual, creându-și imaginea unui haiduc ce nu-i uită pe cei săraci.

Nicăieri în lume nu cred să mai existe poliție păzită de armată! Fiecare mașină a poliției este urmărită de jepp-uri, în care se află soldați din trupe speciale, echipați de luptă și cu degetul permanent pe trăgaci. Ei îi apără pe polițiști, pentru a nu fi atacați și dezarmați, ori de oamenii lui Escobar, ori de luptătorii din gherilă. Această imagine, a automatelor, aflate tot timpul în poziție de tragere, devine obsedantă pentru orice străin, care nu ghicește pericolul ce-l paște în fiecare moment: acela de a nimeri într-un schimb de focuri, care lasă totdeauna în urmă victime.

Tânărul președinte Cesar Gaviria Trujillo, ales prin vot popular, în 1990, pentru o perioadă de 4 ani, încearcă să ducă la capăt lupta cu traficanții de droguri, dar și cu mișcarea de gherilă, acțiune dificilă atâta timp cât Pablo Escobar și rețeaua lui dictează pur și simplu condiții autorităților. Rebelii se predau și intră în închisoare de bunăvoie, însă evadează atunci când se supără că nu le sunt respectate condițiile... Și războiul începe din nou.

Dar să ne imaginăm Bogota și fără arme automate, fără câini polițiști dresați, care-i identifică, de la 20-30 metri, pe traficanți și pe drogați și să ignorăm sfaturile

Columbia este cea mai mare producătoare de "gheață verde", furnizând 90 la sută din producția mondială de smaralde

Populația țării este alcătuită din metiși, europeni și mulatri

La tot pasul te întâmpină contrastele cele mai izbitoare

de a nu ieși singuri pe stradă, pentru a nu risca să ți se fure, în văzul tuturor, tot ce ai, mai ales de către zecile de mii de copii ai străzii ce trăiesc din furat și din scormonitul gunoaielor. Fără aceste aspecte, Bogota ar fi un oraș fermecător și accesibil unei vieți trăite în siguranță. Ar fi, dar nu este, și deocamdată capitala columbiană este considerată unul dintre cele mai nesigure locuri de pe continentul sud-american.

Santafé de Bogota a fost atestată documentar la 6 august 1538, când Gonzalo Jimenez de Quesada stabilește aici capitala țării. Populația sa actuală este de aproximativ 4,5 milioane de locuitori, alcătuită din metiși (50 la sută), europeni (26 la sută) și mulatri (20 la sută). Străzile (calles) sunt numerotate și dispuse de la est la vest, iar bulevardele (carreras) sunt amplasate în direcția nord-sud. Palatele, ridicate în stil colonial, domină marile piețe ale orașului, așa cum este Palatul prezidențial Nariño. Străzile nu poartă nume, în schimb, statui ale Eliberatorului Simon Bolivar se află aproape în toate piețele orașului, cea mai impunătoare fiind cea din Piața Bolivar, inaugurată la 17 decembrie 1930, data comemorării unui secol de la moartea eroului. Impetuositatea sculpturii în bronz este însă umbrită de sutele de bișnițari, care încearcă să piaseze turiștilor naivi smaralde false, la prețuri exorbitante, ca și droguri. Este cunoscut că această țară este cea mai mare producătoare de "gheață verde" din lume, Columbia furnizând 90 la sută din producția mondială de smaralde. Legen-

da spune că ele sunt, de fapt, lacrimile frumoasei prințese Tena și că sunt purtătoare de noroc, speranță și dragoste. Oricând poți cumpăra un splendid smarald, ca apoi să afli că nu este veritabil. "Palacio de la Esmeralda" este singurul loc unde asemenea risc nu există, fiecare cumpărător primind un certificat de garanție că smaraldul este natural. Prețurile de aici îi determină însă pe mulți să riște și să negocieze cu vânzătorii de ocazie, care devin agresivi dacă și-au pierdut timpul și nu reușesc să vândă ceva.

Bogota își veneratează trecutul, îndeosebi, prin personalitatea lui Simon Bolivar. În centrul orașului se află "Quinta de Bolivar" (Casa lui Bolivar), construită în 1800 și oferită în 1820 de guvernul Columbiei eliberatorului, după istorica victorie în luptele de la Boyacá. Crâmpenele de explicații ale ghidului despre o frumoasă poveste de dragoste a lui Bolivar, trăită în această casă, și-au pierdut romantismul imediat ce am părăsit casa memorială și ne-am trezit la realitate: "Am picat" tocmai în toilul unei dispute generate de blocarea circulației în zonă, iar la Bogota chiar și asemenea situații se rezolvă tot sub amenințarea armelor automate, combatanții neștiind niciodată care va fi scorul disputei lor.

Columbia nu trebuie privită însă numai din acest unghi. Fiind o țară a contrastelor cele mai izbitoare, treci de la o stare de spirit la alta în interval de numai câteva minute. De pildă, tracasat de adușmeala insistentă a câinelui-lup, prezent la intrarea în hotel, chiar dacă știi că nu ai văzut cocaină în viața ta, urci în cameră și găsești o mică atenție însoțită de scuzele administrației că liftul nu a funcționat zece minute!

Peste toate aceste contraste, aceste tensiuni - vremelnice, după cum speră columbienii - se detașează figura patriarhului literaturii latino-americane, Gabriel Garcia Marquez, laureat al Premiului Nobel, cunosător ca nimeni altul al spiritului columbian. Mi-ar fi însă greu să evoc întâlnirea vrăjită cu marele scriitor în același spațiu tipografic, în care transparențele aruncate de lumea lui Pablo Escobar asupra Columbiei. Mai este timp, iar ceea ce reprezintă cu adevărat această țară este bine fixat în istorie, în valori concurente poate, doar de strălucirea smaradelor veritabile. La Macondo, plouă și nimic nu s-a schimbat aici de sute de ani - ne-a asigurat Gabriel Garcia Marquez. Poate că ploaia permanentă din Macondo va șterge, într-o zi, și sentințele-lege ale (încă) temutului șef al Cartelului de la Medellin.

Sfidarea chineză

Mai întâi bănuită, apoi resimțită în planul ritmului de evoluție economică, sfidarea chineză se manifestă exploziv, acum, în privința înarmărilor nucleare. În plină derulare a moratorului de 15 luni, propus la 3 iulie, de președintele Bill Clinton - moratoriu acceptat de Franța, Rusia și Marea Britanie - China a nesocotit cererea expresă, adresată de șeful Executivului american și a afectuat o explozie atomică subterană, într-o zonă deșertică din nord-vestul țării. Ministerul de Externe a confirmat experimentul recunoscând, într-o declarație, că Beijingul fabrică și posedă un număr redus de arme nucleare. Dar - se menționează, totodată - Beijingul se pronunță pentru interzicerea și distrugerea totală a arsenalelor nucleare și își manifestă sprijinul pentru semnarea, până în 1996, a unui tratat de interzicere a experimentelor nucleare.

Reafirmarea acestei poziții pașnice a reținut însă mai puțin atenția, autorități din mai multe state, între care SUA, Franța, Marea Britanie, Rusia, Germania, Olanda, Japonia, ca și reprezentanților organizației Greenpeace, denunțând noua explozie nucleară, efectuată de China, ei o califică, fără menajamente, drept o sfidare la adresa păcii și securității internaționale. Totuși, testul nuclear chinez era previzibil și el - consideră experții - se înscrie în aria acțiunilor ce vizează evitarea pierderii avantajului tactic în Asia. Ceea ce, în concepția conducerii de la Beijing, implică și eforturile pentru a se ține pasul în privința arsenalului atomic. După cum nota Agenția France Presse, serviciile de informare americane aveau date despre pregătirea unei experiențe subterane în deșertul Lop Nor, centru pentru teste nucleare din regiunea Xinjiang, în nord-vestul țării. Un reprezentant al acestora făcea cunoscut că "fotografiile luate de sateliții americani arătau că s-a executat o adâncitură în deșertul Lop Nor și s-a introdus o rachetă". Dar experții considerau că, dacă situația semnalată se confirmă, va trebui să se aștepte trei săptămâni pentru a se usca betonul turnat înainte de a se efectua experiența. Era avansată și o

dată: 16 octombrie, la 29 de ani de la crearea primei bombe atomice chineze.

Beijingul s-a grăbit, însă, poate pentru a nu lăsa timp în care s-ar fi putut exercita presiuni din afară, în sensul renunțării la explozia experimentală. Autonomia - sau sfidarea - demonstrată îngrijorează, în opinia unor observatori, celelalte puteri nucleare care, cu acest prilej, și-au reamintit posibilele riscuri de proliferare nucleară, generate de "relațiile speciale" în domeniu, dintre China și țări cum sunt Pakistanul, Iranul, Siria sau Algeria, cărora le livrează unele componente din sfera energiei atomice. Beijingul s-a apărut, declarând că vinde reactoare exclusiv de

folosință civilă, așa cum a făcut livrând două reactoare de 300 MW Pakistanului și alte două Iranului. De cealaltă parte, există, însă, așa cum afirma un expert, temerea că "China ocupă terenul lăsat vacant de Occident, inclusiv în țări instabile pe plan politic". Aceași sursă adăuga: "În absența unor dovezi ale proliferării nucleare, trebuie să se constate că Beijingul vinde acelorași țări rachete. Și, fără îndoială, în lumea musulmană există specialiști capabili să transforme rachetele în bombe încărcate cu plutoniu".

Evident, sunt greu de prevăzut urmările concrete ale noului test nuclear efectuat de China. Nu este exclus, însă, ca unul din efectele rapide să constea în reluarea competiției înarmărilor nucleare. Cel puțin spre această concluzie duce faptul că președintele Clinton, a cerut imediat după explozia din deșertul Lop Nor, să se facă pregătiri pentru o posibilă reluare a experiențelor nucleare, cu începere din anul viitor, cerere ce se conjugă cu hotărârea Congresului de a alocă o sumă însemnată, din bugetul pe 1994, pentru un posibil program de testare nucleară. Și, nu este exclus ca aceleași indicații să se fi dat sau să se dea la Paris, Londra sau Moscova, unde, fără îndoială, a fost resimțită unda de șoc a sfidării chineze.

I. STĂNESCU

GERMANIA

Petrecerea s-a terminat

În octombrie 1990, când cele două Germanii au redevenit o singură țară, entuziasmul nu a cunoscut limite, de-o parte și de alta a "cortinei de fier". Acum, la împlinirea a trei ani de "mariaj", atmosfera este mult mai sobră, căci petrecerea s-a terminat de mult, iar notele de plată curg una după alta. Costul reunificării s-a dovedit a fi mai mare decât se estimase inițial, resimțindu-se în toate regiunile țării. Pentru prima dată în perioada postbelică, vest-germanii au avut de înfruntat curbe de sacrificiu și mulți dintre ei nutresc resentimente la adresa co-naționalilor din est, pe care, în 1990, i-au îmbrățișat cu atâta căldură. Peste 500 de miliarde de mărci au fost "pompat" în fosta Germanie comunistă, dar efectele întârzie să se facă simțite și, în acești trei ani, est-germanii au pierdut 6 milioane de locuri de muncă. Aceasta deoarece - apreciază Andreas Inotai, directorul Institutului de Economie

Cancelarul Kohl cu Steffen Heitmann, un personaj misterios pe scena politică germană

Mondială - două treimi din suma alocată pentru dezvoltarea Germaniei de Est au fost cheltuite, de fapt, în scopuri sociale. Ce-i drept, nu era posibilă menținerea discrepanțelor est-vest în ceea ce privește nivelul de trai, dar dacă se acorda mai multă atenție proiectelor pe termen lung, astăzi vest-germanii n-ar mai fi avut motive să privească chiorăș la "beneficiile nemeritate" ale esticilor. Căci reducerea deficitului bugetar, amplificat de reunificare, s-a făcut și se face prin sporuri de impozite și măsuri de austeritate, resimțite dureros de occidentali.

Politica "rentabil sau deloc", la care a fost nevoit să recurgă, pe plan economic, guvernul cancelarului Helmut Kohl, a stârnit valuri de proteste și greve, căci i-au căzut victime nu numai gigantul industrial din est, mândria fostului regim comunist, ci și numeroase unități occidentale. IG-Metall, cea mai mare confederație sindicală din țară și puternic implementată în ambele părți ale Germaniei, se dovedește un partener extrem de incomod pentru guvern, o continuă amenințare cu declanșarea de tulburări sociale. Acordul privind aducerea treptată a salariilor din est la nivelul celor din vest, încheiat în euforia ce a urmat reunificării, a fost mult prea optimist, iar guvernul și patronatul s-au văzut nevoite să ceară decalarea etapelor, cereri care au stârnit proteste la scară națională.

Pe acest fond de recesiune, în care mocnesc germeii unor tulburări sociale de anvergură, politicienii au toate motivele să aștepte cu îngrijorare "maratonul electoral" de anul viitor. Alegerile locale din Hamburg, considerate drept ultimul test politic major, înainte de începerea campaniei electorale, au confirmat îngrijorările, faptul că partidele tradiționale - Uniunea Creștin-Democrată, a cancelarului Helmut Kohl, și Partidul Social-Democrat, de opoziție - sunt în declin, spre avantajul partidelor de extremă dreaptă. Recesiunea se dovedește teren propice pentru escaladarea xenofobiei, a rasismului și a tendințelor extremiste în general. Totuși, puțini se așteptau ca situația să fie atât de gravă, încât, într-un oraș cosmopolit, cum este Hamburgul, extrema dreaptă să totalizeze 8 la sută din voturi și să rateze intrarea în parlament doar datorită faptului că este scindată! În afara pledoariilor xenofobe, mai mult sau mai puțin voalate, extrema dreaptă are priză și datorită atitudinii sale de respingere a Tratatului de la Maastricht, căci, în urma ultimelor furtuni de pe piețele valutare, germanii au devenit conștienți de pericolul de a vedea sacrosancta marcă, simbolul prosperității naționale, diluându-se într-o ipotetică și șubredă monedă europeană.

Pe lângă alegerile legislative, în urma cărora nu se așteaptă, totuși, schimbări radicale în raporturile de forțe din parlament, anul viitor, vor avea loc, în luna mai, primele alegeri prezidențiale de după reunificare. Dacă, în ceea ce îl privește pe cancelarul Helmut Kohl nu există alterna-

tivă, în cazul lui Richard von Weizsäcker, actualul președinte, o alternativă trebuie să fie găsită căci, aflat la al doilea mandat, nu își mai poate depune candidatura. Deocamdată, însă, candidaturile anunțate nu au reușit să stârnească entuziasmul alegătorilor. Singurul care, la prima vedere, ar fi putut realiza acel consens național, necesar depășirii greutăților reunificării - fostul ministru de externe Hans-Dietrich Genscher - refuză cu obstinație să se înscrie în cursa electorală, motivând

aceasta prin vârsta sa înaintată și starea precară a sănătății. Cele mai mari șanse pare să le aibă Johannes Rau, candidatul opoziției, chiar și cancelarul Helmut Kohl cochetând, un timp, cu ideea de a-l susține. Aunțarea, de către UDC, a candidaturii lui Steffen Heitmann, teolog luteran și jurist, ministru de justiție în landul Saxonia, din Germania de Est, a stârnit stupoare, căci Heitmann este cvasi-necunoscut ca personaj politic și a reușit ca, într-un timp record, să își atragă antipatia unor pături largi din electorat, sondajele de opinie creditându-l cu maximum 5 la sută din sufragii. Greu de crezut că "vulpoiul" Kohl, din dorința de a-și spori popularitatea în fosta Germanie comunistă, sau din dorința meschină de a evita apariția unui rival pe scena politică, s-ar putea lăsa convins să mizeze pe o carte perdantă. Să mai fie vreun as în mâneca actualului cancelar?

Corina ȘTEFAN

SOMALIA

Un nou Vietnam?

O serie de imagini transmise de posturile de televiziune, printre care cea a trupului gol și neînsuflit al unui soldat american, târât cu o sfoară pe străzile orașului Mogadiscio și batjocorit de o mulțime delirantă, sau fața distrusă a ofițerului Mike Durand, pilotul unui elicopter doborât de rebelii somalezi, au stârnit reacții deosebit de puternice în rândul opiniei publice americane. Șocul, au scris unele publicații - i-a trimis pe americani cu gândul la terribili ani ai implicării în conflictul din Vietnam. Ca și atunci, s-au făcut auzite voci care au adresat întrebări asupra oportunității prezenței forțelor americane într-o țară îndepărtată, unde riscă o soartă tragică și chiar un sfârșit penibil.

Bilanțul recentei înfruntări dintre "căștile albastre" și trupele fidele generalului Mohammed Farah Aidid a fost tragic: 12 militari americani uciși, peste 70 răniți, alții capturați. Luptele au izbucnit ca urmare a prinderii a 24 de colaboratori apropiați ai lui Aidid, în cadrul unei operațiuni ONU, la care au participat două companii de infanterie americană și 70 de membri ai forței de elită Rangers. Un purtător de cuvânt al lui Aidid a acuzat trupele ONU de uciderea, în timpul schimbului de focuri, a 30 de somalezi, mulți dintre ei civili.

"Vânătoarea" lansată pentru capturarea generalului rebel - care, cu trupele sale, reduse numeric, dar, pare-se puternic susținute de o parte a populației, constituie principala stavilă în calea normalizării situației din Somalia - a ajuns astfel, într-un impas. Unii se întreabă chiar

dacă, nu cumva, în vremea din urmă, scopurile umanitare ale operațiunilor internaționale din Somalia n-au fost împinse în umbră de "răzbunarea militară" - cum numea ministrul de externe francez repetatele încercări de capturare a liderului rebel. În opinia președintelui organizației neguvernamentale "Médecins sans frontières", ONU și SAU ar comite "o crimă umanitară" în Somalia, țară care - susține el - a fost transformată în poligon de încercare în vederea "creării unei forțe militare permanente de intervenție". Potrivit amintitei personalități, operațiunea "Redarea speranței", apoi ONUSOM II - inițiate, începând din decembrie 1992, pentru combaterea foametei în Somalia - au eșuat într-o "spirală a violenței".

Vizavi de recente evenimente, replica Washingtonului a fost promptă; ministrul apărării, Les Aspin, a anunțat trimiterea spre Mogadiscio a unor forțe, dotate superior. Președintele Bill Clinton a avertizat asupra necesității ca prizonieri americani, căzuți în mâinile forțelor rebel, să fie tratați conform legilor internaționale, arătând că în caz contrar, "Statele Unite și nu ONU vor iniția acțiuni de pedeapsă". Șeful Executivului american a respins ideea unei retrageri a forțelor americane din Somalia, înainte ca acestea să-și îndeplinească mandatul încredințat. Aceeași atitudine au adoptat și alți membri ai Administrației SUA, inclusiv reprezentanta Statelor Unite la ONU.

I. I.

POLONIA

Înainte și la stânga

Din revista "L'Événement du Jeudi"

La patru ani de la prăbușirea regimului comunist, Polonia, avanpostul schimbărilor revoluționare din țările Europei de Est, a făcut pasul înapoi: câștigătorii alegerilor din 19 septembrie sunt Alianța Stângii Democratice, foștii comuniști și Partidul Agricultorilor Polonezi, formațiune care, până în 1989, a participat la guvernare. Iar printr-un ciudat joc al politicii, revenirea la putere a comuniștilor și a aliaților lor se datorează însăși mișcării ce a înlăturat vechiul regim: Solidaritatea!

Surprinzătoare într-o țară care, deși nu a ajuns la capătul "tunelului tranziției" întrezărea totuși lumina, victoria stângii fusese anunțată de sondajele de opinie făcute înaintea scrutinului. Președintele Walesa se consolase chiar cu ideea, acceptând perspectiva de a conduce țara mai departe, pe drumul reformelor, chiar și împreună cu stânga comunistă. "Democrația nu este o glumă", a declarat președintele polonez la Gdansk, în momentul depunerii votului, subliniind: "Dacă națiunea dorește aceasta, atunci așa trebuie să fie".

În ciuda celor cinci guverne care s-au perindat la putere după căderea comunismului, Polonia a înregistrat succese incontestabile, creșterea economică, politica financiară austeră și privatizarea cuprinzătoare făcând din ea un lider între țările Estului și un favorit al Fondului Monetar Internațional și al bancherilor occidentali. Roadele "terapii de șoc", aplicate pentru a demonta economia centralizată de tip marxist, sunt evidente. Înlocuirea aproape în întregime a controlului asupra prețurilor și abrupta retragere a subvențiilor acordate întreprinderilor de stat au transformat rapid viața economică a țării. Terapia a umplut rafturile magazinelor cu bunuri de consum și a obligat dinozaurii industriali falimentari la o restructurare radicală sau la abandonarea afacerilor. În primele șase luni ale acestui an, produsul intern brut a crescut cu 3,9 la sută față de perioada similară a anului 1992. Polonia fiind prima țară postcomunistă cu o asemenea realizare. Politica monetară austeră a coborât inflația de la 640 la sută, în

ultimul an al dictaturii comuniste, la circa 35 la sută; zlotul, moneda națională, a fost întărit, astfel încât poate fi convertit liber, permițând intrarea în țară a importurilor occidentale și creând un climat favorabil investițiilor autohtone. Guvernele post-comuniste au reușit să privatizeze aproape în întregime comerțul țării și au pus în mișcare un program de privatizare a marilor întreprinderi de stat, iar rezultatele sunt impresionante. Producția industrială, în prima jumătate a acestui an, a fost aproape cu 10 la sută mai mare decât în aceeași perioadă a anului trecut, exporturile către Occident au crescut considerabil, iar cele 1,7 milioane de firme particulare realizează circa 45 la sută din produsul național brut. "Există încă o mulțime de lucruri care merg prost, dar am sentimentul că am trecut colțul", declara, recent, Bronislaw Geremek, liderul grupului parlamentar al Uniunii Democratice, piesa principală a coaliției aflate la putere, până la alegerile din septembrie.

Abordarea frontală a tranziției a generat, inevitabil, o serie de consecințe care i-au afectat pe polonezii obișnuiți. S-a adâncit prăpastia dintre bogați și săraci și a crescut șomajul; mercedesurile și BMW-urile și-au făcut apariția pe străzile Varșoviei și a marilor orașe poloneze, dar pe trotuare s-a mărit numărul cerșetorilor. Închiderea întreprinderilor proprietate de stat a amplificat șomajul, care acum se ridică la circa 3 milioane de persoane - aproape 16 la sută din forța de muncă a Poloniei; în unele zone ale țării, rata șomajului a atins chiar 30-40 la sută.

Cauzele căderii guvernului doamnei Hanna Suchocka și, ulterior, ale victoriei forțelor de stânga se afla tocmai în aceste aspecte negative ale tranziției. S-au adăugat: campania virulentă, declanșată

de partidele de dreapta pentru eliminarea comuniștilor din viața publică, soldată cu un efect contrar; neacceptarea - după 40 de ani de aparent egalitarism - a apariției unei noi burghezii, îmbogățite rapid, rivalitățile și scandalurile izbucnite în cercurile puterii, exacerbate cu frenezia de presă, sau teama față de concurența mărfurilor occidentale, în condițiile în care guvernele pro-reformă nu pot acorda bariere protecționiste fără a-și trăda linia politică.

Liderii formațiunilor câștigătoare au afirmat, atât înainte cât și după scrutin, că nu se vor "întoarce la trecut, nici politic nici economic". "Alegându-ne pe noi, polonezii au dat dovadă de pragmatism, pentru că ei i-au votat pe cei cu un program pozitiv și au respins extremismul", a declarat unul din liderii Alianței Stângii, la întâlnirea cu ambasadorii și atașatii acreditați la Varșovia. "Vom continua reforma, pentru că Polonia are nevoie de reformă", a subliniat Alexander Kwasniewski, numărul unu al Partidului Social Democrat, principala formațiune a Alianței Stângii, precizând că, în același timp, țara are nevoie de "pace socială". Pledând pentru "un echilibru între dezvoltarea economică și așteptările în plan social", viitorul prim-ministru nu a explicat însă cum va reuși să împace austeritatea financiară, cerută de creditorii occidentali, cu politica economică "mai socială" și care lasă un spațiu de intervenție mai mare statului. "Stânga actuală este diferită de cea dinainte; victoria stângii ar fi însemnat un pericol atunci când mai exista Uniunea Sovietică și deciziile erau luate de la Moscova", expunea președintele Lech Walesa-enunțul unei teoreme a cărei demonstrație trebuie să o facă partidele victorioase în alegeri.

Mihai DINESCU

ARGENTINA

Un vot cu bătaie lungă

La cei 63 de ani ai săi, președintele Carlos Menem nu dorește să se retragă din viața politică a Argentinei. Din contră, aspiră la un nou mandat prezidențial, începând din 1995. Electoratul argentinian cunoaște aceste intenții, așa încât, prezentându-se la urne la 3 octombrie, în cadrul alegerilor legislative parțiale, a votat gândindu-se inclusiv la scrutinul prezidențial de peste doi ani.

Aflat la guvern, Partidul Justițialist (peronist) a reputat o clară victorie la recenta confruntare electorală. În joc s-au aflat jumătate din cele 257 de locuri ale Camerei Deputaților, camera inferioară a Congresului (parlamentul) argentinian, ca și numeroase posturi de senatori (100) și deputați (294) provinciali. Candidații peroniști au obținut peste 43 la sută din sufragii, față de circa 30 la sută cât au întrunit principalii lor oponenți, reprezentând Uniunea Civică Radicală (UCR) a fostului președinte Raul Alfonsin. Rezultatul global, favorabil peroniștilor, este întărit de semnificativa victorie a acestora la Buenos Aires, capitala federală argentiniană, fief tradițional al radicalilor.

"Argentinienii au votat gândindu-se la Argentina", a declarat președintele Carlos Menem la televiziune. Victoria partidului său este interpretată ca o dovadă a sprijinului celei mai mari părți a populației față de schimbările economice, stabilitatea și chiar programul de austeritate inițiat în urmă cu un an de guvernul condus de Carlos Menem. Avantajul electoral realizat de peroniști va permite Partidului Justițialist să se lanseze într-o intensă campanie de modificare a Constituției, prin care să se lase drum deschis unui al doilea mandat prezidențial succesiv pentru liderul său, Carlos Menem.

Actuala lege fundamentală argentiniană a fost redactată în 1853, la scurt timp după încheierea a 17 ani de guvernare autoritară a lui Juan Manuel de Rosas. Limitarea mandatului prezidențial la șase ani a fost destinată să prevină monopolizarea pe termen lung a puterii de către o singură persoană. Constituția a fost apoi amendată în 1940, permițându-i președintelui de atunci, Juan Peron, să fie reales în fruntea statului doi ani mai târziu. Dar,

după alungarea de la putere de către militari a lui Peron, în 1955, s-a revenit la textul original al legii fundamentale argentinienne. Acest text dorește să-l modifice Carlos Menem, obiectiv dificil, dar nu imposibil de atins, cum se exprima actualul șef al statului.

Provenit din îndepărtata provincie La Rioja, unde a și votat la recente alegeri legislative parțiale, Carlos Menem a câștigat scrutinul prezidențial din 1989 pe fondul puternicei recesiuni și instabilități, care au marcat mandatul predecesorului său, Raul Alfonsin. Rata inflației ajunsese la 4900 la sută, iar mai multe rebeliuni militare ținuseră în șah guvernarea civilă instalată după ani de dictatură militară. De altfel, unul din partidele care au participat la confruntarea electorală de la 3 octombrie a fost Mișcarea pentru Demnitate și Independență (MODIN), ultranaționalistă, condusă de unul din liderii rebeliuni-

CANADA

La începutul verii, Partidul Conservator a decis că nu poate risca să își compromită viitorul politic, menținându-l în funcție pe Brian Mulroney - cel mai puțin popular premier pe care l-a avut vreodată Canada.

Încercând să repare ce se mai putea, până la alegerile legislative, la un Congres extraordinar s-a hotărât înlocuirea lui Mul-

lor tinerilor ofițeri, fostul locotenent colonel Aldo Rico.

Guvernul lui Carlos Menem a reușit să aducă rata inflației la doar 9 la sută anual, cea mai scăzută din ultimii 20 de ani, lansând, în același timp, un ambițios program de privatizare. Chiar dacă începutul redresării economiei argentinienne a antrenat un cost social ridicat - scăderea puterii de cumpărare, reducerea fondurilor publice destinate asigurărilor sociale, în special sănătății, și o creștere a șomajului - argentinienii au votat pentru neoliberalism și continuarea planului de stabilitate. "Am obținut un sprijin larg, chiar dacă nu total", a declarat Carlos Menem, cu gândul la referendumul pe care intenționează să-l organizeze, probabil, luna viitoare, în scopul modificării Constituției. Realizarea acestui obiectiv în cadrul parlamentului ar fi necesitat obținerea, la actualul scrutin, a două treimi din locurile Camerei Deputaților, ceea ce peroniștii nu au reușit să realizeze. Ei dețin, însă majoritatea în Senat, ceea ce trezește speranțe că i-ar putea convinge pe principalii lor adversari, din cadrul Uniunii Civice Radicale, să sprijine intențiile peroniste în ce privește reforma Constituției. Un rol decisiv vor avea, în aceste condiții, rezultatele referendumului popular pe aceeași temă. "Va fi greu, dar nu imposibil să ne realizăm intențiile", este de părere președintele Raul A. Carlos Menem Menem, a cărui deviză, de altfel, spune multe: "Politica este arta posibilului".

AI. TUDOR

Alegeri la umbra "frunzei de arțar"

roney din funcția de lider al partidului și, implicit, din cea de premier. Alegerea succesorului său s-a dovedit inspirată, căci, în cele trei luni de la instalarea în fruntea Executivului, Kim Campbell a câștigat o popularitate care o depășește cu mult pe cea a Partidului Conservator, considerat "obosit", de cei aproape 10 ani de guvernare neîntreruptă. Originară din Columbia britanică, doamna Campbell a intrat propriu-zis în politică doar acum 5 ani, reușind un adevărat tur de forță și devenind prima femeie-premier din istoria Canadei. În vârstă de 46 de ani, Kim Campbell aparține acelei generații de politicieni tineri, dinamici și non-conformiști,

compararea ei cu președintele american Bill Clinton fiind inevitabilă. Pentru a aduce un suflu nou pe scena politică a unei țări marcate încă de morgia și conservatorismului britanic, Kim Campbell "și-a importat", de altfel, directorul de campanie electorală tocmai din Statele Unite și și-a petrecut vara într-o ofensivă neoficială, dar intens mediatizată, încercând ca prin personalitatea proprie să ștergă amintirile urâte din "epoca Mulroney". Din același motiv, a amânat cât de mult a fost posibil convocarea alegerilor legislative, optând, în final, pentru data-limită de 25 octombrie.

Tocmai această "uitare" încearcă, însă, să o preîntâmpine Partidul Liberal, principală formațiune de opoziție, condus de Jean Chretien. Conștienți de faptul că nu vor reuși să diminueze popularitatea doamnei Campbell, liberalii își concentrează campania electorală asupra asocierii "Partidul Conservator = Mulroney", reamintind electoratului de recesiunea și măsurile de austeritate din timpul guvernării huliului fost premier. Dacă, până nu demult, Partidul Liberal avea un avans confortabil în sondajele de opinie, apariția pe firmament a doamnei Campbell i-a dat o lovitură de grație, deoarece conservatorilor le este foarte ușor acum să îl "demaște" pe Chretien - în vârstă de aproape 60 de ani și cu o carieră politică în care, timp de trei decenii, a ocupat permanent posturi de răspundere în ierarhia guvernamentală - drept un "om al trecutului", "depășit" și "reminescență a epocii Trudeau".

În condițiile în care diferențele dintre Partidul Conservator și cel Liberal sunt minime, sondajele Gallup arătând că ambele oscilează în jurul a 40 la sută din sufragii, iar socialiștii luptă pentru supraviețuire, neavând vreun cuvânt de spus în cursa electorală, înclinarea finală a balanței o vor decide, se pare, două partide de mică anvergură: Blocul Quebec, condus de Lucien Bouchard, și Partidul Reformist al lui Preston Manning. Blocul Quebec, al separatiștilor francofoni, militază pentru autonomia provinciei al cărei nume îl poartă și ar putea "fura" multe dintre voturile conservatorilor în regiune. Bouchard este convins că Blocul își va adjudeca 40-50 din cele 75 de mandate parlamentare care revin provinciei Quebec, suficient pentru a forța câștigătorul alegerilor - indiferent dacă este vorba de Partidul Conservator sau Liberal - să negocieze formarea unui guvern de coaliție. Într-o situație similară se află Partidul Reformist, cu singura diferență că acesta domină pe coasta vestică.

Ceea ce, îi interesează pe canadieni este însă nu farmecul și spontaneitatea doamnei Campbell, sau promisiunile lui Chretien, ci dacă vreunul dintre candidați are soluții concrete pentru un șomaj de 11,6 la sută, pentru un deficit bugetar de 30 de miliarde de dolari și pentru o economie care, deși a ieșit din recesiune, stagnează și pare incapabilă să își ia avânt.

Corina ȘTEFAN

Economie

LUMEA

Privatizarea "spontană"

Gh. CERCELESCU

Procesul de privatizare a sectorului de stat din țările Europei de Est se desfășoară foarte lent, consideră specialiștii occidentali. Ei oferă adesea drept exemplu Ungaria, țara cu cea mai liberală legislație din regiune, dar care n-a reușit până acum să dezetatizeze nici 10 la sută din industrie. De ce?

O analiză a Institutului de Economie Comparată din Viena arată că ungurii care au capital preferă să-și înființeze o întreprindere pe cont propriu decât să investească în industria deja privatizată. Interesul față de marile combine de stat este minim, astfel încât numărul întreprinderilor cu capital public care dau faliment crește mereu. Până la sfârșitul lui 1992, tribunalele din Ungaria au judecat circa 5 000 de cazuri de faliment și aproape 8 000 de lichidări judiciare de întreprinderi. Ritmul falimentelor s-a accelerat în 1993. Îngrijorat de faptul că în asemenea condiții toate unitățile de stat ar putea să-și închidă porțile, guvernul de la Budapesta a decis să sprijine 13 întreprinderi mari (cu 70 000 de salariați), care au datorii globale de 700 milioane de dolari.

Industria din Europa de Est trebuie, după specialiștii occidentali, restructurată urgent. Multe întreprinderi nu-și mai pot acoperi cheltuielile de producție. Datoriile pe care le acumulează duc la blocaje financiare, care împing spre faliment și întreprinderile încă rentabile. Diminuarea valorii întreprinderilor reduce încrederea oamenilor în privatizare și acest lucru se observă nu numai în Ungaria, ci în aproape toate țările est-europene.

Chiar în Polonia, unde sectorul privat reprezintă peste 50 la sută din produsul național brut (cel mai ridicat procent din Europa de Est), doar 400 din cele 8 000 de întreprinderi industriale (adică 5 la sută) au fost dezetatizate până la sfârșitul anului trecut. Polonia se distinge însă prin aceea că alte sectoare-cheie (agricultură, construcții, comerț) sunt deja privatizate în proporție de 90 la sută.

În Republica Cehă și în Slovacia a început, în mai 1992, o vastă operațiune de privatizare în care au fost implicate 1 410 societăți cu capital de stat. La sfârșitul lunii trecute, a fost lansat al doilea stadiu al proiectului de privatizare în masă, în

care sunt puse la bătaie acțiuni de la 770 de firme, în valoare de circa 145 miliarde coroane (5 miliarde de dolari). Dar, marele decalaj dintre venitul mediu anual (7 600 dolari) și salariul mediu lunar (110 dolari) arată cât de consistentă este încă partea aflată în mâna statului și cât de lung e drumul pe care îl mai au de parcurs cehii și slovacii până la privatizarea întregii economii.

Accelerarea procesului de privatizare, spun specialiștii institutului citat mai sus, este mai necesară ca oricând. Un motiv este, firește, acela că actuala criză e o criză a sectorului de stat, care, în mare parte, nu mai poate face față exigențelor economiei de piață. Confruntată cu costuri de producție reale, cu reducerea subvențiilor de la buget, întreprinderile de stat își restrâng activitatea, în timp ce noile firme particulare, deși mai dinamice, nu reușesc să compenseze pierderile înregistrate de sectorul public.

Alt motiv este comportamentul întreprinderilor de stat. Atât conducătorii, cât și salariații lor nu sunt interesați, în general, în restructurarea și modernizarea întreprinderilor în care lucrează. Tendința lor este, mai degrabă, să consume decât să sporească averea întreprinderilor. Muncitorii consideră, după diferite sondaje, că sacrificiile făcute azi pentru a ajuta firma să prospere mâine sunt riscante pentru ei, deoarece nu sunt siguri că vor mai lucra la companiile respective atunci când investițiile vor da rezultatele scontate.

În același timp, mulți manageri, prin așa-numitele privatizări spontane, au jefuit, pur și simplu, întreprinderile de stat. Ei au vândut sau închiriat activele lor unor companii private, conduse de prieteni sau rude, care le-au asigurat câștiguri consistente. Îmbogățirea directorilor pe seama bunului public - care a cunoscut cea mai mare amploare în Ungaria, dar care s-a practicat pe scară largă și în România - a stârnit proteste violente în țările est-europene. Alertate, guvernele au luat măsuri pentru a stopa procesul, însă, în absența unei legislații adecvate, efectele lor n-au fost cele așteptate. Există chiar temerea că, dacă nu se vor întreprinde acțiuni mai eficiente, furtul activelor de stat ar putea deveni cea mai gravă plagă a Europei de Est.

Ce mai face echipa BUSH ?

Departe de a avea... tabieturi de pensionar, George Bush încearcă "să nu-și iasă din mână", participând, în continuare, la viața politică și întreținând legături strânse cu șefii de guverne străini, mai strânse chiar decât cu colegii din fostul cabinet. Chiar dacă petrece mai mult timp cu familia la Kennebunk, aceasta nu înseamnă că ex-președintele SUA a abandonat lupta. Asumându-și întreaga vină pentru eșecul din alegeri - deși, acesta se datorează, în mare parte, prietenului său, James Baker, care a fost organizatorul - el a înțeles că nu Bill Clinton a câștigat, ci George Bush a pierdut. Retragerea de pe scena Casei Albe, amară dar discretă, a însemnat și dispariția celorlalți personaje. Cu toate acestea, există încă impresia că ele nu au abandonat și culisele...

James Baker acționează "pe față", reluându-și activitatea la Washington, la o bancă de investiții specializată în activarea politicianilor marginalizați, grupul Carlyle, al cărei președinte este Frank Carlucci, fostul ministru al apărării de pe

vremea lui Reagan. Cel care a intermediat venirea lui Baker și, odată cu el, a prietenului său Richard Darman - fost director al bugetului - este democratul Robert Strauss, căruia Baker îi facilitase obținerea postului de ambasador la Moscova. De altfel, nu este exclus ca și Colin Powell să fie "racolat" de această firmă.

Vicepreședintele Dan Quayle, un "out-sider", nu are nici o șansă de a fi cooptat; în ultima vreme relațiile lui cu Baker deveniseră extrem de încordate. De altfel, după destituirea de la Washington și-a găsit o slujbă la "Thintank" - firmă aparținând Institutului Husdon și fondată de influentul consilier pe probleme de securitate Scowcroft. Acest "Forum pentru politică internațională" are toate șansele să devină cabinetul de politică externă din umbră - întrucât reunește mai mulți experți decât se află la Departamentul de Stat. Nemaipunând că președintele firmei este ultimul ministru de externe, Lawrence Eagleburger.

Această densitate de personalități în culise, a lăsat mult spațiu liber pe scena activă - loc pe care s-a grăbit să-l ocupe Robert Dole, șef executiv al opoziției, care se prefigurează drept posibil candidat la alegerile prezidențiale din 1996. Până atunci mai sunt, însă, câțiva ani...

Mirela IAMANDI

Furtună în Alpi

Cu vultet surd, torenți clocotitori s-au năpustit la vale, zdrobind, poduri, acoperind șosele, case, păduri și oameni. Râurile și-au ieșit din matcă, lovind tot ce apele întâlneau în calea lor. Cerul coborâse peste lume, întunecat și rece. Crestele munților au fost retezate, parcă, de norii negri. Ploaia cădea grea, biciuind oameni și lucruri, jivinele au fugit îngrozite, ascunzându-se nu se știe unde. Brazii se îndoiu la pământ, până când rădăcinile ieșeau la iveală precum niște brațe cerând cu disperare ajutor.

Sfârșit de septembrie în Alpi. Furtunile de toamnă au produs puternice inundații în sudul celor mai frumoși munți din Europa. Năvala apelor a afectat orașele și satele din zonă, 18 persoane pierzându-și viața și alte zeci fiind rănite în nordul Italiei, sudul Elveției și sud-estul Franței.

Mii de clădiri au fost acoperite de ape, sute de locuitori au fost evacuați din regiunile italiene Liguria, Piemont, Lombardia și Valle d'Aosta. Pierderile au fost estimate la nivelul câtorva sute de milioane de dolari, acestea fiind cele mai grave inundații din ultimii 25 de ani. Ministerul

Italian de interne a anunțat că s-au înregistrat 9 morți. S-au lansat avertismente de a nu se folosi apa din apeducte, fiind contaminată. Furnizarea energiei electrice a fost întreruptă, mai multe poduri au fost distruse de puhoai, mii de locuitori fiind izolați de restul lumii. Centrele orașelor Pavia și Como au fost acoperite de ape. Școlile au fost închise. Cadavrele a doi frați au fost găsite în automobilul lor aflat la 5 metri sub ape, în apropierea orașului industrial piemontez, Torino. Nivelul râurilor a crescut, iar cel al lacului Maggiore s-a mărit cu încă 3 metri. Autoritățile au ordonat trimiterea soldaților și pompierilor pentru a colabora cu echipele civile de salvare. Oficialitățile din Valle d'Aosta au cerut guvernului să declare starea de urgență. Calea ferată Torino-Milano și autostrada Aosta-Torino au fost închise.

Elveția a fost afectată de cele mai grave inundații din ultimii șase ani, satele din Alpi, populate cu turiști, din tot sudul țării, fiind acoperite cu tone de noroi adus de apele învolburate. Cadavrul unei femei de aproximativ 48 de ani a fost găsit în orașul Brig din cantonul Wallis, aproape de gra-

nița cu Italia. Alte două persoane au fost date dispărute. Centrul orașelului a fost acoperit de apele având o adâncime de 3 metri. Sute de membri ai echipelor de intervenție au început îndepărtarea dărâmăturilor și a noroiului. Pierderile se ridică la 100 milioane franci elvețieni.

Ploile abundente din ultimile zile ale lunii septembrie au lovit și Alpii francezi, blocând tunelurile și drumurile, inundând sate. Cel puțin opt persoane și-au pierdut viața și sute de locuitori și-au părăsit casele. Oficialitățile franceze au făcut cunoscut că inundațiile din Savoia au fost cele mai grele din ultimii 35 de ani.

Apoi, în unele zone montane, la mare altitudine, s-a așternut prima zăpadă, acoperind cu un covor alb noroiul puhoaielor. De la înălțimea creștelor, vulturii se rotesc deasupra liniștii albe. Din când în când, șuierul vântului seamănă cu un lung strigăt de jale, întrerupt de țipătul scurt al vreunei vietăți atacate de câte o pasăre de pradă... Viața a revenit la normal.

Ioana DUMITRIU

OMUL CARE A SPART BANCA ANGLIEI

Un bărbat de 63 de ani, cu obraji roșii, cu ochi albaștri și sprâncene stufoase, îmbrăcat cu cămașă albă și costum de stofă cafenie, George Soros, căci despre el e vorba, a devenit oracolul din Wall Street și coșmarul bancherilor și guvernelor din unele țări. Când investește el, prețul aurului crește. Când pariază el, lira sterlină scade. Vertiginos.

Născut în Ungaria și refugiat din fața prigoanei naziste, ajunge în Statele Unite în 1956, nu înainte de a studia la celebra London School of Economics din capitala Marii Britanii. Potrivit spuselor sale, în Anglia a fost, pe rând, salariat la căile ferate și negustor ambulant, pe plajă. Astăzi, fostul evreu sărac este persoana cea mai bine (răs)plătită de pe Wall Street. În timpul recente crize financiare europene, sentințele lui treceau. Dar, dacă este întrebat despre "pariurile" sale valorând miliarde, fostul student la filosofie răspunde prezentându-și sentimentele de compasiune față de locuitorii asediatului oraș Saraievo. Adaugă că a cheltuit milioane pentru ajutarea tinerilor capitaliști cehi, a neobosiților oameni de știință ruși și a bosniacilor aflați în suferință. Pentru marele om de finanțe, sprijinirea Europei de Est ține de domeniile "raționalului și emoționalului", deoa- rece îi amintește de "experiența copilăriei".

Când, luna trecută, monedele europene au primit dureroasa lovitură, toți oficialii occidentali au folosit cuvinte grele pentru speculanții financiari ca Soros. Covârșite de acțiunile acestora din urmă, guvernele țărilor comunitare au fost nevoite să slăbească legăturile dintre monedele lor, lovitură puternică, deși nedorită, dată visului unificării monetare europene. Soros insistă, însă, că și-a limitat speculațiile și că nu dorește să fie acuzat de distrugerea unității Europei. Și adaugă: "N-am nevoie să fac bani". Într-adevăr, nu are. Potrivit revistei Financial World, a câștigat nu mai puțin de 650 milioane dolari, anul trecut, prin cele cinci fonduri de investiții pe care le deține.

Nu este, deci, nici un mister de ce toți ochii sunt ațintiți asupra lui. Cu doar câteva luni în urmă, era numit

George Soros Oracolul din Wall Street

"Omul care a spart Banca Angliei". După ce el "a jucat" aproximativ 10 miliarde în septembrie trecut, Marea Britanie a fost nevoită să accepte devalorizarea lirei sterline. Soros, însă, a continuat cu un miliard. "Joc potrivit regulilor", declară el și acuză politicile economice promovate de niște guverne prost sfătuite de a fi determinat declinul monetar. "Oficialii doresc să le salveze, împușcându-l pe cel ce aduce vestea", susține Soros.

Încercând să-și prezinte strategia, miliardarul se lansează într-o di-

zertație filosofică, despre diferența dintre percepție și realitate, pentru a arăta, într-un târziu, că metoda sa constă în a lovi atunci când crede că investitorii au pierdut simțul realității. Pentru Soros "realitatea este adevărata valoare a unei monede".

Dar, nu întotdeauna, acțiunile sale au efectul atingerilor lui Midas. În 1987, Soros a prevăzut prăbușirea bursei și a pierdut un miliard. Unii analiști observă că, de multe ori, Soros procedează la creșterea prețurilor aurului sau al altor valori, după ce el s-a retras din joc. Numele său atrage atenția asupra tentației unei anumite afaceri și investitorii năvălesc după el. "Parțial, Soros este o creație a mass-media" - este de părere un reputat analist financiar din New York. "El ajută la cristalizarea gândirii altora".

Din averea astfel obținută, Soros reușește să aloce 275 milioane dolari pentru promovarea democrației în Europa de Est și Africa de Sud. "Nimeni nu deține monopolul adevărului", spune, filosofic, financiarul cu aer bonom. "De aceea, este nevoie de guverne democratice, economii de piață și, peste toate, de domnia legii, unde opiniile minorității sunt apărute". Devenind filantrop, Soros începe să trimită fotocopii cercetărilor și dizidenților din Ungaria, să ajute financiar pe intelectualii anticomuniști din Cehoslovacia, să acorde burse sud-africanilor de culoare pentru a studia la universitatea din Cape Town. După căderea Zidului Berlinului, prin cele 21 fundații care îi poartă numele, din Albania și până în Ucraina, inițiază proiecte de rescriere a manualelor erei comuniste, înființează institute de limba engleză, promovează artiștii din regiune și formează doctori, economiști, politicieni.

Succesul a făcut din Soros un guru. Când a prezis, în iunie, că dolarul va crește față de marcă, așa a fost. Când i s-a cerut să atace francul francez, a refuzat, dar, o lună mai târziu, acesta a căzut. A acuzat marca germană și Bundesbank și a prezis căderea acestei monede cât de curând, probabil în septembrie. Cine pariază?

Ioana DUMITRIU

Florida, mijlocul lunii septembrie. Un cuplu de turiști germani, proaspăt căsătoriți, intenționează să-și petreacă luna de miere la Miami. Sosesc la aeroport, închiriază o mașină și, consultând harta rutieră, pornesc la drum. La un moment dat, un camion **Ryder** îi lovește din spate. "Continuă să conduci", îi spune Kathryn soțului ei. Se aflau pe o porțiune întunecată a șoselei - uraganul "Andrew" distrusese toate semnalizatoarele. În întunericul nopții se vedeau numai farurile mașinilor. Peste puțin timp, un individ aflat în camion scoate o armă cu care trage în șofer. Uwe Rakebrand moare pe loc. Soția lui, însărcinată în luna a patra, va supraviețui.

Poliția a arestat, câteva zile mai târziu, două tinere de 19 și 20 de ani care se aflaseră în camion. Șoferul acestuia, Recondall Wiggins, reținut și el, are 19 ani. Înainte de arestare, Wiggins i-a mărturisit mamei sale, secretară la departamentul de poliție **Metro Dade**, că el l-a împușcat pe turistul german. La o oră după aceea a furat o mașină și s-a întors la locul crimei; voia să vadă ce se întâmplă.

O săptămână mai târziu, Garry Colley și Margaret Jagger sosesc și ei la Monticello, Florida. Închiriază un Chevrolet, de la o agenție din apropierea aeroportului. Pe drum însă, un grup de tineri deschid focul asupra mașinii. Margaret e atinsă la umăr iar Garry, împușcat în gât, moare pe loc.

Așadar, același scenariu, același efect. Moartea lui Rakebrand urmată de cea a lui Colley, în aceeași lună și tot în Florida, ridică mari semne de întrebare.

De ce această izbucnire de violență asupra străinilor? De ce tocmai în Florida? Până la aflarea răspunsului, autoritățile își manifestă preocuparea de a preveni asemenea accidente. Turiștii sunt sfătuiți să nu călătorească noaptea, rămânând la hotelurile aeroporturilor, poliția montează pe șosele semnalizatoare luminoase și escortează grupurile de

străini, agențiile de turism semnează clauze de asigurare.

Totul pentru a proteja nu numai viața acestor oameni, ci și industria turismului care aduce venituri fabuloase economiei locale.

America începe să fie, însă, asociată nu numai cu Michael Jackson și Coca-Cola, ci și cu violența. Acest cuvânt, rostit tot mai des, intră îngrijorător în realitatea lumii de peste ocean. Chicago, o metropolă "reprezentată" de Al Capone și bande de gangsteri, este urmat, iată, de Miami. Cu cea mai înaltă rată a criminalității, Orașul Soarelui e pe cale să devină un oraș al fricii. Fiecare cetățean poate purta armă și este știut că nici preoții nu se sfiesc să ascundă un pistol la brâu.

"Oamenii mor împușcați ca animalele", scria publicația londoneză "**Daily Express**" după uciderea germanului Rakebrand. Florida a devenit o zonă a fricii și a nesiguranței, motiv pentru care mulți din turiști renunță la călătorii în Țara lui Disney.

Drept urmare, încasările din turism vor înregistra scăderi spectaculoase - afirmă oficialitățile din zonă - acest domeniu furnizând 30 miliarde dolari anual. Pentru o minimă protecție și instituțiile din țările care trimit turiști în America iau diverse măsuri. Astfel, "**British Airways**" - companie aeriană care asigură în cea mai mare parte aflulul de călători spre Florida, și-a reglat orarul astfel încât cursele de Miami să ajungă în timpul zilei și nu noaptea.

Cu toate acestea, fenomenul omuciderii se întinde îngrijorător de repede - cifrele demonstrând că mortalitatea datorită infectării cu virusul HIV a fost depășită de cea cauzată de crime.

Nu numai străinii cad victime, ci și rezidenții africani care erau și până acum printre cei mai vizați. Negrii prezintă, conform datelor recente, 55 la sută din cele 294 de victime înregistrate anul acesta la morga din Miami.

Unii explică această rată a criminalității din Florida prin statutul social precar al populației din zonă. Margaret Jagger, detașată oarecum de drama prietenului ei, spune despre criminalii încă nedescoperiți: "Ei provin, probabil, din zonele sărace iar faptul că l-au omorât pe Garry este numai o întâmplare. S-ar fi putut petrece oriunde".

Și, într-adevăr, nici un loc din lume nu mai este sigur pentru turiști. Doi străini au fost luați prizonieri în Turcia, alții au fost răniți în Egipt sau împușcați pe străzile din Manila. America s-a transformat, însă, într-o țară a fricii, unde dramele se succed tot mai des. Nu este departe nici ziua în care o mamă a fost împușcată sub privirile copilului său - un episod tragic, la care vom reveni.

Mirela IAMANDI

UN IMPERIU AL VIOLENȚEI

TENERBROASA poveste A UNUI SPION DUBLU

Participant la rezistența antihitleristă, ofițer al Intelligence Service-ului, diplomat al lui Foreign Office, George Blake trădează, devenind agent al KGB, pe care-l servește, în calitate de dublu spion, timp de un deceniu, până în momentul când este demascat, arestat și condamnat la 44 de ani de închisoare. Cinci ani mai târziu, evadează și ajungând la Moscova, își reia activitatea fiind folosit drept consilier de serviciile secrete sovietice. După un sfert de veac se hotărăște să-și povestească tenebroasa sa viață într-o carte intitulată sugestiv: "Viața mea de spion".

PRIZONIER ÎNTR-UN LAGAR NORD-COREEAN

Viceconsulul britanic, George Blake, se afla de puțin timp în capitala sudică a "Tării dimineților liniștite", când bătrânul tiran de la Kremlin, Iosif Stalin, ordona sateliților Moscovei din nordul Coreei să "elibereze" restul peninsulei. Atacul coloanelor de tancuri T-34, întreprins în zorii zilei de 25 iunie 1950, s-a soldat cu ocuparea rapidă a Seulului, majoritatea diplomaților occidentali, luați prin surprindere, nereușind să se mai evacueze din calea războiului. Printre cei capturați cu această ocazie s-a aflat și George Blake, care s-a trezit aruncat imediat într-un lagăr de prizonieri nord-coreean.

Vreme de peste un an, diplomatul britanic a îndurat regimul dur al lagărului căutând, printr-o voință deosebită, să su-

praviețuiască. Într-o seară din toamna lui 1951, Blake s-a hotărât, însă, din "convingere", după spusele lui, să treacă de cealaltă parte a baricadei, oferindu-și ca voluntar serviciile sale sovieticilor.

"În acea seară - mărturisește el - am așteptat ca toată lumea să adoarmă. M-am îndreptat atunci spre camera soldaților de gardă, unde lumina era încă aprinsă. Ei erau așezați pe podea, în jurul unei măsuțe, ascultându-și șeful, care le ținea o lecție politică. I-am dat acestuia o notiță scrisă în limba rusă, destinată ambasadei sovietice de la Phenian și în care indicam că aveam un lucru important de comunicat. Șase săptămâni mai târziu, m-au condus să-l văd pe un personaj viguros care semăna lui Erich von Stroheim (celebru artist din filmele antebelice de spionaj). I-am spus că sunt nu numai viceconsul, dar și ofițer în SIS (Secret In-

FAPTE
din umbră
5

teligence Service) și că aș vrea să intru în serviciul guvernului său".

Primul pas era deja făcut. Dar el va deveni dublu spion operațional abia după eliberarea sa din Coreea, în 1955. Blake fusese "păstrat" încă un an și jumătate în lagărul de prizonieri nord-coreean atât pentru a-i fi verificată temeinic biografia, cât și spre a nu se desconfia printr-o eliberare prematură și greu de justificat în fața șefilor săi din SIS. Dar târgul trădării odată făcut, el își va începe, imediat ce a ajuns la Londra, dubla sa viață de spion.

DE PE MALURILE NILULUI PE CELE ALE TAMISEI

Viața lui George Blake a fost sinuoasă încă din copilărie. Tatăl său, cetățean britanic, de origine turcă, a murit în 1933, când George avea doar 11 ani. Înainte de a muri și pentru că avea o grămadă de datorii, l-a încredințat surorii sale, măritată cu un bogat bancher din Cairo, Daniel Curiel. Aici, în noua sa familie de pe malurile Nilului, s-a împrietenit cu vărul său Henri, mai în vârstă decât el, un tânăr intelectual, cu mare putere de influențare. Nutrind convingeri de stânga, Henri va ajunge, la scurt timp după încheierea ultimului război mondial, în închisoare, pentru încercarea sa de a forma un partid comunist în Egipt. Asasinarea sa, inexplicabilă la prima vedere, în 1978, la Paris, a fost la fel de misterioasă ca întreaga sa viață. Unele servicii de informații occidentale îl considereau ca un foarte posibil agent al KGB-ului. Fără a nega influența vărului său din cursul copilăriei, Blake dezmințe orice legătură ulterioară cu acesta, pe care nu l-ar mai fi întâlnit niciodată după sejurul său antebelic de la Cairo.

Întors din Olanda, încă înainte de război, Blake visa să devină pastor calvinist, după religia mamei sale. Dar ocuparea "tării lalelelor" de trupele hitleriste i-a schimbat cursul vieții, intrând în activitatea clandestină împotriva invadatorilor. Timp de un an și jumătate a fost curier secret al mișcării de rezistență. Apoi, trecând prin Franța și Spania, a ajuns la Gibraltar și mai departe, în Anglia, unde începutul războiului o găsisse pe mama sa. Cetățean britanic, prin filiațiune, a fost recrutat, la scurt timp, în serviciile secrete britanice, încredințându-i-se sarcina de a descifra telegramele codificate venite de la mișcarea de rezistență din Olanda.

După război, rămas în serviciul Intelligence Service-ului, va fi trimis la Hamburg, în Germania, pentru a organiza

rețelele de spionaj britanice în zona de ocupație sovietică. Iar de aici, în Coreea de Sud, la consulatul britanic din Seul, în dubla sa calitate de diplomat și spion.

Întors din prizonieratul nord-coreean, proaspătul agent sovietic a continuat să lucreze ca ofițer SIS, ceea ce i-a ușurat extraordinar de mult misiunile încredințate de noii săi stăpâni. Una din isprăvile sale cele mai costisitoare pentru aliații occidentali a fost informarea făcută KGB-ului privind construirea de către americani a unui tunel subteran la Berlin în vederea ascultării comunicațiilor telefonice ale sovieticilor din partea de est a Germaniei. În continuare, Blake va livra KGB-ului numele a peste 400 de agenți occidentali care activau în Uniunea Sovietică, Ungaria, RDG și Cehoslovacia, din care 40 ar fi fost executați, ceea ce dublul spion dezmințe, adăugând că mulți dintre aceștia joacă, în prezent, un rol important în mișcările democratice din fostele țări comuniste.

Cariera sa, care se anunța extrem de favorabilă, începe să apună după 1959, când un transfug polonez îi avertizează pe occidentali că o scurgere importantă de informații se desfășoară plecând din Berlin. Suspectat împreună cu alții, Blake este îndepărtat din Germania fiind trimis să lucreze la Beirut. Dar cercul cercetărilor strângându-se, el va fi rechemat la Londra pentru a da unele lămuriri. În primul moment, Blake s-a gândit să treacă în Siria și de acolo să ajungă la Moscova. Șefii săi din KGB i-au cerut să se întoarcă la Londra, asigurându-l că serviciul de contraspionaj britanic n-are nici un fel de probe privind activitatea sa de dublu spion.

Dar supus la interogatorii abile și persistente, Blake a clacat ajungând la mărturisiri edificatoare. Conform spusele sale, calmul său a explodat atunci când anchetatorii i-au spus că era normal să facă un târg cu KGB-ul pentru a-și mai îndulci condițiile de detenție în Coreea. "M-a revoltat că se putea judeca așa; eu acționasem întotdeauna din convingere. Și atunci le-am povestit totul. Am greșit, probabil. Versiunea șantajului și torturii mi-ar fi adus probabil o sentință mult mai ușoară". Pentru că, necrezând o iotă din argumentarea trădării din convingere, tribunalul britanic l-a condamnat pe spion la o pedeapsă de 44 ani închisoare.

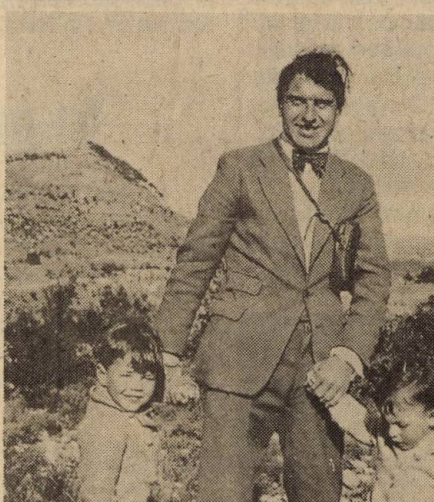
O EVADARE CA ÎN FILME

George Blake avea 39 de ani când a fost internat în închisoarea Wormwood Scrube, unde ar fi urmat să rămână până la vârsta de 83 de ani. Detenția sa, pe spezele guvernului Majestății Sale britanice, n-a durat decât 5 ani, după care pasărea a zburat din colivie printr-o evadare ca în filme.

Blake susține că în scenariul respectiv KGB-ul n-a avut nici un amestec, evadarea fiind pusă la punct de trei prieteni pe care-i cunoscuse în închisoare, eliberați între timp. Ceea ce, urmărind mărturiile sale ulterioare, nu prea se legă: "Este vorba de Sean Bourke, un irlandez internat pentru că trimisese un colet-capcană unui polițist. El m-a urmat la Moscova. Dar nu s-a acomodat niciodată cu viața în URSS. Bea foarte mult. Repatriat la Dublin, a murit câțiva ani mai târziu. A fost, de asemenea, Patt Pottle, secretarul lui

George Blake și Ida, soția sa rusoaică

Zidurile închisorii de la Wormwood Scrube, escaladate de Blake când a evadat, la 22 octombrie 1966

Bertrand Russel (filozof și scriitor britanic, laureat al premiului Nobel) și Michael Randle. Fuseseră condamnați la 18 luni de închisoare pentru că organizaseră manifestații pacifiste în fața bazelor aeriene americane din Anglia".

Evadarea lui Blake s-a produs la 22 octombrie 1966. Era într-o sâmbătă seara, când toată lumea se afla la reprezentația săptămânală de film. Profitând de neatenția paznicilor, el s-a fofilat până la zidul ce înconjura închisoarea, reușind să treacă de cealaltă parte cu ajutorul unei frânghii aruncată de către Burke care-l aștepta jos cu o mașină. Timp de trei zile, evadatul a stat ascuns în apartamentul lui Patt Pottle, situat în imediata apropiere a închisorii. Apoi, bine camuflat într-o remorcă turistică, a trecut cu ferry-boat-ul de la Danvers la Ostende, în Belgia, și mai departe în Germania. "Prietenii mei m-au condus până la un punct de control est-german, pe autostradă, aproape de Berlin. Un sovietic cu care lucrasem a

Liban. George Blake cu copiii săi din prima căsătorie

venit să mă recunoască. Trecuseră două luni de când evadasem din închisoare. Călătoria prin Germania durase două zile. Câteva ore mai târziu eram la Moscova". După cât se poate vedea, KGB-ul jucase, totuși, un rol nu lipsit de importanță în toată această poveste.

Ajuns în capitala sovietică, George Blake va începe o nouă viață. Despărțit de soția sa englezoaică cu care avea trei copii, el s-a căsătorit la Moscova cu o rusoaică. În 1991, când un ziarist de la săptămânalul francez "L'Express" l-a întâlnit la Moscova, Blake, în vârstă atunci de 69 de ani, arăta foarte bine și continua să lucreze. "Am un serviciu la Institutul de economie mondială și relații internaționale unde întocmesc rapoarte asupra conflictului israelo-arab. Primesc, de asemenea, o pensie care, însă, nu face din mine un bogătaş. Locuiesc, în continuare în apartamentul ce mi l-a dat KGB-ul la sosirea mea aici (patru camere confortabile, nu departe de centrul Moscovei). Am o vilă, la o oră și jumătate de oraș, un automobil pe care nu îndrăznesc să-l conduc iarna. Soția mea este sovietică. Avem un băiat de 19 ani, student la fizică la Universitatea din Moscova". Cam acesta era, în linii mari, tabloul noii vieți a lui Blake la Moscova, oferită prin generozitatea stăpânilor de la KGB pentru modul cum îi servise.

Tenebroasa poveste a lui George Blake se înscrie pe fondul războaielor din umbră pe care serviciile secrete le-au dus tot timpul și continuă să le poarte în continuare, folosindu-se, în jocul lor, de diverși pioni de teapa acestui dublu spion.

I. VLĂSCLEANU

Viitorul parlament rus

Ion Muscalu, Braşov:

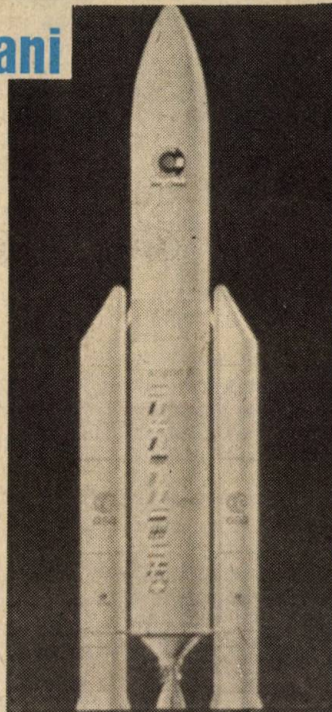
Noul parlament rus, care va fi ales în urma "legislativelor" de la 12 decembrie, se va numi, potrivit decretului emis la 21 septembrie a.c. de Boris Eltin, Adunarea Federală care va fi alcătuită din Camera superioară - Consiliul Federaţiei şi Camera inferioară - Duma de stat. Prima ar urma să fie alcătuită din liderii organelor executive şi reprezentative din cele 88 entităţi teritoriale - administrative care au semnat Tratatul de constituire a Federaţiei Ruse: 65 ţinuturi şi regiuni, două oraşe-stat, Moscova şi Sankt Petersburg şi 21 de republici suverane: Karelia, Komi, Mordovia, Cîvaşia, Marii Al, Tatarstan, Udmurtia, Baskortastan, Adîgheia, Karaceaev-Cerkesă, Kabardino-Balkaria, Osetia de Nord, Kalmîkia, Cecenia, Inguşetia, Daghestan,

Berg-Altai, Hakasia, Tuva, Bureatia, Saha. Suprafaţa Federaţiei este de 17.075.000 kmp, pe care trăiesc 152.000.000 locuitori, 80 la sută fiind ruşi. Principalele atribuţii ale Consiliului Federaţiei: aprobă legile adoptate de Camera inferioară, amendează frontierele dintre teritoriile ce intră în componenţa Federaţiei, aprobă decretele prezidenţiale, decide în legătură cu folosirea forţelor armate ale Rusiei în străinătate. Membrii Dumei de stat vor fi aleşi prin vot direct. Două sunt atribuţiile principale ale Camerei inferioare: adoptă legi şi numeşte pe şeful guvernului, la propunerea preşedintelui ţării. Dacă, la cererea şefului statului, Duma nu demite guvernul, preşedintele are dreptul, după o săptămână, să ia personal această măsură.

Ariane - 20 de ani

Mihai Rădulescu, Tecuci:

S-au împlinit, de curând, 20 de ani de când a fost lansată seria de rachete, de producţie franceză, dar în ultimul timp şi cu contribuţia financiară a altor ţări vest-europene, Ariane. Ultimul tip, Ariane 5, pentru realizarea căreia s-au investit 28 miliarde franci, ar urma să ia startul în 1996, fiind "profilată" pe lansarea de sateliţi grei şi, mai ales, a navetei spaţiale Hermes. Numai că "numărul 5" are probleme. Nu tehnice, ci în privinţa asigurării comenzilor care să asigure rentabilitatea. Principala cauză de îngrijorare constă în concurenţa rusă. Până în august 1992, Ariane avea asigurată exclusivitatea lansării sateliţilor utilitari aparţinând ţărilor vest-europene, la serviciile sale recurgând chiar şi unele societăţi americane. La data amintită, însă, s-a spulberat acest privilegiu, primul indi-

ciu fiind autorizarea dată de preşedintele SUA pentru recur-

gerea la rachete ruseşti. Dornică de obţinerea devizelor, Rusia - de departe deţinătoarea locului întâi în privinţa amplexului activităţilor spaţiale, în acest domeniu lucrând circa un milion de oameni, faţă de 250000 în SUA şi 30000 în ţările Europei occidentale şi lansând de 40 de ori mai multe rachete decât vest-europenii - practică preţuri de dumping. În marsat, prima companie străină care a recurs la ruşi pentru lansarea de sateliţi, a plătit 36 milioane dolari faţă de 60 milioane, cât ar fi achitat dacă ar fi apelat la Ariane. Ținând cont că, din circa 20 sateliţi comerciali lansaţi anual, jumătate aparţin vest-europenilor, e uşor de bănuie că "soartă" o paşte pe Ariane 5, dacă societăţile proprietare vor acţiona la fel ca În marsat.

Mai ales că proiectul Hermes pare, practic, abandonat şi că la orizont se ivesc alţi concurenţi veritabili în materie de rachete: China, Japonia şi chiar India. În plus, Ariane 5 pare supradimensionată pentru lansarea de mici sateliţi destinaţi misiunilor ştiinţifice, de observare a Terrei sau de comunicaţii. Pe fondul atâtor motive de nelinişte, "părinţii" rachetei Ariane 5 au început să privească cu speranţe spre un domeniu din care ar putea să vină comenzi: cel militar. Pentru că au început să fie la modă sateliţii-spioni pe care, evident, occidentalii nu-i pot lansa, deocămdată, cu ajutorul Rusiei sau Chinei, ale căror teritorii constituie obiective ale spionajului spaţial dirijat din vestul Europei.

Producţia în perimetrul comunitar

Dorian Fucigiu, Tulcea:

Statisticile confirmă presupunerea dumneavoastră: începând de la sfârşitul anilor '70, "cei 12" achiziţionează mai mult din exterior şi produc mai puţin în interiorul perimetrului comunitar. Câteva argumente:

În 1980, Piaţa Comună asigura 24 la sută din producţia mondială de electronică. Acum are o pondere de 15 la sută. În cazul industriei de automobile scăderea este de la 30 la 22 la sută, iar în sectorul textil de la 30 la 18 procente.

Andorra

Valeria Gălăşteanu, Craiova:

Andorra se numără printre cele mai mici state din Europa. Se află în sud-vestul continentului, în Pirineii Orientali, între Franţa şi Spania. Are suprafaţa de 465 kmp pe care trăiesc circa 50000 persoane. Teritoriul este împărţit în şapte parohii, capitala, Andorra (Andorra la Vella; Andorra la Vella) având aproximativ 15000 locuitori. Este un principat sub protectoratul Franţei şi episcopatului de Urgel (Spania), preşedintele francez şi episcopul de Urgel fiind coprinicipi reprezentaţi prin Vicarul francez şi Vicarul episcopal. Suveranitatea dublă a fost instaurată printr-un tratat din 1278 - Traité de Pareage - valabil şi acum. Principala act

legislativ care reglementează problemele micului principat este "Proiectul de reformă", adoptat în 1866. În aprilie 1990 coprinicipii au aprobat un proiect de lege care include în actul legislativ tezele proclamate în Declaraţia legislativă a drepturilor omului. Puterea legislativă aparţine Consiliului general (parlamentul), format din 28 de deputaţi aleşi prin vot, la care participă numai persoanele care au cetăţenia Andorrei, pe o perioadă de patru ani. Puterea executivă este exercitată de Consiliul Executiv al cărui preşedinte este ales de Parlament. Pe teritoriul Andorrei se folosesc trei limbi oficiale: catalana, franceza şi spaniola.

Max Planck

Horea Văidean, Satu Mare: La începutul acestei luni, mai precis în ziua de 4, s-au împlinit 46 de ani de la moartea unui mare om de știință german, Max Planck, al cărui nume îl poartă o prestigioasă societate de cercetări din Germania, al cărei președinte a fost, timp de mai multe decenii. Planck s-a născut în 1858 la Kiel, devenind profesor de fizică. După 42 de ani îi mărturisirea fiului său: "Astăzi am făcut o descoperire la fel de importantă precum cea a lui Newton". Se hotărăște să facă publică această descoperire și, la 14 decembrie 1900, expunea, pentru prima oară, în fața membrilor Societății de fizică din Berlin, teoria cuantică. În opinia savanților, această marșează începutul erei atomice, împreună cu teoria relativității a lui Albert Einstein care, ulterior, scria despre Max Planck: "Adevărul descoperit de el a inaugurat evoluția fizicii în secolul nostru, dominând-o aproape în întregime. Fără această teorie ar fi fost imposibile elaborarea unei ipoteze utile cu privire la atomi și molecule și investigarea fenomenelor energetice care controlează transformarea lor. Această teorie a zdruncinat cadrul mecanicii și electrodinamicii clasice, confruntând știința cu imperativul de a găsi o nouă temelie con-

ceptuală pentru întreaga fizică". Teoria sa determină o nouă etapă a cercetării în fizică, considerată, pe atunci, ca încheiată. În 1918, Planck este răsplătit cu Premiul Nobel. Descoperirea teoriei cuantice provoacă o adevărată "avalanșă" a cuceririlor științifice: Einstein elaborează teoria relativității, Niels Bohr va pune în raport radioactivitatea cu teoria cuantelor iar Ernest Rutherford va imagina primul model al atomului. Din păcate, însă, acestea duc nu numai la progrese inimaginabile în slujba omului, ci și la punerea la punct a unor mijloace de distrugere a vieții, prin folosirea forței atomului. Dar, desigur, pentru o asemenea deturnare, Max Planck nu are nici o vină.

Infracțiuni informatice

Liviu Dumitrescu, București: Aveți, din nefericire, dreptate: pe măsură ce se extinde utilizarea calculatoarelor electronice în evidența contabilă, se mărește și numărul de infracțiuni comise prin intermediul unei asemenea aparatură, numite de experți infracțiuni informatice. Acestea diferă de cele obișnuite prin două aspecte esențiale. Mai întâi, făptuitorul nu trebuie să se găsească la locul unde

aceasta se săvârșește. Apoi, asemenea acte ilicite nu cunosc granițe. Orice firmă echipată cu un calculator și care dispune de o legătură telefonică cu exteriorul poate fi afectată. În 1986, într-un studiu al Organizației pentru Dezvoltare și Cooperare Economică (OECD) se aprecia că fraudă informatică orice comportament ilegal sau contrar eticii ori neautorizat, care privește un tratament automat al date-

lor și comportă o transmitere a acestora.

În lipsa unei definiții unanime sau larg acceptate, a fost adoptată o clasificare a diferitelor forme de abuzuri informatice. Într-un studiu publicat în 1988 de specialiștii belgieni este avansată următoarea clasificare:

- a) acte de manipulare a computerului;
- b) acte de spionare a computerului;
- c) acte de sabotare a computerului;
- d) acte de folosire neautorizată a computerului;
- e) acte de acces neautorizat la sistemul computerizat.

Evident, în cadrul fiecărei categorii există forme specifice de acționare ce țin de domeniul tehnicii informaționale, ceea ce complică și mai mult acțiunea de includere în texte stricte, concise și atotcuprinzătoare ale legislației, imperativ care se impune a fi concretizat datorită extinderii și măririi frecvenței unor astfel de fapte. În Franța, de exemplu, în 1982, s-a înregistrat un caz, iar în 1989 - 58 asemenea acte. Valoarea medie a prejudiciului, pentru fiecare faptă, este de 1,8 milioane franci. În 1989, pe ansamblu, volumul pagubelor a fost de 4,2 miliar-

de franci. În China, în patru ani, au fost descoperite 15 fraude, cea mai mare cauzând, la o bancă, un prejudiciu de 235 000 dolari. În 1990, în Marea Britanie se aprecia că pagubele provocate se ridică la 30 milioane lire sterline, sumă dublă față de cea din 1987. În Australia, într-un an, prejudiciul s-a ridicat la 3,6 milioane dolari. În Canada, pagubele anuale sunt estimate între 400 milioane și un miliard de dolari.

În fața unui asemenea pericoul, în tot mai multe țări s-au adoptat măsuri legislative, în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor economice comise cu ajutorul computerele. Potrivit surselor Interpol, astfel de prevederi erau elaborate, până în 1991, în 21 de țări.

În Franța există trei legi având asemenea obiect. În Germania infracțiunile prin computer sunt reglementate în opt articole ale Codului Penal. În SUA au fost amendate Codul Penal și Codul de Procedură penală, pedepsele prevăzute variind între unu și douăzeci de ani închisoare. În Anglia și Portugalia există legi speciale. Elveția preconizează introducerea în Codul Penal a trei articole referitoare la delictul informatice.

TRAGERE 17 OCTOMBRIE 1993

LOTO SPECIAL 6/49
+NOROC

SE ACORDĂ MARI ȘI
NUMEROASE CÂȘTIGURI ÎN BANI

Soda Club

PUCHENI - str. 42 sect. V
Tel.: 780.25.25, 780.25.83, 312.54.25; Fax: 312.54.27

Tropikana S.A.
BUCHAREST ROMANIA

ELVIS a MURIT în '93

LUMEA

Nr. 42/21 - 27 octombrie 1993

40
de ani
de rock 'n
roll

Muzeul Presei DEVER BOCU
NR. 053
JIMBOLIA

**Samurarii lui Eltin
Crima în Florida**

Lei 150

LUMEA ÎN TOP

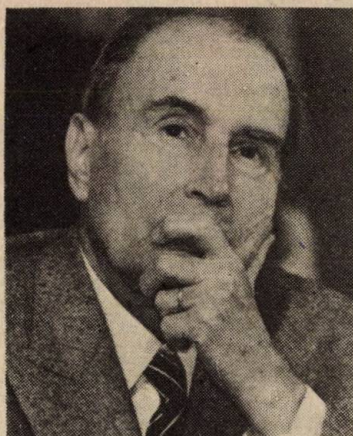
Mitterrand și ideea Europei confederate

La reuniunea organizată la Viena de Consiliul Europei cu cei ce bat la poarta ei s-a putut constata încă o dată puternica nevoie de integrare a fostelor țări comuniste. Președintele francez nu ar fi putut găsi o mai bună introducere la propriul său discurs ce a descris peisajul frământat al marii Europe unde, pe de o parte, există fărâmițare, dislocare, război și, pe de altă parte, un număr mare de instituții doar cu vocație parțială care, în opinia sa, nu sunt capabile de a structura ansamblul.

Comunitatea Europeană este cea mai ambițioasă dintre proiectele de integrare, dar criteriile pentru a avea acces la ea sunt la un nivel foarte înalt. Trebuie să se evite, în opinia președintelui Franței, ca între Comunitate și țări izolate și sărăcite să se instaleze o relație de "tip colonial". Președintele francez, "desființează" CSCE, însă: "CSCE este toată lumea și nimeni. Cine și-a văzut vreodată securitatea apărută de ea?"

Este nevoie de ceea ce, cu ani în urmă, el a numit "confederație"; fără a ține neapărat la denumire, el consideră însă că necesitatea acesteia este mai evidentă ca oricând.

Lui François Mitterrand i-a urmat la cuvânt Vaclav Havel,

continuând dialogul început între cei doi cu câțiva ani în urmă la Praga. Pe atunci, Mitterrand vorbea de instituții iar Vaclav Havel s-a pronunțat împotriva "ideii înșelătoare" că instituțiile vor fi suficiente pentru a recrea Europa. Unul vorbea despre ce ar trebui să fie, celălalt susținea că marile idei nu sunt suficiente "fără voința de a le garanta și a face sacrificii pentru ele". Vaclav Havel a condamnat "egoismul protectionist" al Occidentului față de fostele țări comuniste, dar și politica dusă de Iugoslavia.

Conferință de pace privind Abhazia

ONU dorește să convoace o conferință de pace în problema abhază, în momentul în care Gruzia lui Eduard Șervardnadze se confruntă cu forțele rebele ale lui Zviad Gamsahurdia și trebuie să facă față unui aflus de 200 000 refugiați din Abhazia.

În urma unor "convorbiri particulare" care au avut loc la Geneva cu o delegație abhază și apreciate drept "satisfăcătoare", E. Brunner - reprezentantul special al secretarului ONU - urmează să se întâlnească săptămâna

viitoare cu reprezentanți ai Gruziei. Emisarul ONU estimează la 200 000 numărul refugiaților "lipsiți de orice mijloace materiale" care au invadat Gruzia în urma capitulării capitalei Suhumi în fața forțelor abhaze, la 27 septembrie.

Diplomatul elvețian vrea să obțină și o participare a Rusiei "fără de care nici o soluție durabilă nu poate fi realizată" în procesul de pace. "Abhazii și gruzinii trebuie să-și vorbească și să-și spună ce au pe suflet", a afirmat el.

Premiile Nobel

Academia Suedeză a lansat sezonul premiilor Nobel din acest an la 7 octombrie.

Ele sunt în valoare de 6,7 milioane de coroane fiecare (837 mii dolari) și fundația plătește

PERLA SĂPTĂMÂNII

Președintele Bulgariei, Jelio Jeleu, a avertizat Europa, în ajunul reuniunii de la Viena, asupra consecințelor embargoului impus Iugoslaviei: "Dacă Europa nu ne va europeniza pe noi, noi vom balcaniza Europa".

o sumă cel puțin egală instituțiilor care acordă premiile pentru activitatea lor de cercetare și selectare.

Premiul pentru literatură pe 1993 i-a fost acordat scriitoarei americane de culoare Toni Morrison pentru "arta sa caracterizată prin imaginație și o bogată expresivitate poetică, cu care schițează un tablou al unei fațete esențiale a realității americane".

Toni Morrison este născută în 1931 în Ohio. Actualmente este, totodată, romancier, dramaturg și profesoară la Universitatea Albany și Princeton, mamă a trei copii și directoare a Editurii Random House.

Premiul pentru medicină le-a fost decernat celor doi cercetători care au descoperit "genele cu structură discontinuă": Richard Roberts și Philip Sharp. Prin descoperirea lor s-a deschis calea spre o mai

bună tratare a cancerului și a altor boli.

Premianții pentru economie sunt alți doi americani: Robert W. Fogel și Douglas C. North, pentru înnoirea cercetării în domeniul istoriei economice prin aplicarea teoriei economice și a metodelor cantitative la schimbările economice și instituționale.

Premiul Nobel pentru fizică a fost decernat profesori-

lor americani Russel A. Hulse și Joseph Taylor, de la Universitatea Princeton.

În ce privește Premiul Nobel pentru pace, el a revenit liderului de culoare Nelson Mandela și președintelui sud-african, Frederik de Klerk (în imagini).

Și anul acesta, americanii și-au adjudecat masiv premiile Nobel, adăugându-le la numărul de 21 pe care le-au dobândit deja.

SUA. Brigăzi speciale

Les Aspin, ministrul apărării al SUA, a anunțat că Statele Unite vor constitui 15 "brigăzi speciale ale gărzii naționale", care să poată fi deplasate cât mai rapid în zonele

îndepărtate ale lumii. Transportul acestor brigăzi urmează să se facă la locul lor de destinație cu ajutorul unor bombardiere de tip B-52 și B-1.

Haiti recidivează

Ca urmare a repetatelor încălcări ale acordului privind reinstaurarea ordinii de drept în Haiti, comise de militarii reînstațați în septembrie 1991, la putere, Consiliul de Securitate a aprobat în unanimitate reimpunerea embargoului petrolier și militar asupra acestui stat și blocarea fondurilor din străinătate ale liderilor militari, începând cu data de 18 oc-

tombrie. Secretarul general al ONU, Boutros Ghali, a declarat că generalul Raoul Cedras, comandantul armatei haitiene și Michael Joseph François, șeful poliției, sunt direct responsabili pentru situația creată și violarea acordului încheiat, în iunie, la New York. Acesta prevedea instituirea unei misiuni ONU în Haiti, care să supravegheze reorganizarea armatei și poliției, demisia la 15 octombrie a generalului Cedras, și întoarcerea în țară, la 30 octombrie, a președintelui Jean Bertrand Aristide. Grupuri înarmate au împiedicat însă debarcarea primului contingent din cadrul misiunii ONU, generalul Cedras a pus noi condiții pentru a demisiona, iar situația în Haiti, este marcată de numeroase violențe, menite să împiedice venirea în țară a lui Aristide. Acestui val de violențe i-a căzut victimă, la sfârșitul săptămânii trecute, și ministrul justiției, colaborator apropiat al președintelui Aristide, ucis de persoane neidentificate.

(Dez)echilibrul militar mondial

De un an, luptele pentru putere în Rusia "au făcut să treacă pe planul al doilea politica externă și de securitate", dar numeroase litigii continuă să opună Moscova capitalelor fostului imperiu sovietic, reievă Institutul Internațional de Studii Strategice (IISS) în raportul său anual "Echilibrul militar 1993-1994".

IISS a elaborat și lista țărilor cu care Rusia are "diferențe grave": republicile baltice, din cauza problemei statutului rușilor; Ucraina, din cauza viitorului flotei Mării Negre și al forțelor nucleare strategice și a unor "potențiale probleme de frontieră"; în Caucaz, Rusia

susține ambițiile Abhaziei și Osetiei de sud care sprijină Armenia în conflictul cu Azerbaidjanul; în Asia centrală "noi probleme potențiale pot să se ivească, pe lângă conflictul din Tadjikistan, unde Rusia sprijină guvernul".

Prezența în estul asiatic a celor două țări răspunzătoare, de proliferarea rachetelor balistice în lume, China și Coreea de Nord, sporește riscurile de destabilizare din această regiune, estimează IISS, notând că țările din regiune continuă să considere "o prezență americană drept esențială pentru stabilitatea lor".

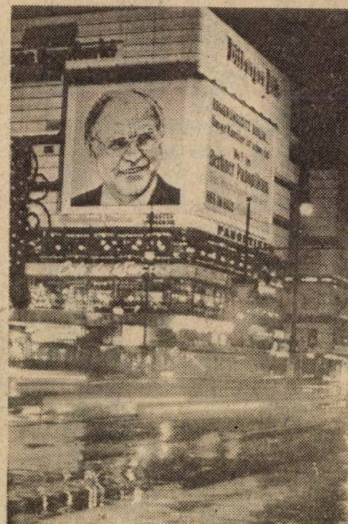
Tratatul de la Maastricht devine o realitate

Foarte controversatul Tratat de la Maastricht asupra Uniunii Europene, va intra în vigoare începând de la 1 noiembrie, după recenta sa aprobare de către Curtea Constituțională germană. La 12 octombrie, membrii Curții au înlăturat ultimul obstacol, declarând că tratatul este compatibil cu principiul democrației înscris în Constituția Germaniei. Germania a fost ultima țară care a depus instrumentele ratificării, chiar dacă parlamentul său a ratificat textul, aproape în unanimitate, încă din luna decembrie a anului 1992.

Tratatul, care ar fi trebuit să intre în vigoare la 1 ianuarie 1993, prevede, pe lângă o monedă comună, o reformă a instituțiilor, cetățenie europeană, precum și o politică externă și de securitate comune.

Președintele Comisiei Europene, Jacques Delors, a apreciat că hotărârea Germaniei și intrarea în vigoare a Tratatului vor impulsiona construcția europeană și economia.

Tratatul, semnat de "cei 12" la 7 februarie 1992, va avea nevoie de 20 de luni pentru a obține ratificarea definitivă în timpul unei, "curse cu obsta-

cole", marcată, între altele, de un prim refuz al alegătorilor danezi în referendumul din 2 iunie 1993 și de un "da" foarte slab al alegătorilor francezi la 20 septembrie 1992.

Cuba și "epoca lumină"

Când se reia iluminatul electric al unui sector din cartierul Playa, situat în partea vestică a Havanei, după ce a fost cufundat ore întregi în întuneric, răzbat strigăte de bucurie și aplauze. În acest cartier, ca și în majoritatea celorlalte sectoare ale capitalei cubaneze supuse alternativ întreruperilor de curent electric - timp de până la vreo 15

ore pe zi - pulsează viața și umorul locuitorilor.

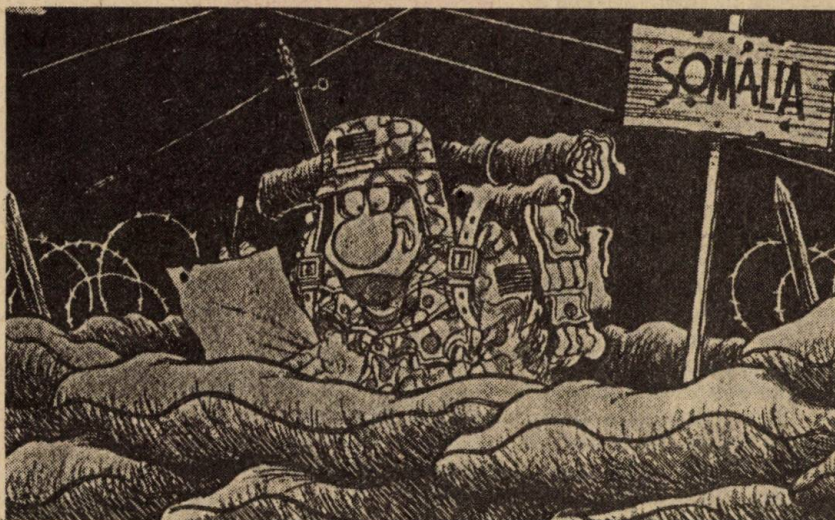
Lipsa de curent electric nu este însă unica sursă generatoare de nervi. "Să-ți luminezi casa fără curent electric, să gătești fără gaze, să circuli fără mijloace de transport, să te tratezi fără medicamente, să te hrănești fără minimul vital - cam aceasta ne este soarta".

Rubrică realizată de Elena GUGU

LUMEA ÎN TOP

Dragă domnule președinte... În privința asigurării sănătății tuturor..."

După "RICHMOND TIMES - DISPATCH"

TELEFAX TELEFAX FAX

● Congres al spiritualității românești

La Băile Herculane s-a desfășurat Congresul spiritualității românești din Balcani și zonele învecinate, la care au participat circa 500 invitați și delegați ai comunităților românești din 16 țări. Aflată sub patronajul președintelui Ion Iliescu, Guvernului, Academiei și Patriarhiei Bisericii ortodoxe, manifestarea a fost inițiată de prefectura județului Caraș-Severin și organizată în colaborare cu Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutindeni și cu sprijinul unor instituții de cultură din țară și din Republica Moldova. Lucrările - subordonate ideii de bază a congresului: unirea spirituală în ideea de conștiință, de neam și limbă a tuturor românilor - au avut loc în plen și în patru secțiuni, prilejuind dezbaterea unor teme între care: Românii - vechime, destin, viitor; Credință, limbă, cultură; Turismul - mijloc de apropiere și cunoaștere a specificului românesc de pretutindeni; Cum să ne ajutăm pentru a viețui în mileniul trei. Prezența la congres a domnului Adrian Năstase, președinte al Camerei Deputaților - ales președinte de onoare al Consiliului care va coordona acțiunile vizând contribuția la renașterea României - a prilejuit întâlniri și discuții cu reprezentanți ai comunităților românești de peste hotare,

dialogul purtat relevând aspecte de mare interes, care justifică necesitatea preocupărilor românilor de pretutindeni de a acționa pentru evidențierea spiritualității noastre, a identității și unității neamului românesc. Idee prezentă și într-o Moțiune adoptată de participanți.

● Dl Măgureanu a trecut examenul...

În perioada următoare, Serviciul Român de Informații va avea același director ca și până acum, în persoana domnului prof Virgil Măgureanu. După ce a trecut cu succes de trei ori printre furcile candide ale audierilor din Comisia permanentă a Camerei Deputaților și Sehatului pentru exercitarea controlului asupra SRI, domnia sa a obținut victoria și în finală. Supusă la vot în plinul celor două Camere, candidatura propusă de președintele României a înrunit sufragiul a 236 parlamentari, 172 votând împotriva. Ceea ce a permis depunerea jurământului: "Eu, Virgil Măgureanu, jur că voi îndeplini cu bună credință și nepărtinire, în deplinul respect al Constituției și legilor țării, atribuțiile ce-mi revin în calitate de director al Serviciului Român de Informații". Așadar, "examenul" a fost trecut. Rămâne, însă, ca dl Măgureanu să găsească răspunsuri la întrebările care persistă, legate de unele evenimente de după decembrie 1989, care se află încă în ceață. Ca și elucidarea unor aspecte ce țin de siguranța națională a României.

● TIB - ediția 23

Capitala României a fost, între 11 și 17 octombrie, gazda ediției a 23-a a Târgului Internațional București. Au participat peste 1 200 de firme din 26 de țări. În afară de România au fost prezente, cu pavilioane naționale, 18 state: Africa de Sud, Austria, Canada, Cehia, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Italia, Japonia, Marea Britanie, Olanda, Pakistan, Polonia, SUA, Spania, Suedia și Ungaria. Din țara noastră participă 730 de firme. Ediția a constituit un ultim test înaintea discutării cererii de primire a României în Uniunea Internațională a Târgurilor, cu se-

diul la Paris, la reuniunea din această toamnă, au considerat organizatorii - Camera de Comerț și Industrie și Societatea comercială ROMEXPO. Să sperăm că vom avea argumente cu care să convingem și că, așa cum se întâmplă în alte domenii, nu vom avea de înfruntat opoziții din partea unor "binevoitori" care nu știu ce să mai facă pentru a ne prelungi așteptarea pe la ușile diferitelor organisme și organizații continentale și mondiale.

● Din nou au venit americanii

Cu prilejul inaugurării seriei de întâlniri ale Grupului de lucru bilateral SUA - România în problemele apărării, dl Frank Winsner, subsecretar de stat pentru problemele politice la Ministerul Apărării al SUA, a efectuat o vizită oficială în România. L-au însoțit oficialități de la acest minister, șefi de stat major și reprezentanți ai conducerii Comandamentului trupelor americane din Europa. Programul a inclus primiri la Președinție precum și convorbiri la MAE și la Ministerul Apărării Naționale. Au fost abordate probleme de interes comun legate de viitorul securității pe continentul nostru, de extinderea NATO precum, și de modul în care Statele Unite și România pot să dezvolte colaborarea pe acest tărâm. Conducătorul delegației a afirmat, la încheierea vizitei, că discuțiile avute în România i-au întărit convingerea că există posibilități de colaborare. "Speranțele mele au fost mai mult decât împlinite, a declarat domnia sa. Așteptam de foarte mulți ani să vizitez România. Cred că se va vedea, ca rezultat al acestei vizite, o accelerare a cooperării din domeniul apărării între Statele Unite și România. Evenimentele din fosta Uniune Sovietică, din Rusia și Ucraina, din fosta Iugoslavie și din întreaga zonă ne preocupă pe toți. Am venit în România în contextul unei situații a securității regionale, încercând să marchez o contribuție la construirea unor legături directe între România și SUA".

● Minoritățile, punte între națiuni

Sub acest titlu s-a derulat la Poiana Brașov un seminar internațional, organizat de

Fundația de prietenie româno-daneză și Partidul Democrat. Au luat parte, alături de parlamentari români și danezi și de reprezentanți ai minorităților din România, membri ai Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. Temele abordate au privit aspecte legate de minorități și tranziție, toleranță și extremism, națiune și naționalitate.

Probleme asemănătoare - circumscrise problemei naționale în Europa Centrală și de Est - au fost discutate și la o întâlnire ce a avut loc la Cluj-Napoca între oficialități ale vieții politice și universitare din Marea Britanie, Norvegia, Cehia, Slovacia, Serbia, Ungaria și România și reprezentanți ai unor partide politice și asociații culturale locale. Moderatorul întâlnirii, dl prof univ dr Emil Constantinescu, președintele Convenției Democratice, a declarat că reuniunea a prilejuit dezbateri asupra raporturilor dintre majoritatea română și minorități în domeniile economic, cultural, administrativ. Domnia sa a adăugat că s-a ajuns la concluzia că în Cluj-Napoca și, prin, extindere în România nu există probleme reale de conflict între majoritatea română, minoritatea maghiară și celelalte minorități, ci numai încercări ale unor grupuri extremiste, de o parte și de alta, de a tensiona atmosfera. De s-ar auzi și prin vecini...

● Alt examen la Parlamentul European

Comisia pentru politică externă a Parlamentului European a adoptat proiectul de Aviz conform asupra Acordului de asociere a României la Comunitățile Europene, document semnat la 1 februarie 1993. Proiectul fusese avizat în prealabil de Comisiile de profil, care acoperă diferite domenii reglementate prin Acordul de asociere: relațiile economice externe, transporturi, cultură ș.a. Cu prilejul prezentării raportului conținând proiectul de Aviz, s-au relevat progresele realizate de țara noastră pe calea democrației și a economiei de piață, recunoscute și prin admiterea României în Consiliul Europei. Raportul și proiectul Avizului conform vor fi supuse aprobării plenului Parlamentului European.

I. STĂNESCU

Cauza clauzei

După primirea întârziată ca membri plini în Consiliul Europei, iată că ne sosește și mult așteptata clauză pentru care s-au vărsat râuri întregi de cerneală și tomuri groase de comentarii, interviuri și declarații pro și contra, făcând din obținerea ei, problemă capitală a existenței prezente și viitoare a economiei românești. Măine-poimăine ni se vor deschide poate și porțile NATO, completând astfel încadrarea noastră în elita comunităților contemporane, care ne cam repudiaseră până acum.

Lupta pentru clauză a fost lungă și oboșitoare fiind folosită nu atât pentru fericirea comerțului internațional al României cât, îndeosebi, pentru interese de ordin politic din afară ca și dinăuntru țării. În toată perioada post-revoluționară, clauza a devenit prioritară a puterii și opoziției, cu pendulări înșelătoare de orientări, una spunându-se pe acasă, în scopul câștigării electoratului și alta când unii dintre căzuși se plimbau prin cele străinătăți. Atitudine schimbătoare nu numai în privința clauzei, dar și a aderării României la amintitele organizații internaționale de elită. Și, deși domnii în cauză erau prinși, adeseori, cu "rața în gură", tipărită în presa străină, cum aterizau din nou pe Otopeni se jurau "că nu fură" ci, dimpotrivă, ei au făcut așa și pe dincolo, tot ce le-a stat în putință, pledând la vechii prieteni și inspiratorii politici în sprijinul concordiei și bunăstării națiunii, de la Marea cea mare până dincolo de culmile Carpaților.

Nu este vorba în propozițiune numai de atitudinea sfinției sale episcopul reformat de Oradea, alăturat cunoscutului lobby din Congresul american, care ne-a blocat toamna trecută acordarea clauzei, ci și cu o serie de "patrioți" autohtoni, păstrători ai bunelor tradiții bizantine și balcanice din politică. Dar cum apele s-au limpezit până la urmă, să tragem cu buretele peste ce-a fost și s-o apucăm pe drum nou, astupând gropile, înlăturând ciulini și punând cu toții umărul la redresarea prestigiului țării, indiferent de culori și orientări.

Ar mai trebui să nu uităm că aplaudată primire în Consiliul Europei sau unanimitatea acordării clauzei de legislativul american, ca și toate certificatele de bună purtare cu care suntem gratulați acum, n-au venit așa tam-nesam, din convingerea că peste noapte am devenit băieți cuminți, fiind spălați instantaneu de toate păcatele ce ni se imputau invariabil, până foarte de curând. Orice s-ar spune, oricum am întoarce lucrurile, cauza clauzei a putut ieși în sfârșit învingătoare datorită unui context internațional, în care importanța poziției geopolitice a României este percepută ceva mai limpede pe ambele maluri ale Atlanticului.

Crăciun IONESCU

2 LUMEA ÎN TOP

4 TELEFAX

5 EDITORIAL

- 6 INTERVIU. Abdel Kader Kaddoura:
Un demers românesc ar fi profitabil
păcii în Orientul Mijlociu

LUMEA ÎN EVENIMENTE

- 7 Chișinău. Duelul generalilor
11 Grecia. După victoria socialiștilor
12 Moscova. Scuze și acuze
19 Efectele "sindromului Somalia"
20 Marea Britanie. John Major -
maestrul revenirilor spectaculoase
21 Italia. Duios, puciul trecea
26 Africa de Sud. Un gigant continental
8 DOSAR. NATO - "rețete
provocatoare"

SPECIAL

- 10 Tigani din România asaltează
Parisul
24 Călauza. Omul de la miezul nopții
30 Florida. Un imperiu al violenței (2)
14 DOCUMENTAR. Elvis Aron Presley.
O lume cucerită de rock'n roll
16 1000 + 1
18 LA EST DE VEST. Palierul logic
22 REPORTAJ PE GLOB. Atmosferă
londoneză
27 Un act de credință. Expoziția de
icoane melkite
28 SERIAL. Fapte din umbră (6).
Cadoul otrăvit
31 LUMEA ÎN DIALOG

Elena Gugu

I. Stănescu

Crăciun Ionescu

Ștefan Ionescu

Marin Păltinaș

Mirela Iamandi

I. Vlăsceanu

Al. Tudor

Emil Luca

Rodica Avram

I. Ionescu

Eugen Prahoveanu

Odette Hanganu

Dragomir Horomnea

Mirela Iamandi

Radu Budeanu

Emil Luca

Sterică Florea

Corina Ștefan

Revistă editată de

IANUS INF s.r.l. și EDITURA LUMEA s.a.

Director:
Marian Oprea
Director adjunct:
Sterică Florea
Director artistic:
Victor Ciobanu
Secretar
coordonator
de redacție:
Radu Dobre

COLECTIV REDACȚIONAL:
★ **Redactori:**
Mirela Iamandi, Odette Hanganu,
Elena Gugu
★ **Secretariat tehnic:**
Simona Tomoiță, Dan Constantinescu
★ **Corectură:**
Mariana Paraschiv, Georgeta Vasiliu,
Cristina Dărdăiac
★ **Fotoreporter:**
Cristian Tănase
★ **Administrație publicație:**
Victor Dărdăiac, Mircea Erusencu

**Redacția și
administratia:**

București, Anghel Saligny
nr. 2, sector 5, cod poștal
70623

Telefon: 615.45.71
Fax: 312.48.93

Tehnoredactare computerizată

IANUS
S.R.L.

Lucian Lupu
Adrian Mitu
Cornel Kuzel

TIPOGRAFIA
ROMÂNIA AZI S.A.

Responsabil de număr: **Mirela IAMANDI**

ABDEL KADER KADDOURA

președintele Consiliului Poporului
din Siria, președintele Uniunii
Interparlamentare Arabe:

Un demers românesc ar fi profitabil păcii în Orientul Mijlociu

— Pentru început, v-am ruga să vă referiți la conținutul convorbirilor pe care le-a purtat în România delegația parlamentară siriană în fruntea căreia v-ați aflat.

— Pe durata vizitei am avut prilejul să ne întâlnim cu președintele României, Ion Iliescu, cu președintele Camerei Deputaților, Adrian Năstase, cu președintele Senatului, Oliviu Gherman, cu alți factori de răspundere români, inclusiv cu colegi parlamentari, liderii grupurilor parlamentare și membrii Grupului Interparlamentar Român. Ne-am format o idee bună, pozitivă, despre realitatea societății românești, despre aspirațiile poporului român în demersul său pentru construirea unei societăți democratice, pluraliste, și a unei vieți mai bune.

În cadrul convorbirilor purtate cu parlamentarii români, au fost abordate probleme care interesează ambele părți. Am convenit constituirea unui Grup de prietenie româno-sirian. De asemenea, am analizat căile și perspectivele unei colaborări mai largi între Parlamentul României și Consiliul Poporului din Siria, pe plan regional și internațional. Am căzut de acord să continuăm schimbul de vizite, pentru crearea unor relații bilaterale stabile și rodnice.

— Care considerați că sunt domeniile de colaborare economică între România și Siria?

— Întâi vreau să remarc că relațiile de cooperare dintre țările noastre au tradiție și experiență îndelungate, și care au fost încununate de succes. Prietenii români au realizat în Siria o serie de obiective, de proiecte importante pentru baza economică a țării mele. Le am în vedere, mai ales, pe cele construite în cel de al patrulea plan cincinal, 1976-1980, când românii au contribuit la ridicarea unor fabrici de ciment, îngrășăminte chimice, unități din sectorul petrochimiei, la execu-

ția unor lucrări de îmbunătățiri funciare și irigații. Acestea se află în funcțiune. Unele au contribuit în măsură apreciabilă la dezvoltarea bazei economice siriene. Valoarea investițiilor realizate, care au adus României câștiguri, a fost de peste două miliarde dolari în cincinalul menționat.

Adaug că dacă relațiile economice au atins atunci acel nivel ridicat, consider că și în viitor putem face mai mult. Posibilitățile sunt deschise în fața celor două țări și se poate ajunge la o cooperare mai largă, mai amplă. În România se află oameni de afaceri și comercianți sirieni care au constituit firme private sau mixte cu parteneri români, firme care desfășoară o activitate economică și comercială activă, asigurând un contact permanent între România și Siria. Sperăm că ele vor contribui la dezvoltarea relațiilor bilaterale, benefice pentru ambele țări.

— Cum apreciați ultimele evoluții din zona Orientului Mijlociu?

— Cunoașteți, fără îndoială, că în regiune există un conflict arabo-israelian, un conflict vechi, poate cel mai vechi din perioada de după cel de-al doilea război mondial. Siria, în special de la începutul anilor '70 și după războiul din octombrie 1973, a chemat la realizarea unei păci drepte și globale, cuprinzătoare. Deci, țara mea abordează aceste probleme de două decenii, insistând, de fiecare dată, asupra necesității reglementării pașnice pe baza legislației și rezoluțiilor internaționale. Este vorba de redobândirea unor drepturi care au fost furate sau încălcate, de retrocedarea unor teritorii ocupate, de recunoașterea și redobândirea drepturilor naționale ale poporului palestinian. Referitor la ultimele evoluții, trebuie menționat că ele sunt legate de ceea ce s-a început la Madrid - Conferința de pace în Orientul Mijlociu - și s-a continuat prin cele 11 runde de negocieri bilaterale ara-

bo-israeliene de la Washington. În ultima vreme s-a ajuns la acorduri între unele din părțile participante la aceste negocieri. Noi considerăm, că dacă am plecat la Madrid împreună, toate părțile arabe, am dat curs inițiativei americane și am acceptat patronajul de atunci al conferinței - Statele Unite și Uniunea Sovietică - și soluția trebuie obținută pentru toate părțile, deci tot împreună, prin negocieri cu Israelul.

Poziția Siriei a fost întotdeauna clară și anunțată public. De fapt, Siria este cea care a deschis poarta procesului de pace despre care s-a vorbit în ultimii ani. Dar a insistat că în cauză este o pace dreaptă și globală. În concepția siriană, trebuie să se pornească de la principiile și prevederile rezoluțiilor adoptate pe plan internațional. Am în vedere rezoluțiile Consiliului de Securitate nr 242 și 338, care se referă la Orientul Mijlociu, în ansamblu, și nr 425, care privește retragerea Israelului din sudul Libanului. Susținem retragerea din toate teritoriile ocupate și nu acceptăm, nici un fel de concesie. Nu facem deosebire între teritorii care trebuie cedate și altele care nu trebuie cedate. În arabă cuvântul "salām" înseamnă pace, iar "istislām" înseamnă capitulare. Nu vom accepta niciodată "istislām". Prin soluția pașnică globală noi înțelegem, în primul rând și retrocedarea teritoriilor arabe ocupate și redobândirea drepturilor legitime ale poporului palestinian, prin aplicarea integrală a rezoluțiilor Consiliului de Securitate, a celorlalte hotărâri adoptate la ONU.

Teritoriile arabe ocupate sunt: înălțimiile Golan, sudul Libanului, unele părți ale teritoriului Iordaniei, Cisiordania, fâșia Gaza, Ierusalimul de est. Toate acestea nu erau ocupate înainte de iunie 1967. În privința poziției Uniunii Interparlamentare Arabe - înființată în 1974 și având ca membre 16 parlamente naționale - vă asigur că toți parlamentarii arabi sunt pentru o soluție globală și justă a situației conflictuale din Orientul Mijlociu. Ei nu sunt pentru rezolvări separatiste sau individualiste.

— Considerați că, dat fiind faptul că, într-o perioadă trecută, România a acționat direct pentru soluționarea situației din Orientul Mijlociu, poate avea, acum, diplomația românească un rol în acest sens?

— Fără a interveni în treburile interne ale României, noi spunem foarte clar: cine vrea să participe la procesul de pace este binevenit. Și aceasta, deoarece considerăm că orice participare, orice demers, deci și unul românesc, pot aduce foloase și pot fi profitabile în realizarea unui obiectiv nobil, cum este pacea în Orientul Mijlociu.

— Vă mulțumesc.

Ștefan IONESCU

duelul

generalilor

Armata națională a Moldovei are doi generali mai puțin... în alte circumstanțe, faptul n-ar trebui să ne trezească mirări exagerate, dar în cazul armatei moldovenești, când se resimte absența a chiar doi soldați, nu tocmai ofițeri superiori, episodul nu mai poate fi neglijat.

Recent, i s-a retras mandatul de atașat militar al Republicii Moldova la București generalului Ion Costăș, fost ministru al Apărării în perioada conflictului armat din Transnistria. Surse bine informate susțin că dlui Costăș i s-a propus funcția de atașat militar la Kiev, dar domnia sa a refuzat. Reamintim cititorilor că, vara trecută, secesioniștii de la Tiraspol au fost susținuți în agresiunea lor militară de mercenari ultranaționaliști ucraineni; având însă smirnoviștii o susținere mai masivă din partea Rusiei, ironizează mucalității, oare nu era mai potrivit ca Chișinăul să-l trimită atașat pe dl Costăș chiar la Moscova?...

Cei de-al doilea ofițer căzut în dizgrație este generalul Nicolae Petrică, fostul șef al marelui Stat Major al Ministerului Apărării al Republicii Moldova. Demis în baza unui raport ticluit de actualul ministru, generalul Pavel Creangă, și cu buna știință a președintelui Mircea Snegur, eliminarea din viața militară activă a lui Nicolae Petrică a generat, la Chișinău, reacții energice și vaste comentarii în cercurile politice. Referindu-se la cazul concret, deputatul Alexandru Arseni, președintele comisiei parlamentare pentru drepturile omului și relațiile naționale, a adus grave învinuiri politicii militare, promovată de conducerea de vârf a Republicii Moldova, care, potrivit opiniei dumisale, poartă un caracter distructiv și este îndreptată împotriva unei armate cu adevărat naționale. "După mine - a declarat Alexandru Arseni agenției Moldova Press - se întrevăd tentative de a îndepărta de la conducerea Ministerului Apărării unele personalități și ofițeri devotați, care au apărut cu dăruire independență și integritate Republicii Moldova, pe platourile de la Coșnița, Cocieri, Bender".

Din motive ce nu cer explicații suplimentare, armata Republicii Moldova nu

dispune încă de cadre naționale, cu o înaltă pregătire profesională. Practic, toți ofițerii superiori "au făcut armata la ruși", după cum zic bătrânii, și o reprofilare pe o altă undă nu se produce chiar atât de simplu. Atât ministrul apărării, Pavel Creangă cât și rebelul Nicolae Petrică au făcut școala militară sovietică, inclusiv Afganistanul, împreună cu Pavel Graciov, ministrul apărării al federației Ruse. N-am plasat aceste nume alături pentru a sugera ceva. Pur și simplu, am făcut o constatare. Și ca să spulberăm niște posibile suspiciuni, mai constatăm un fapt: Nicolae Petrică s-a născut în același sat (Babele, județul Ismail, Basarabia) cu mareșalul Averescu. Evident, în medii și epoci diferite.

Ei bine, generalul concediat, fără a fi întrebat "ce și cum", nu este obișnuit să se lase învins cu una cu două și, în ultimul număr al săptămânalului "Țara" (publicație a Frontului Popular Creștin-Democrat), vine cu niște dezvăluiri destul de deranjante vizavi de războiul din vara trecută de la Nistru și atmosfera ce domnește astăzi la Ministerul Apărării.

Orice război, zice Nicolae Petrică, este o prostie, iar cel din vara anului trecut a fost "o prostie la pătrat". Un asemenea punct de vedere asupra tragicelor evenimente îl împărtășește multă lume în Basarabia, căci prea numeroase sunt misterele acestui război și, paradoxal, întrebările fără răspuns devin nu mai puține, ci, dimpotrivă, și mai multe. Să arunc într-o confruntare militară deschisă niște unități de rezervați neprofesioniști, neechipați corespunzător - să nu fie asta o aventură greu, dacă nu imposibil de justificat? Apoi, niște dispoziții alogice, date nu se știe cum, de ce și de cine, au pus forțele moldovene în niște situații absolut dezavantajoase, ridicole, pierderile de vieți omenești fiind de-a dreptul înfricoșătoare. "După luptele din ziua de 19 mai - mărturisește cu amărăciune generalul Petrică - ne-am convins cu toții, așa cum bănuim, că împotriva noastră luptă de fapt Armata a 14-a, împreună cu bandele de cazaci și mercenari. De altfel, tot în acele zile, am început să înțelegem că acel război a fost regizat de anumite forțe,

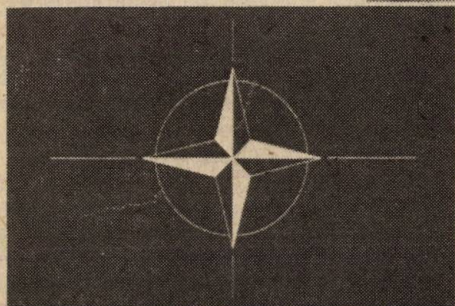
că năpasta asupra poporului nostru a venit din cauza unor jocuri politice murdare, că, în fond, până la urmă nu vor fi învingători și învinși, ci ne vom alege doar cu lacrimi și durere, cu disperare și dezamăgire"...

Rezultatele războiului de pe Nistru, cu toate consecințele politice, au fost în mare măsură dictate de diletantismul aproape majoritar al militarilor, în primul rând, afirmă Nicolae Petrică, al lui Pavel Creangă pe atunci șef al Statului Major pe lângă Comandantul Suprem. Ministrul Ion Costăș, fiind preocupat de constituirea structurilor Ministerului Apărării și, într-un fel marginalizat, anume Pavel Creangă era cel care trăgea sforile: "...îl mințea mereu pe Snegur, prin afirmații iresponsabile precum că forțele militare sunt gata de luptă, că nu ne costă nimic să-i punem la punct pe separatiști, doar cu ajutorul a două batalioane etc... Haos și incompetență - iată ce caracteristici pot fi date generalului Creangă, unica persoană care conducea și raporta președintelui republicii despre mersul cu "succes" al operațiunilor militare".

Pare neverosimil, dar oștenii moldoveni au avut de înfruntat o realitate dură de tot. În timp ce unii politicieni exaltați afirmă că demult trebuia "să-i învățăm minte" pe separatiști, că, în decurs de două ore, ordinea constituțională va fi restabilită - în acest timp, oștasi porneau la luptă fără a primi ordine precise și clare, fără a avea hărți topografice, adică, practic, cu ochii închiși împotriva unor dulăi înarmați până în dinți. În acest context, tragedia de la Tighina, unde moldovenii neechipați și neinstruiți cât de cât au fost nimiciți fără milă, pe capete, nu putea avea alt deznodământ. Vina cea mai de neiertat "pentru tot sângele vărsat în acea zi cumplită de război" o poartă, după părerea lui N. Petrică, anume actualul ministru: "Eu sunt de părere că după cele întâmplate la Tighina, generalul Creangă ar fi trebuit să dispară pentru o oarecare perioadă de timp din ochii lumii și cât mai departe. Dar... s-a întâmplat altfel. Și aceasta numai din cauză că țara asta numai țară nu poate fi numită, nu este nici o lege care să fie respectată".

Izgonit, amărât și pesimist, generalul în rezervă Nicolae Petrică opinează că "noi nu avem de fapt armată. Există, așa, un fel de formațiune capabilă de a defila în fața președintelui".

O fi sau ba anume așa - nu e chiar dificil de răspuns la această întrebare. Incontestabil este altceva: la Chișinău, lupta politică s-a extins și asupra armatei. Plecarea celor doi granzi sugerează un nou raport de forțe în conducerea Republicii, diferit de cel din '90-'92. De aici, și o iminentă reorientare a politicii Chișinăului, inclusiv în sfera militară.

NATO "rețete provocatoare"

Incertitudinile în privința posibilității lărgirii NATO prin primirea de noi membri se mențin și după recenta sesiune a Adunării Atlantice de Nord, desfășurată la Copenhaga. Într-un fel, s-ar putea spune că lucrările au avut loc chiar pentru... a nu lămurii problema. Mai exact, pentru a se amâna exprimarea unei poziții clare în legătură cu scrisoarea adresată de Boris Elțin, Statelor Unite, Marii Britanii, Franței și Germaniei, în care președintele rus se pronunță pe un ton ce se vrea diplomatic împotriva primirii în NATO a unor țări din Europa centrală și de est ce au făcut parte din Tratatul de la Varșovia, deci au fost sub "papucul" Moscovei. Vizibil dornic să se înțeleagă că țara sa nu dorește să piardă privilegiile de mare sau foarte mare putere, Elțin afirmă că, în loc ca Alianța Nord-Atlantică să se extindă, Rusia și statele membre ale NATO ar trebui să garanteze împreună securitatea în Europa de est. Deși din partea unor cancelarii occidentale s-a încercat minimalizarea efectelor scrisorii, se pare că efectele sunt cele pe care le prezenta agenția Reuter, în sensul "temporizării" procedurii de primire de noi membri în NATO. Aflat la București, Frank Wisner, subsecretar de stat în cadrul Departamentului Apărării al SUA, a spus-o direct: "Principalul nostru obiectiv nu este extinderea Pactului Nord-Atlantic, ci a securității. A construi un sistem de alianță constituie o altă problemă. Ceea ce, după părerea mea, poate dura mai mult timp". Să fie o simplă coincidență că,

în același sens și la fel de categoric, s-a pronunțat și ministrul rus de externe? "Politica tradițională bazată pe existența blocurilor nu este în măsură să lichideze noile focare de instabilitate, declara Andrei Kozirev. Alianțele militare - cum este NATO - nu pot soluționa problemele respective. Soluția problemei trebuie căutată nu în extinderea NATO, ci în transformarea calitativă a acestui bloc, în adaptarea lui la eforturile de menținere a păcii".

Evident, asemenea susțineri nu pot să nu dea de gândit țărilor care abia au scăpat de sub tutela Moscovei, și, mai ales, nu pot să nu sugereze perspectiva unei noi abandonări a unor zone europene în "plasa" Rusiei, de această dată perfectată pe axa Kremlin - NATO.

Dacă lucrurile s-ar fi desfășurat normal, încheierea războiului rece și cele două efecte concomitente - dispariția sistemului socialist, alcătuit, aservit și, ca atare, dirijat de Moscova și, respectiv, desființarea Tratatului de la Varșovia - ar fi trebuit să determine și sfârșitul Alianței Nord-Atlantice, fie și numai al laturii militare a organizației. Pentru că, în 1949, la înființare, rațiunea sa de a fi era existența "pericolului roșu", ca urmare a dominației comuniste într-o zonă întinsă ce îngloba state din Europa centrală și de est căzute sau aruncate chiar de Occident în sfera de influență a Kremlinului. Numai că, și de această dată, s-a dovedit că socoteala de acasă nici nu se potrivește, nici nu poate influența prea mult ceea ce se întâmplă în

afara propriei construcții. Mai ales "cazul Iugoslavia", dar nu numai, dacă se țin cont de conflictele ivite între fostele componente ale URSS, de avertismentele mai mult sau mai puțin discrete sau directe lansate de Rusia, care a preluat, în materie de politică externă, nu puține "obiceiuri" ale Uniunii Sovietice, ca și de situația destul de frământată, culminând cu recentele evenimente dramatice petrecute chiar în Rusia, au spulberat orice gând - dacă acesta a existat cu adevărat - care ar fi pus pe prim plan atenuarea ca amplitudine și restrângerea ca arie de acțiune a rolului și locului NATO în lume, dar, mai ales, pe continentul european. Dimpotrivă, ideea care a fost lansată și este tot mai des evocată susține, în principal, necesitatea în noile condiții, a redefinirii alianței strategice dintre Statele Unite și Europa, precum și extinderea organizației prin primirea de noi membri. Sub acest aspect, unii experți apreciază, nu fără temei, că de transformarea NATO depinde chiar evitarea celui de al treilea război mondial; dificultățile încep din punctul în care se pune problema concretizării lor.

Într-un recent studiu intitulat "Edificarea unei noi Alianțe Nord-Atlantice" și elaborat de un grup de cercetători americani sub coordonarea senatorului Richard Lugar, se consideră că, pentru a dispărea pericolul unei noi conflagrații mondiale, este necesară materializarea a șase elemente ce configurează, în fapt, o nouă strategie. În concepția autorilor documentului, acestea ar fi: **transformarea ra-**

dicală a tuturor structurilor NATO, "dintr-o alianță bazată pe apărarea colectivă împotriva unei amenințări concrete, într-o alianță angajată în protejarea democrației, stabilității și rezolvării crizelor într-un sens strategic mai larg"; **inclusiunea în alianță a statelor Europei centrale** (Polonia, Ungaria, Cehia și Slovacia); **un acord strategic între SUA și Franța**, care să permită soluționarea disputei doctrine privind rolul NATO în apărarea europeană; **renegocierea unor tratate de securitate cu Rusia; utilizarea trupelor germane în acțiuni militare în afara teritoriului propriu-zis al NATO; renunțarea la restricția privind desfășurarea de operațiuni militare numai pe teritoriul țărilor membre**. Se fac chiar pași, propunându-se măsuri concrete. Pe de o parte, se vizează plasarea Forței de Reacție Rapidă a Alianței, compusă din 12 divizii, sub un Comandament unificat aflat în permanentă legătură cu un Comitet de prevenire diplomatică și de gestionare a crizelor. Pe de altă parte, este sugerată o "repartizare geografică" a **responsabilităților militare între cele cinci state considerate puternice ale Alianței Nord-Atlantice**, respectiv: Franța și Germania - pentru securitatea în Europa centrală, Italia - pentru zona Mediteranei, inclusiv Balcanii și Africa de Nord, Statele Unite - pentru zona Golfului și Orientul Mijlociu. Marea Britanie ar urma să aibă un rol itinerant intervenind acolo unde va fi nevoie.

Punctele de vedere exprimate au provocat, cum era de așteptat, reacții diferite. Cele mai multe consideră că ideile avansate sunt de-a dreptul provocatoare, nelipsind comparațiile cu cele cuprinse într-un articol care, în 1947, sub semnătura Mister X, a conturat strategia îngrădirii sovieticilor, punând bazele teoretice ale războiului rece. În opinia multor observatori, două sunt aspectele generatoare de controverse. Primul se referă la definirea conceptului de zonă pe care, tradițional, a fost fundamentată Alianța Nord-Atlantică. În timpul războiului rece, tensiunea era concentrată de-a lungul frontierei dintre cele două Germanii. Acum se apreciază că riscurile există în jurul a două "arcuri de criză": cel de Est, între Germania și Rusia, trece prin nordul Europei, până în Turcia, Caucaz și Asia de vest și cel de sud, care include Africa de nord, Orientul Mijlociu și Asia de sud-vest. Cel de-al doilea aspect, legat de primul, deoarece conflictele din zone pot oricând să dobândească sensuri anti-occidentale, privește componența NATO, pornindu-se de la convingerea că modalitatea cea mai potrivită de a anticipa, de a preveni stări tensionate sau conflicte constă în includerea în Alianță a noi membri, concomitent cu lărgirea atribuțiilor NATO.

Acum, însă, problema se pune în mod diferit, fiind vorba de acceptarea în NATO

a unor țări foste inamice. Ceea ce face ca, privite din acest unghi, "rețetele provocatoare" să fie abordate în mod diferit. Și, evident, asemenea analize se soldează, cu concluzii diferite. În Tratatul de înființare a NATO se menționează că orice țară poate prezenta cererea de admitere dacă toți membrii Alianței sunt de acord. Așa s-a întâmplat cu Grecia și Turcia, în 1952, cu Germania, în 1955 și cu Spania, în 1982. În prezent, însă, mulți dintre aliați sunt sceptici în privința acceptării statelor est-europene. Și, chiar dacă secretarul general Manfred Woerner consideră că "a sosit timpul să deschidem o perspectivă mai concretă acelor țări din Europa centrală și răsăriteană care doresc să se alăture NATO și pe care le putem considera pregătite pentru o viitoare participare în calitate de membri", rezervele persistă. Trecerea în revistă a pozițiilor exprimate sau subînțelese îi duce pe mulți comentatori la următoarele constatări:

- În opinia Administrației Clinton, ca și în cercuri politice germane, extinderea NATO ar trebui să se rezume la continuarea relațiilor specifice cu statele central și est-europene, dar, în nici un caz să, prevadă admiterea acestora în Alianță, cu atât mai mult cu cât, în prezent, prioritatea principală la nivelul guvernelor europene vizează mai degrabă menținerea prezenței americane în Europa decât includerea de noi membri. Pentru unii specialiști, chiar **conceptul de "Occident" nu mai este relevant**, fiind nu o construcție naturală, ci una artificială, determinată de o amenințare a Estului, care în prezent nu mai există. Ca urmare, subliniază aceștia, **o extindere a NATO către est, chiar dacă "ar rezolva, într-o oarecare măsură, problema potențialei lipse de relevanță a Alianței în absența amenințării sovietice", nu ar fi operantă dată fiind scăderea coeziunii între membrii săi.**

În plus, **propunerile de extindere a NATO nu țin cont de susceptibilitățile și interesele Rusiei în Europa de est**, care este, "de secole, o zonă de influență rusă", riscând să devină "un catalizator pentru ca forțele extremist-șovine din Rusia să exploateze frustrările, resentimentele și mândria rănită într-un mod ce ar avea consecințe extrem de neplăcute atât pe plan intern, cât și internațional".

Nu este greu de constatat că fiecare dintre aceste concluzii își găsește susținerea în realitate. Cel puțin ultima a fost confirmată deplin de recente evenimente de la Moscova și de irascibilitatea Rusiei la cererile unor țări central și est-europene de a fi incluse în NATO.

Pe acest fond, atât din interiorul, cât și din afară NATO, pe măsura înaintării în timp, sporește interesul - diferit, bineînțeles - față de reuniunea la nivel înalt a Alianței, programată pentru ianuarie 1994. Cum aprecia agenția Reuter, candi-

dații speră să se cristalizeze criteriile de admitere. În cercuri ale organizației se afirmă că nu se va merge mai departe de adoptarea unei declarații de principiu în care să se sublinieze că Alianța este deschisă unor noi membri. Ceea ce ar putea însemna că s-a refuzat stabilirea unui calendar, dar s-a luat notă de solicitări. Peste tot și toate, deci, aceeași dilemă: paharul e jumătate plin sau jumătate gol?

Răspunsul are o mare importanță și pentru noi, românii. Pentru că, într-o variantă, chiar dacă s-ar admite noi membri în NATO, țara noastră oricum nu s-ar afla pe lista de priorități, "primul val" privind Polonia, Ungaria, Cehia și Slovacia. Unele opinii exprimate la reuniunea de la Copenhaga duc la concluzia că avem de trecut obstacole asemănătoare celor ce ne-au împiedicat, mult timp, intrarea în Consiliul Europei. Deși sunt și unele semne că lucrurile nu stau chiar așa. Unul dintre acestea este dat de faptul că membrii Comisiei Politice a Adunării Atlantice de Nord l-au desemnat pe dl Petre Roman deputat, președinte al PD (FSN), ca raportor special pentru grupul de lucru "noua ordine de securitate europeană". Astfel, țara noastră primește, pentru prima oară, statutul de raportor special, devenind una din primele țări est-europene căreia i se acordă un asemenea privilegiu. Ceea ce ar putea însemna o dovadă că ideea integrării în NATO "în două viteze" a trecut pe plan secund, toate candidaturile fiind tratate în mod asemănător. Dar, poate, că mai convingătoare sunt opiniile unor participanți direcți la conferința de la Copenhaga. Dl Ion Rațiu, deputat PNȚCD, vicepreședinte al Camerei Deputaților, conducătorul delegației parlamentare române: "După părerea mea, propunerea de acceptare a României în NATO va fi prezentată în ianuarie anul viitor. Cred că va fi o majoritate favorabilă nouă, nu o unanimitate, deoarece sunt și alte interese, alte forțe care se pronunță împotriva primirii noastre în structurile nord-atlantice și pentru eşalonarea includerii statelor est-europene în Alianță". Dl Radu Alexandru Timofte, senator PDSR, președintele Comisiei pentru apărare, ordine publică și siguranță națională a Senatului: "Trebuie remarcat că, în Comisia pentru apărare și securitate membrii NATO cu drepturi depline au contracarat încercarea delegatului maghiar de a face discriminare între Ungaria și celelalte țări est-europene în ce privește cooptarea acestora în Adunarea Nord-Atlantică. Urmasa a fost introducerea unei moțiuni care elimină discriminarea și prevede luarea în studiu a primirii în bloc a țărilor din centrul și sud-estul Europei, textul fiind adoptat în plenul Adunării". Deci, iar întrebarea: pentru noi paharul e, oare, jumătate plin sau jumătate gol?

Eugen PRAHOVEANU

Special

LUMEA

ȚIGANI DIN ROMÂNIA

Correspondență din Paris,
de la Odette HANGANU

ASALTEAZĂ

Autoritățile franceze, mai precis Ministerul de Interne și de Afaceri Sociale, caută de mai multe luni o soluție, pentru cei 700- 800 de țigani de origine română, care, din 1989, în valuri succesive, s-au instalat lângă localitatea Nanterre, pe teritoriul prefecturii din Hauts-de-Seine. Un proiect de integrare a acestora, lansat în 1990, a eșuat. Între timp, a apărut propunerea expatrierii acestor indezirabili, contra 10 000-12 000 franci de familie, în cadrul unui program de cooperare cu autoritățile române pentru repatrierea și integrarea lor socială.

Ministrul de interne și al amenajării teritoriului, Charles Pasqua, încearcă să-i convingă pe acești "mendiants du metro" (cerșetori ai metroului) să se întoarcă în România. Ei, însă, dorind să rămână în Franța, au renunțat, în parte, la cetățenia română.

Pentru a evita perspectiva reîntoarcerii familiilor de țigani în Franța, ulterior repatrierii lor în România, suma de 10 000- 12 000 de franci li se va da în două etape, și anume, o parte la plecare iar restul doar după câteva luni, în România.

Țiganii n-au fost consultați, însă, de cei decizi să le hotărască soarta. Inițiatorii proiectului sunt foarte încrezători în reușita acțiunii de "cumpărare". Alții sunt, totuși, mai circumspecți: "Aspectul umanitar al acestui dosar este cu totul excepțional și necesită un tratament special", declara, binevoitor, "gazda" țăganilor, prefectul de Nanterre.

Teama autorităților franceze este ca și reprezentanții altor naționalități, candidați la "expatriere", să nu revendice un "tratament" similar celui preconizat în cazul romilor.

"După părerea mea, ne afirma Norbert Balit, directorul postului de televiziune France 3, țiganii sunt marii uitați ai istoriei. Deși continuă să se vorbească despre ei de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, aceasta se face la modul peiorativ, fiind asimilați hoților de găini. Cred că problema țăganilor nu este o problemă numai a românilor, ci ar trebui abordată plecându-se de la originea și cultura lor, de la faptul că sunt ființe umane, ca și noi".

Până una-alta, țiganii noștri, purtând plăcuțe de reclamă: "Sunt român. Ajutați-mă cu un franc!", mișună peste tot, pe străzile Parisului, în fața Catedralei Nôtre-Dame, în Cartierul Latin sau în metrou și câștigă, se pare, cu mult peste "prețul" oferit de Franța pentru a se debarasa de ei.

PARISUL

GRECIA

↑ nfruntarea dintre cei doi titani ai vieții politice, Mitsotakis și Papandreu, devenise mai mult decât o controversă ideatică - era o încrâncenare personală, care a avut cinci "puseuri", în istoria modernă a Greciei. În a cincea confruntare - alegerile din 10 octombrie - liderul conservator a pierdut. Și conform promisiunilor din campania electorală, el a anunțat că se va retrage de la conducerea partidului. Dezamăgit de opțiunea cetățenilor, hărțuit pe toată perioada mandatului de faptul că avea o majoritate parlamentară de un singur vot și, ca atare, era prizonierul oricărui disident din partid, dl Mitsotakis declara, la puțin timp după înfrângere: "Grecii i-au ales pe socialiștii din PASOK, care vor dispune de o mare majoritate în Cameră, o majoritate, însă, fără o politică clară în marile probleme internaționale și interne". Aceeași neliniste se observă și în CE și NATO, știută fiind atitudinea vehementă a lui Andreas Papandreu împotriva acestor organisme internaționale.

Grecia, cel mai sărac membru al Pieței Comune și singurul stat balcanic care face parte din organizație, va deține președinția începând cu 1 ianuarie și, ca atare, va stabili agenda de lucru a Comunităților Europene. De aici și temerile acestora care nu au uitat declarațiile din primăvară ale actualului prim-ministru: "Grecia nu trebuie să trădeze Serbia, prietena ei dintotdeauna". Rămâne de văzut, așadar, dacă noul premier socialist se va menține pe aceleași poziții sau va îndulci tonul, date fiind noile coordonate.

Până atunci însă, echipa guvernamentală care a depus jurământul la mijlocul săptămânii trecute, a avut deja o primă reuniune în care s-a hotărât anularea procedurilor de privatizare a Organizației elene de telecomunicații (OTE) și a Organizației de transport urban (EAS). Nu, socialiștii nu vor accepta niciodată așa ceva - fiind în totală contradicție cu programul lor. Care program și care strategie? - se întreabă însă cei mai mulți.

Deocamdată, PASOK și-a pregătit garnitura. Noul cabinet, care numără 43 persoane (din care două femei), îi cuprinde pe fiul său **Ghiorgios Papandreu**, secretar de stat la Ministerul de Externe, însărcinat cu problemele diasporei; pe **Ghiorgios Lianis**, vărul tinerei soții a premierului, secretar de stat la Ministerul culturii, iar medicul personal, profesorul **Dimitris Kramastinos**, a devenit ministru al sănătății. În fruntea diplomației elene a fost reinstalat **Karolos Papoulias** (ministru de externe între 1986-1989), despre care se știe că are relații bune cu oficialitățile din Albania și Bulgaria. Ministrul

După victoria socialiștilor

adjunct de externe, însărcinat cu problemele CE, este **Theodoros Pangalos**, iar cel care va dirija Ministerul Economiei Naționale și pe cel al Finanțelor este una dintre cele mai populare personalități elene, inginerul de 54 de ani, **George Yennimatas**. Și lista continuă, cu **Melina Mercouri** - ca ministru al culturii - cu purtătorul de cuvânt **Evangelhos Venize-**

los, singurul "în ascensiune" și cu mulți alți "prieteni".

Așadar, un guvern care nu a surprins pe nimeni, o reasezare a vechii gărzi în fotoliile ministeriale și multă îngrijorare privind soluționarea unor probleme importante ale țării, cum ar fi îndeplinirea condițiilor drastice impuse de Tratatul de la Maastricht, reducerea ratei inflației care este de patru ori mai mare decât media din CE și a datoriei publice, superioare cu peste 100 la sută produsului intern brut. Cum va reuși Papandreu acest lucru, ignorând eforturile de privatizare, blocate acum, ale lui Mitsotakis? Cum va urni el economia Greciei prin pârgurile socialiste - toate acestea intră în sfera de interes a perioadei imediat următoare. Desigur, pentru aceia care nu și-au manifestat deja scepticismul...

Mirela IAMANDI

Andreas Papandreu este părintele fondator al PASOK - Mișcarea Socialistă Panelenă - constituită în 1974. Născut în 1919, pe insula Chios (estul Mării Egee), el a crescut în umbra tatălui său, **Ghiorgios Papandreu**, una dintre principalele personalități politice postbelice ale Greciei. Refugiat în Statele Unite în 1939, în timpul dictaturii lui Metaxas, obține doctoratul în științe economice la Universitatea Harvard și desfășoară o strălucită carieră universitară.

Revenit în Grecia, este numit în diverse funcții ministeriale economice, de tatăl său, prim-ministru între 1964-1965. În timpul dictaturii colonelilor (1967-1974), se exilează în Suedia și Canada.

În 1968 fondează Mișcarea Panelenă de Eliberare (PAK), care joacă un rol important

în lupta împotriva juntei. Odată cu revenirea democrației în Grecia, Papandreu înființează PASOK. Devenit, în 1977, primul partid de opoziție, PASOK cucerește puterea în alegerile din 1981 și păstrează majoritatea în 1985.

În 1988, Papandreu, slăbit, suferă o triplă operație pe cord. Divorțat de soția sa americană, cu care are trei fii și o fiică, liderul PASOK se căsătorește, în iulie 1989, cu **Dimitra Lianu**, o fostă însoțitoare de bord, acum în vârstă de 39 de ani, în urma unei legături care a reținut, o lungă perioadă, atenția presei. Liderul istoric al socialiștilor eleni, **Andreas Papandreu**, a fost și șeful primului guvern socialist al Greciei, în perioada 1981-1989, părăsind puterea în urma unui val de scandaluri.

SCUZE ȘI ACUZE

Aflat săptămâna trecută în vizită oficială în Tokio, președintele rus Boris Elțin a ținut să-și exprime profundele sale regrete pentru suferințele celor 600 000 de prizonieri japonezi, capturați de sovietici, în ultimile zile ale celui de-al doilea război mondial, din care circa o zecime au murit în

lagărele siberiene. Un scenariu asemănător al scuzelor pentru crimele trecutului stalinist, hrușciovist și brejnevist, l-a folosit actualul stăpân de la Kremlin și în cursul voiajelor sale oficiale din Polonia, Ungaria, Cehia și Slovacia, fiind evocate, cu aceste prilejuri, dramele Katynului, din 1940, ale Budapestei, din 1956 și Pragăi, din 1968.

Japonezii au primit scuzele cu cunoscuta curtoazie asiatică, premierul nipon a fost impresionat până la lacrimi de gestul președintelui rus, care i-a oferit fotografia unchiului său, prizonier de război, decedat într-unul din lagărele siberiene. Împăratul l-a primit cu toate onorurile pe înaltul oaspete venit de la Moscova, dar

contenciosul relațiilor bilaterale dintre cele două țări continuă să rămână deschis, în ciuda pachetului de acorduri, privind colaborarea, semnate cu acest prilej. Buturuga ce blochează încă drumul profitabilelor legături economice nipono-ruse rămâne problema lung discutată a celor patru insule din arhipelagul japonez al Kurilelor, ocupate de armata sovietică la sfârșitul ultimului război mondial. Toate guvernele postbelice de la Tokio au condiționat dezvoltarea relațiilor cu Uniunea Sovietică și, ulterior cu Rusia, de retrocedarea acestor insule, transformate de sovietici în amenințătoare fortărețe militare în coasta Japoniei. Datorită acestui obstacol, la 48 de ani de la încheierea războiului între cele două state, nu s-a parafat încă un tratat de pace.

Boris Elțin, care are nevoie stringentă, pentru programul său reformator, de balonul de aer al ajutorului

"Ei bine, va trebui să vă obișnuiți că... democrația sunt eu!"

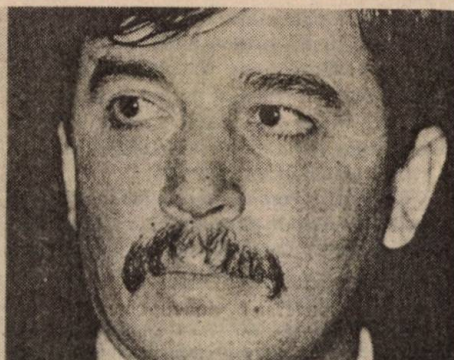
(din "Le Nouvel Observateur")

SALARIUL MEDIU ÎN REPUBLICILE FOSTEI UNIUNI SOVIETICE

Republicile	ianuarie 1992		mai 1993	
	În dolari	În % față de Rusia	În dolari	În % față de Rusia
Letonia	10,9	144,0	91,6	205,0
Estonia	13,3	175,0	73,1	163,6
Rusia	7,6	100,0	44,7	100,0
Lituania	15,7	206,9	29,6	65,2
Kazahstan	5,9	77,5	24,5	54,8
Biелarus	6,6	87,4	20,1	45,1
Kirgizstan	3,9	51,2	14,0	31,4
Ucraina	8,1	106,6	11,0	24,5
Moldova	4,7	61,8	10,8	24,2
Turkmenistan	3,3	43,5	9,1	20,5
Uzbekistan	3,4	44,5	9,1	20,4
Tadjikistan	3,1	40,5	8,3	13,5
Armenia	2,0	26,1	6,3	14,1

CEI ȘASE SAMURAI AI PREȘEDINTELUI

financiar japonez, a făcut tot posibilul să-i asigure de toată bunăvoința sa în legătură cu atât de controversata problemă a Kurilelor, evitând însă să-și ia angajamente ferme în ceea ce privește retrocedarea. Singurele concesii în această direcție au constat în asumarea unor acte diplomatice ale fostei Uniuni Sovietice privitoare la relațiile cu Japonia, cum ar fi Declarația din 1956 a guvernului de la Moscova, prin care se promite retrocedarea a două din cele patru insule aflate în dispută, precum și angajamentul prezent de a demilitariza arhipelagul în care staționează 9 000 de militari ruși. Invitându-l pe premierul nipon să viziteze Moscova, într-un viitor apropiat, președintele rus a propus ca să se încheie, cu acest prilej, negocierile legate de tratatul bilateral de pace, ce ar urma să rezolve și problema Kurilelor.

După cât se pare, propunerile șefului statului rus au avut un succes limitat, japonezii negrăbindu-se să deschidă prea mult sacul împrumuturilor financiare pe care le condiționează în continuare, cu răbdarea lor proverbială, de retrocedarea Kurilelor. Astfel, din tranșa urgentă de patru miliarde de dolari promisă, japonezii nu sunt dispuși să achite, deocamdată, decât o zecime, ceea ce înseamnă o insignifiantă picătură în oceanul necesităților Rusiei de azi.

Semne prea încurajatoare de ordin financiar, nu vin spre Moscova nici din celelalte state ale lui G-7 (grupul țărilor puternic industrializate ale lumii), până acum ajungând în visteria guvernului rus doar simple firimituri din marele colac de 44 miliarde de dolari, promis anterior. Or, infuzia financiară din partea Occidentului este capitală pentru programul de reforme al lui Boris Elțin, ieșit deocamdată învingător în conflictul său cu forțele conservatoare, dar care

are nevoie nu numai de sprijin politic din afară ci, în mod stringent, de un substanțial ajutor material pentru a trece prin posibilele intemperii sociale ale iernii ce vine.

Întors la Moscova după periplul său de 36 de ore din Japonia, Elțin și-a continuat ofensiva sa pentru demolarea completă a vechiului sistem, pregătind instaurarea legiferată a unui puternic regim prezidențial. Esențială în această direcție este decizia ca, simultan cu alegerile parlamentare de la 12 decembrie, să se desfășoare și un referendum privind proiectul noii Constituții a Federației Ruse, elaborat de consilierii săi și care ar urma să intre imediat în vigoare, după aprobarea de electorat, fără contribuția noului for legislativ bica-

Sergei Filatov, 57 ani - omul de încredere al lui Elțin - este, din ianuarie, șef al administrației prezidențiale. Inginer ca și "patronul" său, el a făcut parte din statul major al candidatului Elțin, în 1990 și a coordonat rezistența în Casa Albă, în perioada puciului din august 1991. Sergei Sahrui, 37 ani, vice-prim-ministru, președinte al comitetului de stat pentru politică națională, este jurist de profesie și conduce negocierile cu cele 88 regiuni și republici autonome din Federația Rusă. El este cel care l-a reprezentat pe Boris Elțin la procesul partidului comunist, din mai 1992. Victor Iliușin, consilier prezidențial, este al treilea om din echipa de încredere a președintelui, cu care acesta trece în revistă, în fiecare dimineață, la ora 9, problemele zilei; de 12 ani, Iliușin nu și-a parăsit prietenul cu care joacă tenis regulat. Ghenadi Burbulis, în vârstă de 48 ani, fost profesor de filosofie, responsabil al consiliului prezidențial din decembrie 1992, a fost destituit din funcția de prim-vice-prim-ministru, în noiembrie 1992. Egor Gaidar, 37 ani, prim-vice-prim-ministru însărcinat cu reforma economică și, alături de ministrul de finanțe, este "omul terapiei de șoc". Pavel Gracev reprezintă "brațul înarmat" al sextetului. General și ministru al apărării, Gracev este cel care a dirijat cu succes contra-atacul asupra Casei Albe. El este, ca și Ruțkoi, un erou al episodului Afganistan și, acuzat fiind de corupție, a scăpat cu fața curată datorită președintelui Elțin.

meral: Duma de Stat, cu 450 de deputați și Consiliul Federației, format din câte doi reprezentanți ai fiecăreia din cele 88 regiuni, republici și teritorii autonome aflate în componența statului rus.

La alegerile parlamentare din decembrie și-au anunțat participarea 91 de formațiuni politice, înjghebate în grabă, fără programe prea bine determinate, criteriul personalităților aflate în competiție urmând să fie cel determinant. Urmând exemplul președintelui polonez Walesa, care însă s-a dovedit neproductiv la ultimele alegeri, Boris Elțin și-a creat și el, în grabă, o formațiune politică proprie - Partidul Opțiunea Rusiei - condusă de emulul său Gaidar, prim-vicepremier al guvernului, ce și-a desfășurat primul său congres, zilele acestea la Moscova, în prezența marelui boss de la Kremlin.

În paralel, profitând de starea de urgență, prelungită până la începutul acestei săptămâni, Boris Elțin a continuat răfuiala cu adversarii săi conservatori, interzicând definitiv activitatea a zece grupări politice și suspendând cincisprezece publicații acuzate de incitare la rebeliune în cursul recentelor evenimente, printre care și cotidienele de mare tiraj, Pravda și Sovietskaia Rossia.

Alegerile parlamentare și referendumul din decembrie vor constitui, fără îndoială, testul determinant al popularității președintelui Elțin și al programului său de reforme. Cele două luni ce au mai rămas până la data fatidică, vor fi marcate de o luptă acerbă pentru câștigarea electoratului care se va da, de data asta, în însăși rândurile forțelor apropiate actualului șef al statului rus.

I. VLĂSCLEANU

O lume cucerită de rock'n roll

ELVIS

În jargonul ghetto-urilor americane, "rock" și "jazz" însemnau același lucru: "a face dragoste". De aceea, în anii '50, când a izbucnit acest fenomen social și muzical care se numește rock'n roll, familiile puritane ale Americii au fost puternic... perturbate. Cum pot niște fete bine crescute să freacă cu "nerușinare" la auzul unor urlete muzicale de genul "Rock with me, Baby!" Și totuși, această nebunie a contaminat o lume întreagă. Departe de a fi doar o modă, rock'n rollul a supraviețuit zece de ani, a creat idoli și pasiuni fără sfârșit, a distrus frontiere geografice și rasiale.

Dar cum a început totul?

Se numea Alan Freed și era disc-jockey într-un mic studio din Cleveland, Ohio, unde difuza muzica negrilor pentru un auditoriu al albilor. Purta vestă în carouri și pantofi cu două culori. Acest "dee jay" poate fi numit părintele rock-ului, căci, ca organizator de spectacole, căutător și promotor de talente, Alan Freed a inițiat un fenomen social - după cum spune John Jackson, care i-a și consacrat o carte. În 1952, în timpul unui mare bal, el a botezat toată acea

frenzie a adolescenților, care dansau nebunește, în noile ritmuri, drept "rock'n roll".

Acest nou gen de muzică cerea însă o pasiune extraordinară, un "feeling" special și un joc de scenă mobil - care se întâlnea numai la negri. "Dacă aș găsi un alb care să cânte cu simțul muzical al negrilor aș câștiga un miliard de dolari", declara Samuel Cornelius Philips, proprietarul studioului și casei de discuri SUN, care știa că albi nu cumpără cântece interpretate de negri.

În august 1953, Elvis Presley înregistra într-un studio din Memphis, Tennessee, pentru patru dolari, două cântece intitulate suav "My Happiness" și "That's when you heartche begins", dar interpretate într-un mod cu totul special. Sam Philips a ascultat banda și ca urmare, un an mai târziu, Elvis înregistra alături de chitaristul Scotty Moore și contrabasistul Bill Black, primul său single, "That's alright Mama" și "Blue moon of Kentucky" comercializate sub eticheta SUN RECORD.

Așa a început totul. În 1955-1956 rock'n rollul exploda ca un foc de artificii, în întreaga Americă. Vânzările de discuri au crescut vertiginos și nume ca Bill Haley, Chuck Berry, Little Richard, Frankie Avalon, Jerry Lee Lewis și, bineînțeles, Elvis Presley au intrat definitiv în legenda rock'n rollului.

La Sun Studio din Memphis și astăzi se înregistrează. Este un loc mitic, în care s-a născut și s-a dansat rock'n rollul și al cărui nume se leagă de Ringo Star, U2, Sting, Buddy Holly, Carl Perkins, Roy Orbison, Johnny Cash și încă mulți alții. De aici această muzică "dezlântuită" a anilor '50 a pornit să cucerească lumea.

Mirela IAMANDI

Elvis Aron Presley

(1935-1993)

Oare cât adevăr și cât fals dezvăluie revista germană "NEUE SPEZIAL" nr. 21, din 1 - 14 octombrie 1993, din care reproducem rândurile ce urmează:

Incredibil dar adevărat: Elvis a murit abia la 1 septembrie 1993

"N-am știut că este vorba despre Elvis"

• declară un medic din spitalul din Memphis
Unul dintre medici spunea unui prieten jurnalist că abia după 20 de minute și-a dat seama cine era acel pacient plin de mistere. "De cele mai multe ori, nu știu cine este pacientul meu. Asta nu este, oricum, foarte important pentru mine. I-am administrat imediat insulină, dar, cu toate acestea, n-am putut să-l scot din coma hiperglicemică". "Pacientul era însoțit de soție și de două gărzi de corp. Nu știam că este vorba despre Elvis", a declarat în continuare medicul anonim.

Abia când soția lui Elvis și-a exprimat deznădejdea, medicul a descoperit adevărata identitate a pacientului său. Femeia a strigat: "Te rog, nu muri, Elvis! Nu mă lăsa singură!". "Atunci i-am privit chipul și mi-a devenit totul foarte clar!"

"Când Elvis nu a reacționat în urma injectiei cu insulină, mi-am dat seama că lupta era ca și pierdută, continuă doctorul. Gărzile de corp ne-au cerut să continuăm, dar nu mai avea nici un sens. După o oră, totul se terminase".

Și, după moartea lui Elvis, medicul a făcut o descoperire ciudată: "Nicio dată până atunci nu văzusem bărbați care să plângă. Elvis a încetat să trăiască. Și eu simțeam din plin suferința acestei pierderi".

După ce, la 1 septembrie 1993 (I), a căzut în comă, cunoscutul cântăreț a fost dus într-un spital în Nashville (Tennessee, SUA). Orice încercare de a-l salva a fost zadarnică. Astfel, a luat sfârșit viața plină de mister a celui care și-a regizat singur moartea, în 16 august 1977.

Această șocantă declarație a fost făcută în public de cel mai cunoscut expert în ...materie, William Stern. Conform afirmațiilor sale, super-starul, în vârstă de 58 de ani, a căzut victimă unui diabet prost diagnosticat, care l-a dus într-o comă hiperglicemică (urmare a unor prea ridicate valori de zahăr în sânge, de-a lungul anilor).

Presley fusese trimis în spital sub nume fals. Raportul asupra decedului său - dacă există - n-a fost dat încă publicității. Chiar și locul unde acesta a fost găsit mort rămâne secret, pentru moment.

Conform relatărilor lui William Stern, Presley a avut o înmormântare cum se cuvine, la care a participat doar cercul restrâns al membrilor de familie, între care și KAREN CRANE-PRESLEY, soția lui Presley, cu care se căsătorise abia în urmă cu 8 luni.

"Lui Elvis i-a plăcut să-și înseneze moartea, în urmă cu 16 ani, declară Stern. De data aceasta, însă, nu poate fi vorba de o înscenare, Elvis nu numai că a murit, dar a și fost înmormântat cu tot fastul care i se cuvine."

Purtătorii de cuvânt ai Poliției din Nashville se abțin de la orice comentarii în legătură cu declarațiile lui Stern. Un funcționar, însă, care a vrut să-și păstreze anonimatul, a spus totuși: "Dacă povestesc adevărul, voi fi dat afară. Am soție și copii. De aceea, nu mă întrebați despre moartea lui Elvis. Lăsați-mă liniștit!"

Între timp, William Stern a pornit cercetările din care a rezultat, până acum, că Elvis suferea de 10 ani de boala "diabetes mellitus", tipul 1, fiind dependent de insulină.

Conform relatărilor din "NEUE SPEZIAL" și din alte publicații, soții Presley locuiau într-o casă aflată în împrejurimile orașului Nashville.

Pentru moment, există o avalanșă de teorii cu privire la moartea lui Elvis. Conform declarațiilor venite din cercul lui apropiat, soții au petrecut împreună dimineața zilei de 14 mai.

"Medicii, care au încercat să-l salveze, spun că rinichii îi erau nefuncționali, ca urmare a valorilor ridicate de zahăr în sânge. Când Elvis a fost găsit de soția sa, se afla deja în comă de 6-10 ore iar, după ce, în sfârșit, i-a fost descoperit cadavrul, gărzile de corp l-au transportat în spital", relatează același William Stern.

Dar, care este, exact, cauza morții? "Despre aceasta vom afla când vom avea rezultatele autopsiei", a completat el.

Păstrarea în secret a împrejurărilor morții lui Elvis nu reprezintă un subiect de mirare pentru expertul William Stern. Cu toate că, începând din 1977, "KING" nu a mai apărut în public, averea proprie și ne-numărații săi prieteni influenți au avut grijă, în Washington, ca Presley să "dispară" pur

și simplu de pe fața pământului. Și, astfel, nu este nici măcar de mirare că oaspeții prezenți la înmormântare nu vor să facă nici un comentariu.

STERN presupune că trupul cântărețului "se află îngropat undeva sub o piatră de mormânt anonimă, în zona Nashville". Zvonurile, conform cărora Elvis s-ar afla în mormântul oficial din Graceland (Memphis, SUA), sunt negate total de Stern: "Riscul, ca orice nebun să fure cadavrul, este mult prea mare. Eu cred, că locul de odihnă veșnică al lui Elvis ar trebui să rămână mereu secret".

Din aceste motive, și înmormântarea a fost organizată în mare grabă.

"O să-mi lipsească Regele", adaugă, tulburat, William Stern. "O dată cu el a plecat dintre noi un mare artist și un om minunat".

"Regele" avea planuri mari pentru 1995!

Elvis planificase pentru 1995 un come-back. Ar fi trebuit să fie un turneu exemplar în lume, pentru milioanele de fani ai săi, care i-au rămas credincioși, de la "moartea" sa, din 1977.

• Garda de corp și prietenul de ani de zile al lui Elvis, T.C. BABITT, a dezvăluit faptul că acest turneu ar fi avut drept scop ajutorarea organizațiilor de luptă împotriva cancerului și a altor asemenea organizații umanitare.

Mărturiile despre Elvis între 1988 și 1992

• iunie 1988: Menajera LOUISE WEL-LING îl vede pe Elvis într-o filială a "Burger King" în Kalamazoo (Michigan, SUA). Mass-media preia știrea.

• iulie 1988: Barmanița ELIZABETH PRINCE din Atlanta, Georgia, umple paginile ziarelor cu declarația sa: între 1978 și 1981 a fost iubita lui Elvis.

• iulie 1991: Tot mai mulți americani afirmă că l-au văzut pe Elvis. Astfel de anunțuri vin din Muskegon, Seattle, Washington, San Diego, Nashville, Waco, Richmond și Sankt Petersburg.

• august 1991: menajera DANA KILPATRICK reușește să-i facă poze lui Elvis, în fața unui cinematograf din St. Louis.

• decembrie 1991: Secretara MARGARET MOORE îl fotografiază pe Elvis într-o parcare a unui super-market în Augusta. El i-ar fi spus acesteia că plănuiește un come-back pentru seara de Crăciun.

• ianuarie 1992: Amenințări anonime îl obligă pe Elvis să rămână retras.

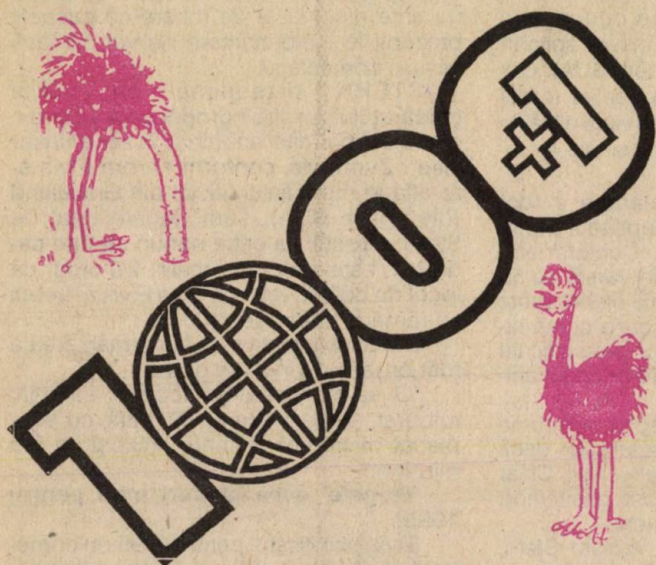
• mai 1992: PATER SAM BEATTY, din Mississippi, explică faptul că Elvis și-a înscenat moartea iar "cadavrul" din sicriu este doar o păpușă mare.

• iulie 1992: Elvis își rupe piciorul drept, într-un accident de motocicletă, în Nashville.

• august 1992: "Regele" se căsătorește cu o chelneriță de 31 de ani, Karen Crane.

• noiembrie 1992: Elvis este fotografiat împreună cu nepotul său într-un spital din Tompa.

Traducere și adaptare de Odette HANGANU

Traversarea pe jos a continentului african de la sud către nord (peste 10 000 km), nu este tocmai o joacă. Ffiona Campbell, o tânără scoțiană, a făcut-o în 30 de luni, dovedind că este nu numai o femeie curajoasă, ci și perseverentă. Plecând din Cap (Africa de Sud), în februarie 1991, ea a ajuns la Tanger (Maroc) în primele zile ale lunii august, din acest an. Deși repatriată de două ori, Ffiona nu a abandonat, urmărindu-și obiectivul... Și, în cele din urmă, a reușit

John McEnroe a abandonat tenisul în favoarea... base-baliului. Departe de el gândul de a intra în echipa new-york-eză, "Yankees", deocamdată se antrenează în Central Park cu cei doi copii, Sean, 6 ani și Kevin, 7 ani, destul de afectați de decizia părinților de a se despărți. Motivul divorțului este, se pare, hotărârea lui Tatum O'Neal de a se reîntoarce la actorie

Acasă, japonezii îi văd rareori pe împăratul Akihito și pe împărăteasa Michiko. În turneul pe care l-au făcut în Europa, în cursul lunii septembrie, ei au fost niște vedete... omniprezente. Aceasta în scopul de a îmbunătăți imaginea țării lor,

încercând să o aducă în atenție. În Italia, cuplul imperial a făcut un tur de o săptămână vizitând diverse obiective turistice, a participat la nenumărate dineuri oficiale și a gustat din mâncărurile naționale. Împărăteasa Michiko a ratat însă întâlnirea cu unul din simbolurile Italiei: Marcello Mastroianni, care participa la Festivalul de film de la Veneția. Așadar, li se întâmplă și împăraților să fie... neglijați

José Ignacio Lopez este unul dintre cei mai controversați manageri din Germania. Spaniol de origine, Lopez a fost angajat de General Motors pentru a se ocupa de vânzările Volkswagen, și, la puțin timp după aceasta, a fost suspectat de spionaj industrial. Confruntându-se cu intoleranța germană și fiind nevoit să facă față multiplelor acuzații care i se aduc, José Ignacio Lopez este un om care "neliniștește Germania"

Răsplată

Pentru ca a salvat de la înec o femeie, Raymond Nkoukou, un congolez refugiat în Franța, a primit din partea prefectului Lyonului o "medalie

pentru acte de curaj și devotațiune". Cu două zile înainte, acesta obținuse răspunsul negativ la cererea sa de azil. Raymond era, așadar, decorat și expulzat. După un moment de reflecție, prefectul a hotărât însă reexaminarea cazului.

Fiul președintelui sud-african, Willem de Klerk, se căsătorește. "Aleasa inimii" este o albă, trăiește în Africa și se numește Hermien Mostert. După ce Willem scandalizase cercurile conservatoare apărând alături de o frumoasă metisă, Erica Adams, el a detensionat atmosfera optând pentru "căsătoria albă"

Chiar și prințesele rămân însărcinate. La 43 ani, însă - cât are Anne - o asemenea veste e mai mult decât spectaculoasă. După căsătoria ei cu Timothy Laurence, 38 ani, comandant de navă, este a două oară când prințesa Anne e victima unor asemenea zvonuri. Mamă a doi copii, Peter - 15 ani și Zara - 12 ani, ea va aduce pe lume un al treilea - cel puțin așa se aude. Deconspiratorul, un prieten apropiat, care locuiește lângă Gatcombe Park, în Gloucestershire, a dat și amănunte: o sarcină de trei luni! "Totul e o pură ficțiune", a replicat secretara privată a prințesei. Timpul ne va spune însă, totul

Cinemateca din Los Angeles i-a oferit lui Michael Douglas un trofeu care încununează întreaga sa carieră. În sfârșit, un moment de bucurie, după hărțuiala conjugală dintre el și Diandra, care în urma "elanului" exagerat care l-a cuprins pe Michael față de partenera sa din "Basic Instinct", a făcut crize de gelozie. La festivitatea de decernare au fost prezente Diandra și Sharon Stone ambele cu de-colteuri îndrăznețe... În imagine, soția "legitimă" aflată între Michael și Kirk Douglas

Proguri

Conform registrelor unei farmacii scoțiene, regina Victoria și gazdelor sale de la castelul din Balmoral au consumat importante cantități de cocaină și heroină. La vremea aceea însă, această "indeletnicie" nu era incriminată - servea doar la potolirea durerilor de dinți.

Propunere

Rusia își va achita datoriile cu armament. Rachete, avioane de luptă și diferite alte materiale militare au fost propuse de primul ministru, Alexandr Solkin, Coreei de Sud în contul celor 9 miliarde de franci pe care îi datorează Rusia. O ofertă impusă de necesități, dar cam bizară. Va hrăni, astfel, Rusia "capitalismul" coreean?

Înainte de a-l întâlni pe Lyle Lovett, actualul soț, Julia Roberts a suferit o depresie datorită eșecurilor sentimentale. Căsătoria cu Lyle a ajutat-o să depășească momentul, astfel încât apariția sa în public, la cel de-al 31-lea festival de film de la New York, a fost o surpriză. Complet refăcută, încântătoare, Julia a asistat la proiecția filmului "Short Cuts" semnat Robert Altman

Belmondo, cu care ne-am obișnuit în cinematografie, nu uită teatrul. De curând, el a realizat o performanță cu roul său din "Tailleur pour dames", la Teatrul din Paris

Societatea "Pirelli" nu putea găsi un agent publicitar mai nimerit: Sharon Stone, devenită celebră datorită filmului "Basic Instinct", este solicitată pentru publicitate din toate direcțiile și, în special de creatorii de modă. Giorgio Armani este, de această dată, autorul taiorului pe care îl poartă, în imagine, partenera lui Michael Douglas.

Rubrică realizată de
Mirela IAMANDI

La EST de VEST

Radu
BUDEANU

AL doilea oraș polonez după Varșovia este Chicago. Nu este de mirare: aproape 14 milioane de polonezi au străpuns orizontul american, au prins rădăcini, au prosperat și au împins spre vârfurile vieții publice (guvern, bănci, presă, viață științifică și culturală etc.) americani de origine poloneză. A doua Albania se află în Serbia. În Kosovo sunt masați aproape două milioane de etnici albanezi ceea ce este enorm în raport cu populația Albaniei. Și ei încearcă, fără, succes, să propulseze la vârful republicii nume sonore. Nici noi nu stăm foarte rău cu emigranții noștri mai vechi sau mai noi. De curând, la Băile Herculane, un congres ad-hoc a identificat peste zece milioane de români trăitori dincolo de Dunăre, dincolo de alte fluvii și dincolo de ocean. Exemplele privind împeștrirea lumii și consistența unor enclave coerente etnic, plasate pe terenul unei geografii politice uneori funambulești abundă. De curând realitatea unui popor care își revendică patria de atât amar de vreme - palestinienii - a intrat în transfocările diplomatice semnificative. Cazul palestinienilor este unul dintre multele rămase într-o ciudată suspensie în plină eră a clasificărilor și așezărilor în spiritul justiției, al adevărului și, de ce nu, a moralei.

Ridicând ștacheta "diversității în unitate" să remarcăm o evidență cu inflexiuni globaliste: cele patru puncte cardinale care au angrenat felii importante din planetă subsumându-le unor specificități economice sau ideologice se "împeștrează" la rândul lor. Omogenitatea de odinioară a nordului, opus sudului, și a vestului opus

Palierul logic

estului a dispărut. Procesul, început mai demult, s-a accelerat neregulamentar și sfidând scenariile clasice în special după 1989. Uniunea Sovietică s-a dezarticulat și s-a "latino-americanizat" fiind dominată de rebeliuni, lovituri de stat și de relaxarea disciplinei armatei care, într-o serie de republici, adoptă tactici bananiere și moravuri care aduc aminte de epoca de aur a conchistadorilor. Bogățiile nu se mai articulează din piper și mirodenii, ci dintr-o delirantă contrabandă cu materiale nucleare, provizii strategice, armament clasic greu. Cazul submarinului trimis să eșueze la apă mică, și apoi demontat bucată cu bucată, pentru a fi vândut amatorilor de fier vechi este cât se poate de elocvent. În privința răsăritului european acesta s-a volatilizat ca sistem strategic pendulând între "vietnamizare" (cazul Iugoslaviei) și "olandizare" (cazul Cehiei). O enormă diversificare are loc în lumea a treia unde apar țări bogate, tehnologizate și nuclearizate. După Coreea de Sud, Singapore, Taiwan și Hong Kong, dragoni angrenați într-o dezvoltare fulgurantă, se instalează în top Indonezia, Malayezia, Thailanda. Africa de Sud iese din embargo și devine, prin uriașul său potențial, un partener disputat. Mexicul și Brazilia au trântit ușa subdezvoltării, și impun un nou stil, o nouă strategie și o nouă percepție marelui vecin din nord. În miezul vestului

anchilozat într-o soporifică dogmă a opulenței și stabilității, Germania, cu toate durerile unei reunificări supra-costisitoare, începe să își întindă o ocultă dar tradițională influență.

Lumea se mișcă, se interferează, își modifică barierele și țesăturile social-economice, culturale, psihologice care păreau imuabile. Centrele de putere înseși s-au așezat în balanțe noi. Moscova a cedat supremația în est, SUA nu par tentate să joace excesiv un rol de jandarm în vest, Japonia a ieșit din expectativa și taciturnismul politic din ultima jumătate de veac, China s-a săturat să rămână un simplu sanctuar al revoluției culturale. Toate aceste deplasări spectaculoase și mutații subtile compun o nouă hartă politică, un nou joc în care partenerii proaspeți îi împing în corzi pe cei îmbătrâniți în meciuri cel mai adesea sterile.

La est de vest noi încercăm să ne scutim de reflexele răsăritene și să ne angrenăm în vestul pe care, intim, ni l-am asumat întotdeauna. Intrarea în Consiliul Europei a României nu înseamnă, neapărat și imediat, un transfer exhaustiv în organicitatea occidentală. Ea reprezintă doar un pas. Dar un pas cu o încărcătură simbolică atât de fermă încât multe din articulațiile tactice ale politicii noastre vor reacționa semnificativ. Lumea peștrită, contradictorie, dar viguroasă în care trăim, nu va întârzia să iasă din labirint. Până la urmă liftul care ne mută dintr-o epocă în alta se va opri la un palier logic.

Efectele "sindromului Somalia"

Într-unul din rarele discursuri asupra politicii externe, ce au putut fi auzite în timpul campaniei electorale a lui Bill Clinton, cel ce avea să devină ulterior președintele Statelor Unite, a declarat: "Acolo unde este posibil, vom împărtăși dificultățile prin eforturi multilaterale de asigurare a păcii, cum ar fi implicarea NATO și noile forțe de intervenție rapidă ale Națiunilor Unite". În momentul de față, însă, cu trupele americane blocate într-o misiune tot mai controversată în Somalia și cu pierderile în creștere din rândurile acestor trupe, încrederea în ideea multilateralității pierde la Washington din ce în ce mai mult teren. Sprijinul politic al opiniei publice americane pentru președintele Bill Clinton scade constant, o adevărată criză emoțională a izbucnit în legătură cu soldații uciși sau luați ostatici de adepții liderului somalez Mohammed Farah Aidid, iar voci insistente din Congres solicită retragerea imediată a trupelor SUA din cadrul forțelor ONU de menținere a păcii la Mogadiscio. Implicarea forțelor armate ale Statelor Unite în Somalia amintește în mod dureros americanilor de escaladarea gradată a participării la conflictul din Vietnam a fostului președinte Lyndon Johnson.

Scăderea entuziasmului SUA față de participarea la acțiunile multilaterale de menținere a păcii stârnește îngrijorare și chiar nemulțumire la Națiunile Unite. Cu atât mai mult cu cât, în fața "întrebărilor incomode" de acasă, președintele Bill Clinton a declarat, în cadrul actualei sesiuni a Adunării Generale a ONU, că "Națiunile Unite nu se pot angaja în fiecare dintre conflictele care apar în lume". Mai mult, lansarea în viitor a operațiunilor ONU va trebui precedată de un context ferm: stabilirea unor obiective clare, existența mijloacelor financiare necesare, sprijinul majorității populației din țara sau regiunea în care se desfășoară operațiunea, limitarea în timp a acesteia și reglementarea clară a structurilor de comandă și a utilizării armelor. De altfel, președintele Bill Clinton a anunțat că trupele americane se vor retrage din Somalia la 31 martie, pentru protecția celor deja existente la Mogadiscio fiind trimise noi întăriri în oameni și echipament militar. În locul sporirii prezenței SUA în rândul "căștilor albastre", leit-motivul la zi pare să fie cel al

lui Ronald Reagan din timpul campaniei sale împotriva consumului de droguri: "Pur și simplu, spune nu". Or, acest exemplu, se afirmă cu o îngrijorare pe culoarele ONU, ar putea fi urmat de alte țări, care s-ar simți descurajate în intențiile lor de a participa cu trupe la misiunile Națiunilor Unite de menținere sau restabilire a păcii în diferite zone de conflict din lume.

Secretarul general al ONU, Boutros Ghali, declara zilele trecute că, în cazul în care țările membre nu doresc să asigure ele însele "poliția lumii", atunci trebuie să sprijine organizația mondială. Călătoria la Addis Abeba, la 20 octombrie, a lui Boutros Ghali și întâlnirile sale cu secretarii generali ai Organizației Unității Africane, Ligii Arabe și Conferinței Organizației Islamice a avut drept scop tocmai discutarea viitorului operațiunilor ONU în Somalia. Oficialitățile Națiunilor Unite se tem că misiunea din această țară va eșua fără contribuția substanțială a SUA, iar foamea, violențele și haosul, într-o Somalie care nu dispune de nici o structură guvernamentală, vor reveni poate și mai dezlănțuite decât la debutul operațiunii umanitare sub mandat ONU. Alți lideri rebeli din lume, de genul Aidid, ar putea, pe de altă parte, să se simtă tentați a considera că nu există o forță credibilă, capabilă să-i anihileze. Iar principala victimă a unei asemenea optici va fi, ca de obicei, populația civilă.

Problemele devin acute în condițiile în care principalele misiuni ONU de menținere a păcii sunt, alături de cea din Somalia, cele din fosta Iugoslavie - respectiv, Bosnia-Herțegovina și Croația. Statele Unite au promis trimiterea a circa 25 000 de militari în Bosnia, îndată ce un acord de pace va fi semnat între părțile beligerante. Acesta însă întârzie și nu se întrevăd perspective imediate de reluare cu succes a negocierilor dintre musulmanii, sârbii și croații bosniaci. Iarna se apropie cu spectrul ei amenințător pentru populația și așa încercată a Bosniei.

Pe de altă parte, Națiunile Unite s-au angajat în procesul de restabilire a democrației în Haiti, ceea ce presupune revenirea în țară și preluarea puterii de către președintele Jean-Bertrand Aristide, înăbușat în urma unei lovitură de stat militară din septembrie 1991.

Încercarea de debarcare a trupelor americane și canadiene la Port-au-Prince, cu misiunea încredințată de ONU de a contribui la formarea unor forțe de poliție haitiene și la reconstrucția țării, s-a lovit de puternice proteste și violențe din partea adepților regimului militar local. Washingtonul a decis anularea acțiunii, nava ce transporta trupele americane plecând la baza militară a SUA de la Guantanamo (Cuba).

Această repliere promptă este interpretată ca un nou gest semnificativ pentru poziția SUA, care nu doresc ca, prin implicarea lor în acțiuni umanitare sub mandat ONU, să se confrunte cu ostilitatea deschisă a populației locale. Iar dacă Haiti prezintă totuși un real interes pentru Washington - respectiv, stăvilirea aflului de refugiați către SUA - situația din Bosnia nu este recepționată ca având o importanță strategică majoră, iar Somalia cu atât mai puțin. "O soluție africană, pentru o problemă africană", acesta este îndemnul actual al Administrației Clinton, care a solicitat implicarea unor țări ca Etiopia, Eritreea, Kenya sau Djibouti în forțele de restabilire a păcii în Somalia, accentuând, în același timp, că trebuie să prevaleze soluțiile politice și nu cele militare, ceea ce presupune angajarea de negocieri cu fracțiunile rivale din Mogadiscio. Președintele Bill Clinton a declarat, de altfel, că SUA își reafirmă angajamentul față de Națiunile Unite, care "pot face acum mai mult bine decât oricând înainte", dar "există, în mod evident, limite în ce privește posibilitatea unor forțe din afară de a rezolva problemele interne cu care se confruntă o țară sau alta". "SUA nu se pot retrage dintr-o lume în care sunt atâtea de făcut", a încercat președintele Clinton să aplaneze îngrijorarea manifestată în rândul oficialităților ONU.

AI. TUDOR

MAREA BRITANIE

Conferința anuală a conservatorilor britanici se anunța ca o furtună. Prea multe probleme se acumulaseră, nu în ultima vreme, ci mai de mult, unele de ani și ani de zile. Se aștepta o "răscoală" a anti-maastrichtiștilor, o răzbunare a "doamnei de fier", critici și ultimatumuri, culminând cu zvonul că premierului i se va da un termen până la sfârșitul anului, pentru a soluționa problemele arzătoare. Dacă nu - debarcarea! Nu în Normandia, ci de la conducerea Partidului Conservator, cu alte cuvinte ar fi pățit și el ce a pățit predecesorul sa, Margaret Thatcher.

Și, mai cruntă decât toate, a atârnat deasupra tuturor, dar mai ales deasupra capului premierului, sabia ridicată de "baroneasa de fier" - publicarea, dinadins amânată până după încheierea conferinței, a memoriilor fostei conducătoare a guvernului, în care toată lumea se aștepta la dezvăluiri puțin flatante, dacă nu cumva chiar compromițătoare, despre numeroși lideri ai partidului, în frunte cu John Major.

Surpriza a fost și mai mare când s-a constatat că reuniunea a decurs perfect, într-o atmosferă de bunăvoință, împăcare și aparent elan spre unitate de-a dreptul idilică. Baroneasa a apărut numai în ultima zi și nu a zis nimic, publicarea frauduloasă, în avans, a unor extrase din memoriile sale a dovedit că a dat totuși dovadă de multă reținere, iar într-o declarație dată presei ea a afirmat că, deși are unele obiecții față de felul în care premierul conduce țara, ea îi acordă sprijinul. Potențialul înlocuitor al lui Major, Kenneth Clarke, a susținut măsurile mai puțin populare propuse de premier. Și toate tabelele au pledat pentru unitate și disciplină în rândurile partidului.

Desigur, în mare măsură, "vinovat" de această evoluție neașteptată a fost considerat discursul rostit de John Major, deși acesta are fama unui vorbitor lipsit de har. Cu toate acestea, iată că tocmai cel acuzat, la prima sa investire cu trei ani în urmă, de o lipsă de personalitate care

John Major - maestrul revenirilor spectaculoase

ar face din el o simplă marionetă în mâinile predecesoarei, a dat dovadă, încă o dată, că poate redresa, prin farmecul său, cele mai dezastruoase situații. Nici acum, el nu a oferit, practic, soluții pentru principalele probleme cu care se confruntă țara, precum încetineala exasperantă a ieșirii din îndelungata perioadă de recesiune, rata imensă a șomajului, nu mai puțin imensul deficit bugetar (de 75 de miliarde de dolari!), ca să nu mai vorbim de spinoasele probleme ale integrării europene sau ale privatizării sistemului național de cale ferată.

În schimb, s-au propus paleative. Pentru combaterea deficitului bugetar se susține o măsură nepopulară: impunerea cu TVA a combustibililor destinați încălzirii populației. Pe lângă aceasta, se prevede doar întărirea ordinii, impunerea respectării legii și combaterea criminalității. La urma urmei, Major nu se dezmințe. Precum la alegeri, el susține că măsurile pentru ieșirea din actuală situație au fost deja luate și trebuie să se aștepte doar ca efectul lor să se manifeste. Ca orice conservator convins, el consideră că starea de lucruri actuală trebuie "conservată", iar dacă țara o duce rău pe moment, criza va trece când conjunctura se va modifica.

Poate tocmai acest lucru îi dă soliditatea de nezdruccinat necesară spectaculoaselor sale reveniri.

Emil LUCA

Planeta isigisnorj

Orizonturi roșii?

"International Herald Tribune" abordează pe larg reacția Bucureștiului, Budapestei și Varșoviei față de scrisoarea bombă transmisă de președintele Elțin omologilor săi americani, britanici, german și francez. Scrisoarea, transmisă în plină dispută între președinția rusă și parlamentul răsculat, avertiza Occidentul că Moscova este pe deplin capabilă să asigure securitatea est-europenilor și că, în consecință, o extindere a geografiei NATO este intempestivă. Schimbarea la față a lui Elțin, dictată probabil de imperativul strângerii relațiilor sale cu armata (de care avea atâtea nevoie pentru a strângula rebeliunea comunistă) a fost denunțată cu răceală în cele trei capitale estice, Bucureștiul fiind cel mai concis și mai clar: "România nu are nevoie să ceară la Moscova intrarea în NATO". În general, Vestul nu a crâcnit, nu a ripostat, nu a făcut valuri. A lăsat ca lucrurile în Rusia să se așeze. S-au așezat. Culmea este că tot de acolo a plecat spre colțurile semnificative ale Occidentului o notă MAE concludentă. Aceasta după ce Elțin a re-luat în mâini întreaga situație. Nuanța de ultimă oră a diplomației ruse este încurajatoare: "nu ne considerăm îndreptățiți și nici nu intenționăm să determinăm asigurarea hotărârilor țărilor est-europene privind asigurarea securității lor, aderarea sau neaderarea la NATO".

Să sperăm că lucrurile vor îngheța aici...

Votcă și purgatoriu

Înainte de a gusta din deliciile capitalismului, Estul digeră amărăciunea tranziției, ceva ce nu este nici cal, nici măgar, dar dă din copite. Puternica recrudescență a violenței, a dezvoltării clanurilor mafioate, a comerțului cu droguri sau a prostituției sunt tendințe valabile de la Marea Baltică la Marea Neagră. Printre relele "necesare" se adaugă, ca un semnificativ corolar, alcoolismul. În tot Estul se bea în draci, statisticile nefăcând altceva decât să sintetizeze un sindrom regional. Un recent congres organizat la Kielce (Polonia), a atestat câteva repere ale acestui flagel: în perioada care a trecut de la eliberarea Poloniei de sub comunism, consumul de alcool a crescut cu 50 la sută. Rația de alcool pur, de persoană, este de 11 litri, ceea ce este o performanță ieșită complet din regula recordurilor. Mai departe: un milion de polonezi sunt strict dependenți de alcool iar alte trei milioane beau mult și zilnic. Cam atât.

Duios puciul trecea...

După o perioadă de relativ calm al vieții politice italiene - un moment de respiro în șirul dezvoltărilor și a arestărilor efectuate în cadrul operațiunii de anvergură "Mâinile curate" -, iată că peninsula este cuprinsă din nou de agitație. La sfârșitul săptămânii trecute, agențiile internaționale de presă au transmis că, la Roma, a fost preîntâmpinată o lovitură de stat, pregătită de generalul Franco Monticone, comandantul forțelor de intervenție rapidă ale Italiei, împreună cu alți militari. Asupra exactității informațiilor planează încă semne de întrebare. Ele fiind furnizate de fosta amantă, oricum, generalul a fost suspendat imediat din funcție și supus unei anchete - Italia se află însă, în fața unei situații deosebite, fiind vorba de o acțiune plănuită în sânul armatei. Deocamdată, ancheta este în plină desfășurare.

Trecând de primul șoc, după aflarea posibilei lovituri de stat, italienii și-au îndreptat atenția spre alte probleme care agită toamna politică italiană. De pildă, raportul anual al comisiei anti-mafia, încheiat cu următoarea concluzie: "mafia se află în dificultate, însă, este încă destul de puternică și periculoasă". Președintele acestei Comisii, Luciano Violante, a precizat că, în acest an, pentru prima dată, s-a manifestat în Italia o ripostă fermă a societății civile la activitățile mafiotă. Rezultatele se cunosc, fiind arestate numeroase persoane cu nume răsunătoare, pe baza mărturisirilor celor care au îndrăznit să rupă "legea tăcerii".

La sfârșitul lunii septembrie, se aflau în închisoare, sub acuzația de apartenență la organizații mafiotă, 2 895 de persoane, iar în anchetă 22 000 de persoane. Bunurile confiscate în perioada ianuarie 1992-iunie 1993 se ridică la suma de 2 348 miliarde de lire. Toate aceste date, cărora li se adaugă scăderea cu 54,5 la sută a criminalității în Sicilia și cu 30,6 la sută în restul țării, față de anul trecut, ar putea fi

Liderul PDS, Achille Occhetto mai are timp de gândire, până la viitoarele alegeri

apreciate ca semne pozitive dacă nu ar exista posibilitatea, pe care orice italian o știe, ca activitatea mafiotă să reînflorească de la o zi la alta. De obicei, după căderea capetelor de primă mărime în ierarhia mafiotă, urmează o perioadă de liniște ca apoi, alte capete să își taie gâtul, mult mai sus, decât cele căzute.

În sfârșit, al treilea "val" este cauzat de recenta hotărâre a Camerei Deputaților care a adoptat, cu o majoritate zdrobitoare - 525 de voturi pentru și numai 5 împotriva - o decizie prin care se ridică parțial imunitatea parlamentară persoanelor implicate în cazuri de corupție. În acest fel, magistratura nu va mai fi nevoită să ceară ridicarea imunității - procedură deosebit de complicată - în cazul în care dorește să ancheteze un parlamentar împotriva căruia există probe de corupție. Decizia Camerei Deputaților a intervenit exact în

Suținătorii Ligii Lombarde organizează tot mai des mitinguri de susținere a formațiunii lor politice

ziua în care anchetatorii din Milano au formulat noi acuzații de corupție împotriva fostului secretar general al Partidului Socialist Italian, Bettino Craxi, și a fostului ministru de externe, Gianni de Michelis. Ei sunt acuzați că au primit, ilegal, 250 milioane de lire (160 000 dolari) pentru PSI din partea unei firme specializate în comerțul cu cereale. Cei doi foști demnitari nu sunt singurii în această situație, presa italiană anunțând zilnic noi nume.

Peste toate aceste probleme planează cea a alegerilor anticipate. Întorși din vacanță, italienii așteaptă o nouă întâlnire electorală, dar este mai mult ca sigur că ea nu va avea loc, cel puțin până la sfârșitul anului, mai ales după anunțarea tentativei de lovitură de stat militară. Această tentativă este mult prea gravă pentru a prevala dorința electoratului de a schimba acele persoane atinse de scandalul Tangentpoli. În plus, în cazul alegerilor, pe fundalul actualei situații politice în care partidele aflate la conducerea țării în ultimele decenii - democrat-creștinii și socialiștii - sunt compromise, datorită implicării multor personalități proprii de seamă în cazuri de corupție, ar fi favorizate Lega Lombardă, PDS (fostul partid comunist, condus de Achille Occhetto) și partidele mici, satelite. Din această cauză există multe luări de poziție împotriva alegerilor, fiind exprimată opinia că, dacă ele ar fi organizate, mulți italieni nu s-ar prezenta la urne.

"Numai o Italie moderată, catolică și laică - este de părere Paolo Cichipinti, directorul săptămânalului "Oggi" - va fi în măsură să găsească drumul spre liberal-democrație, dorit de toți cetățenii". Alegeri sau nu, Umberto Bossi și Rosy Bindi, liderii formațiunilor politice aflate în plin proces de cucerire a terenului electoral, cutreieră Italia și țin discursuri despre credibilitatea Ligii și a PDS. Se vorbește chiar despre o "afiliere" a partidului condus de Occhetto la Liga Lombardă.

Rodica AVRAM

Atmosfera

LONDONEZĂ

Emil LUCA

Dacă ai norocul să fii selectat de vreo instituție britanică să faci o vizită la Londra, poate, primul lucru care te șochează este grija cu care ești învăluit, din prima clipă, combinată, totuși, cu lipsa oricăror componente ostentative sau cheltuieli nejustificate. Nu știu cum or fi pățit alții, dar pentru mine primul contact cu Marea Britanie a avut loc la București, odată cu primirea scrisorii de confirmare a călătoriei. Departe de a se rezuma la o formulă de politețe, această voluminoasă misivă dădea dovadă de o atitudine aproape de neconceput pentru ce știm noi din România.

Pe lângă explicațiile de rigoare, anonimul autor se gândise să includă indicații asupra vremii probabile din respectiva perioadă, pentru ca garderoba vizitatorului să fie cu grijă adaptată. Apoi, deși se dădea clar de înțeles că trebuie să te descurci singur și nimeni nu te va aștepta la aeroport, aparenta neglijență era compensată din plin de descrierea cu precizie a traseului de urmat - verbală, grafică, pe o hartă xeroxată, liberă, prin anexarea unor ghiduri turistice. Nu lipseau pliantele cu serviciile oferite de hotelul la care urma să fii cazat, recomandările privind

taxiurile "de încredere", sau indicațiile discrete privind vestimentația din diversele momente ale vizitei "pentru a te simți în largul tău".

Această grijă și amabilitate te însoțesc pe tot parcursul călătoriei. Tot un străin zicea că, dacă nu ești analfabet (adică dacă știi să citești în limba engleză!), nu ai cum să nu te descurci la Londra. Indicatoarele devin obsedante, ajungi involuntar să le urmărești cu ochii, și să te supui dirijării lor savante, de la complicatul labirint al aeroportului și până la fiecare colț de stradă, unde ți se atrage atenția, cu litere de o șchioapă scrise pe carosabil, în ce direcție trebuie să privești pentru a traversa strada. Peste tot, hărțile orașului îți sar în ochi, cu traseele transportului public, grijuliu marcate pe ele, așa încât nu ai nici o șansă să te rătăcești.

Coloniile au adus cu ele toleranța?

Amalgamul de rase de la Londra pare o consecință directă a secolelor de colonii britanice și nimeni nu mai este uimit de acest lucru. Surprinzătoare este totuși proporția foarte mare a "britanicilor de import". Oricum ar fi, chiar dacă sunt, evident, implantați de mai multe generații sau

